

338-47๓1

๑ ๑๑๕ ๑

๑๖๖

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ของนักท่องเที่ยวไทย

บทคัดย่อ

ของ

ศักดิ์ชัย เสนาพรหม

12 ก.ค. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ

พฤษภาคม 2548

ศักดิ์ชัย เสนาพรหม. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.กำโชค เมื่อกสุวรรณ.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของ 5 ตัวแปรคือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ต่อเดือน และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวไทยที่มาท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 384 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ 1. เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานะภาพโดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 2. เป็นแบบสอบถามถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และ 3. เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวไทยที่มาท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 30 – 45 ปี ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี อาชีพเป็นพนักงานบริษัท มีรายได้ต่ำกว่า 7,200 บาทต่อเดือน
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย โดยรวมทุกด้าน พบอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบเห็นความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านพื้นฐานทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านวัฒนธรรมและประเพณี ด้านบริหารจัดการของรัฐ ด้านการประชาสัมพันธ์ ส่วนเห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว
3. นักท่องเที่ยวไทยที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน แต่กลุ่มที่มีอาชีพต่างกัน มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

**FACTORS AFFECTING THAI TOURISTS' IN KO KRET,
NONTHABURI PROVINCE**

**AN ABSTRACT
BY
SAKCHAI SENAPROM**

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Science Degree in Recreation Management
at Srinakharinwirot University**

May 2005

Sakchai Senaprom. (2005). *Factors Affecting Thai Tourists' in Ko Kret, Nonthaburi Province*. Master thesis, M.Sc. (Recreation Management). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committees : Asst. Prof. Panomsak Sawatpong, Assoc. Prof. Dr. Kamchoke Phueksuwan.

The purpose of this research were to study and compare the factors affecting on the Thai tourists in Ko Kret Nonthaburi Province among five variables : sex, age, education level, income per month, occupation.

The sample for the study consist of 384 Thai tourists in Ko Kret Nonthaburi Province. The instrument used for collecting data had three parts. 1) To investigate about general status of the samples. 2) To investigate about the factors affecting on the Thai tourists in Ko Kret Nonthaburi Province used for collecting data was five rating scale questionnaires. 3) To investigate about free idea of samples. The data analysis was approached by percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test and One-Way Analysis of Variance.

The results of the research were as follow :-

1. The most Thai tourists in Ko Kret Nonthaburi Province were male, aged between 30 – 45 years, education level under bachelor degree, occupation as private sectors / employees and income 7,200 / month low.

2. The factors affecting on the Thai tourists in Ko Kret Nonthaburi Province were in medium level for all aspects and every variable. When, consideration in each affective area were in medium level on physical fundamental and environment, culture and tradition, government management and public relations, but it was in high level on tourism resource.

3. There were no significant difference in sex, aged, education level and income per month concerning the factors affecting on the Thai tourists in Ko Kret Nonthaburi Province, but was significant difference in occupation at 0.05 level.

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ของนักท่องเที่ยวไทย

ปริญญาานิพนธ์
ของ
ศักดิ์ชัย เสนาพรหม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ

พฤษภาคม 2548

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ของนักท่องเที่ยวไทย

ของ
นายศักดิ์ชัย เสนาพรหม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการนันทนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

* (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญสิริ จิระเดชากุล)

วันที่...1.....เดือนพฤษภาคม 2548

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. กำโชค เมือกสุวรรณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวัต พึ่งโพธิ์ทอง)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร. นายแพทย์ชัชดนัย มุสิกไชย)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ และความช่วยเหลือ ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. กำโชค เผือกสุวรรณ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พนมศักดิ์ สวัสดิ์พงษ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะ และขอบคุณทุกท่านที่เดินทางไปเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ทั้งนี้รวมถึงเจ้าหน้าที่ในมหาวิทยาลัยทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกที่ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา จนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับผู้ประกอบการ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดนนทบุรี และขอกราบขอบพระคุณบิดามารดาที่ให้การสนับสนุนให้ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด รวมทั้งพระคุณของครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้รับการอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ ประสาขาวิชาให้แก่ผู้วิจัย จนกระทั่งประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ศักดิ์ชัย เสนาพรหม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่จะศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
สมมติฐานในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	7
ประเภทต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว.....	12
การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว.....	15
องค์ประกอบของการท่องเที่ยว.....	18
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว.....	21
แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการด้านการท่องเที่ยว.....	28
ข้อมูลการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	54
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	62
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
ความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	84
การวิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน.....	85
การวิเคราะห์ผลการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ.....	85
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	97
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	98
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	104
ภาคผนวก ค ภาพแสดงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในเกาะเกร็ด.....	106
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและคำร้อยละของนักท่องเที่ยวยุโรป จำนวนตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้.....	70
2	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวกะเหรี่ยง จังหวัดนันทบุรี เกี่ยวกับด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ.....	72
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวกะเหรี่ยง จังหวัดนันทบุรี เกี่ยวกับด้านแหล่งท่องเที่ยว.....	73
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวกะเหรี่ยง จังหวัดนันทบุรี เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมและประเพณี.....	74
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวกะเหรี่ยง จังหวัดนันทบุรี เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการของรัฐ.....	75
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวกะเหรี่ยง จังหวัดนันทบุรี เกี่ยวกับวิถีการประชาสัมพันธ์.....	76
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวกะเหรี่ยง จังหวัดนันทบุรี โดยรวมทุกด้าน.....	77
8	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวกะเหรี่ยง จังหวัดนันทบุรี ของนักท่องเที่ยวยุโรป จำนวนตามตัวแปรเพศ.....	78
9	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวกะเหรี่ยง จังหวัดนันทบุรี ของนักท่องเที่ยวยุโรป จำนวนตามตัวแปรระดับการศึกษา.....	79
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของการเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวกะเหรี่ยง จังหวัดนันทบุรี ของนักท่องเที่ยวยุโรป จำนวนตามตัวแปรอายุ.....	79

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของการเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปรอาชีพ.....	80
12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปรอาชีพ.....	81
13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของการเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปรรายได้.....	82

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 ระบบการท่องเที่ยว.....	17

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งอย่างหนึ่งที่มีกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง รวมกันอันเป็นกระบวนการทางนันทนาการที่เกิดขึ้นระหว่างเวลาว่าง (Leisure Time) โดยมีการเดินทางเข้ามาเกี่ยวข้องทั้งนี้ผู้เดินทางจะต้องเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่งเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ โดยมีแรงกระตุ้นจากความต้องการทางกายภาพ ก่อให้เกิดคุณค่าทางด้านการพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และร่างกาย ผ่อนคลายความเครียด เปลี่ยนบรรยากาศ ผีกความอดทน และควบคุมตนเองมีความรู้ความเข้าใจในประสบการณ์ใหม่ๆ (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544 : 43-44)

นอกจากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่จะมีบทบาทที่สำคัญต่อเศรษฐกิจแล้วยังถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่มีค่าอย่างมาก การท่องเที่ยวเป็นวิธีการที่สามารถกระตุ้นให้เยาวชน และประชาชนหันมาสนใจองค์ความรู้ท้องถิ่น ประวัติศาสตร์และมรดกทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี และยังเป็นช่องทางการเรียนรู้ทางวิชาการ และวิชาชีพอย่างต่อเนื่องให้กับประชาชน ทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดความเข้าใจและความรักในมรดกของชาติ ดังนั้นการท่องเที่ยวจึงเป็นวิธีการหนึ่งเพื่อยกระดับและสร้างจิตสำนึกในความเป็นไทย และช่วยกันรักษาประเพณีวัฒนธรรมอันดีงามเอาไว้ประกอบกับในปัจจุบันจากภาวะเศรษฐกิจที่ยังไม่ฟื้นตัว การทำงานที่ต้องมีการแข่งขันตลอดเวลา ก่อให้เกิดความเครียดรวมทั้งสภาพแวดล้อมต่างๆ มลภาวะเป็นพิษที่ได้เผชิญอยู่ตลอดเวลา สิ่งเหล่านี้ได้บั่นทอนกำลังกาย กำลังใจในการทำงานของผู้บริโภคแสดงให้เห็นถึงความสำคัญ และจำเป็นของการพักผ่อนมากขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (พ.ศ.2545 - พ.ศ.2549) ให้เป็นช่วงการพัฒนาคุณภาพชีวิตสำหรับครอบครัวไทยเน้นการท่องเที่ยวของครอบครัวและของผู้สูงอายุไปเที่ยวพร้อมลูกหลาน เพื่อยกระดับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ในช่วงต้นปี 2546 สถานการณ์การท่องเที่ยวของโลกได้รับผลกระทบอย่างหนัก จาก 2 เหตุการณ์หลัก คือ สงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับอิรักที่เกิดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ และตามด้วยการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรงซาร์ (Severe Acute Respiratory Syndrome, SARS) ในภูมิภาคเอเชียตั้งแต่เดือนมีนาคม-มิถุนายน โดยเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยมากที่สุดเป็นประวัติศาสตร์ คือ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคซาร์ (SARS) แม้ว่าการคาดการณ์โลกจะไม่ได้ประกาศชื่อประเทศไทยว่า เป็นแหล่งที่มีการแพร่ระบาดของโรค SARS ก็ตาม จากวิกฤตการณ์ดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยต้อง

ปรับเป้าหมายจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงจาก 11.13 ล้านคน เป็น 9.70 ล้านคน (ลดลงร้อยละ 10.15) รวมทั้งเป้าหมายรายได้จาก 360,600 ล้านบาท เป็น 289,600 ล้านบาท (ลดลงร้อยละ 10.47) (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2547) ทั้งนี้ประเทศไทยได้รับผลกระทบหนักที่สุดในเดือนพฤษภาคม แต่เมื่อหลายประเทศใน เอเชียได้รับความร่วมมือกันในการพยายามควบคุมโรค SARS ได้ภายในเดือนมิถุนายน สถานการณ์การท่องเที่ยวก็เริ่มคลี่คลายตัวไปในทางที่ดีขึ้น นับแต่เดือนกรกฎาคม เป็นต้นมา โดยได้รับแรงเสริมในทางบวกจากการที่ภาครัฐและเอกชน ต่างร่วมมือกันส่งเสริมตลาดโดยเข้ามาตรึงราคาเพื่อดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

ในปี 2547 ในช่วงต้นปีได้เกิดวิกฤตการณ์การระบาดของโรคไข้หวัดนก ความไม่สงบในภาคใต้และการก่อการร้ายในประเทศต่างๆ ที่บั่นทอนความมั่นใจด้านความปลอดภัยในการเดินทางของนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ในหลายๆ ประเทศต่างก็กำลังมีการเปลี่ยนแปลงด้านการเมืองในประเทศ จึงทำให้นักท่องเที่ยวระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น ทั้งนี้ประเด็นสำคัญที่สุดที่คาดว่าจะกระทบต่อสถานการณ์ท่องเที่ยว คือ ภัยจากการก่อการร้ายข้ามชาติ จากความขัดแย้งทางการเมืองที่กำลังจะปะทุขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก ซึ่งทุกประเทศจะต้องให้ความระมัดระวังเกี่ยวกับในเรื่องนี้ อย่างไรก็ตามก็ดีภาครัฐและภาคเอกชนไม่ว่าจะเป็นธุรกิจท่องเที่ยว รวมทั้งสายการบินของประเทศไทยต่างก็พยายามสร้างความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งเพื่อส่งเสริมตลาดนักท่องเที่ยว

จากปัจจัยหลายๆ อย่าง จึงทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเริ่มหันมาให้ความสนใจต่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มขึ้น โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายสำหรับจำนวนนักท่องเที่ยวตลาดในประเทศ (Domestic Travels) ในแผนการท่องเที่ยวปี 2547

ความสำคัญของการท่องเที่ยวเริ่มปรากฏชัดเจนในช่วงที่ประเทศประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยหรือที่เรียกสั้นๆ ว่า "ททท" เป็นองค์กรที่รับผิดชอบด้านนี้โดยตรง ก็ได้ส่งเสริมในเรื่องของการท่องเที่ยวอย่างเต็มที่ เพราะการท่องเที่ยวนอกจากจะทำให้เกิดการผ่อนคลายความเครียดแล้ว ยังช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างมนุษยชาติเกิดการเปรียบเทียบวัฒนธรรม ความเจริญก้าวหน้าของบ้านเมืองเกิดการปรับประยุกต์ความเจริญก้าวหน้าต่างๆ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เกิดการหมุนเวียนในกระแสเศรษฐกิจและสังคม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2539 : 31) รัฐบาลและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้พยายามส่งเสริมให้คนไทยท่องเที่ยวภายในประเทศโดยเห็นว่าการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) เป็นเครื่องมือทางนโยบายเศรษฐกิจและสังคมของรัฐ เป็นบริการและสวัสดิการทางสังคมที่รัฐพึงส่งเสริมและจัดให้กับประชาชน เป็นสิทธิมนุษยชนที่รัฐควรสนับสนุนตามแนวนโยบายด้านการท่องเที่ยวของประชากรขององค์กรสหประชาชาติ และเห็นว่าหากได้ดำเนินการท่องเที่ยวภายในประเทศโดยเหมาะสมจะเป็นรูปแบบหนึ่งของการรักษาที่ช่วยพัฒนาโลกทัศน์ภูมิปัญญาเป็นการยกระดับความคิดจิตสำนึก

ความรับผิดชอบต่อแผ่นดินเกิดสร้างความภาคภูมิใจ รักและหวงแหนในทรัพยากรและสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ (เนาวรัตน์ พลายน้อย และคนอื่นๆ. 2538 : 2)

เกาะเกร็ดเป็นเกาะที่เกิดจากการขุดคลองลัดแม่น้ำเจ้าพระยา บริเวณที่เป็นแหลมในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ.2265 เรียกว่า คลองลัดเกร็ดน้อย ต่อมากระแสน้ำเกิดเปลี่ยนทิศทางกัดเซาะตลิ่งพัง จนทำให้คลองขยายออกเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาสายใหม่ และแผ่นดินที่เป็นแหลมเดิมจึงกลายเป็นเกาะอย่างในปัจจุบัน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2547 : 97-99)

เกาะเกร็ดมีความเจริญมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา สังเกตได้จากวัดวาอารามบนเกาะส่วนใหญ่จะเป็นศิลปะในสมัยอยุธยา แต่คงจะมาร้างคนเมื่อพม่ายึดกรุงศรีอยุธยาได้ตั้งหลังจากกอบกู้เอกราชของพระเจ้าตากสินมหาราช จึงโปรดให้ชาวมอญที่อพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร มาตั้งถิ่นฐานที่นี้ ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 2 ก็มีชาวมอญอพยพเข้ามาอาศัยเพิ่มอีกจำนวนหนึ่งภายในเกาะเกร็ดนอกจากจะมีวิถีชีวิตที่น่าสนใจของชาวมอญแล้ว ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกมากมาย เช่น วัดปรมัยยิกาวาสหรือวัดมอญ ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่ที่มีศิลปะการสร้างแบบมอญอีกแห่งหนึ่ง ภายในมีพระนอนขนาดใหญ่และภาพเขียนฝาผนังที่ประณีตงดงาม พระเจดีย์และพระประธานในโบสถ์ก็สลักด้วยหินอ่อนแบบรามัญ แหล่งเครื่องปั้นดินเผา มอญโบราณหรือกวานอาม่านเป็นศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญจัดแสดงเครื่องปั้นดินเผา มอญลายโบราณ เปิดให้ชมทุกวัน นอกจากนี้ตามบ้านเรือนต่างๆ ของชาวมอญ ก็มีการทำเครื่องปั้นดินเผาที่มีลวดลายประณีตเป็นเอกลักษณ์ และหัตถกรรมพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงของนนทบุรีอยู่มากมาย การเดินทางไปเกาะเกร็ด นักท่องเที่ยวสามารถลงเรือข้ามฟากได้สองท่าคือ ท่าวัดสนามเหนือ และท่าเรือวัดกลางเกร็ด

ผู้วิจัยพบว่า มีข้อมูลไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา "ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทยเพื่อต้องการทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ดเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวของเกาะเกร็ดให้เหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ดของนักท่องเที่ยวไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ดของนักท่องเที่ยวตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้และอาชีพ

ความสำคัญของการวิจัย

1. เป็นข้อมูลพื้นฐานแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในการวางแผน การวางนโยบายตลอดจนการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อสามารถตอบสนองให้เป็นไปตามความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องต่อไป
2. เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการบริการด้านการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางไปท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ.2546 จำนวน 689,606 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคกลาง เขต 6. 2546 : 3-4)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการใช้ตารางเทียบสัดส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 – 610) แจกแบบสอบถาม 384 ชุด ได้จำนวน 384 คน จากประชากร จำนวน 689,606 คน และทำการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเลือกมาท่องเที่ยว หมายถึง การเลือกกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งประเภทไปเที่ยว พักผ่อน หรือต้องการที่จะศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ชนชาติ และการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากที่อยู่อาศัยของตน
2. นักท่องเที่ยวไทย หมายถึง บุคคลที่มีสัญชาติไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป เดินทางจากที่อยู่อาศัยของตนไปยังเกาะเกร็ดเป็นการชั่วคราวเพื่อการพักผ่อนหรือเพื่อการใด ๆ ก็ตามที่มีใช่เป็นการหารายได้

3. เพศ หมายถึง คุณลักษณะทางกายภาพของนักท่องเที่ยวที่แสดงออกเป็นเพศชาย และเพศหญิง

4. อายุ หมายถึง อายุเต็มตามปฏิทินของนักท่องเที่ยว แบ่งเป็น

4.1 15 – 29 ปี

4.2 30 – 45 ปี

4.3 46 ปีขึ้นไป

5. ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิสูงสุดที่ได้รับการศึกษาเล่าเรียนจากสถาบัน การศึกษา แบ่งเป็น

5.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

5.2 ปริญญาตรีขึ้นไป

6. อาชีพ งานที่ทำโดยได้รับค่าตอบแทน หรือค่าศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษา หรือ ได้จากผู้ปกครอง แบ่งเป็น

6.1 นักเรียน/นักศึกษา

6.2 ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

6.3 พนักงานบริษัท/รับจ้าง

6.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว

7. รายได้ หมายถึง เงินรายได้แต่ละเดือนที่หามาได้จากการประกอบอาชีพหรือเงินที่ ผู้ให้ใช้จ่ายส่วนตัวของแต่ละคน

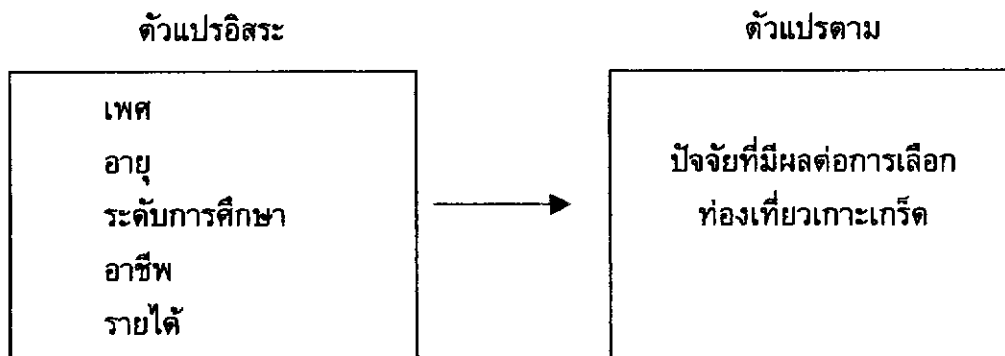
7.1 ต่ำกว่า 7,200 บาท

7.2 7,200 – 18,200 บาท

7.3 18,201 บาทขึ้นไป

8. เกาะเกร็ด หมายถึง สถานที่ที่เป็นเกาะกลางแม่น้ำเจ้าพระยาในอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวไทยที่มีเพศต่างกันเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวไทยที่มีอายุต่างกันเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกันเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวไทยที่มีอาชีพต่างกันเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวไทยที่มีรายได้ต่างกันเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ตามลำดับต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 - 1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว
 - 1.2 วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว
 - 1.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยว
 - 1.4 มลเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว
2. ประเภทต่างๆ ของการท่องเที่ยว
3. การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว
4. องค์ประกอบของการท่องเที่ยว
5. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว
6. แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการด้านการท่องเที่ยว
7. ข้อมูลการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยในประเทศ

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้อธิบายศัพท์ "การท่องเที่ยว" (Tourism) ไว้ว่า เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างขวางเพราะว่าได้หมายความแต่เฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์ดังที่คนส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้องนับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น ฉะนั้น ปรากฏการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในปัจจุบันจึงเป็นกิจกรรมรายใหญ่ที่มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามลำดับจนกระทั่งมีผู้กล่าวว่าธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกวันนี้เป็นธุรกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกหากเทียบกับธุรกิจอื่นๆ ด้วยกัน (วินิจ วิจารณ์กร. 2532 : 1-2)

1. ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) และนักท่องเที่ยว (Tourist)

ประเทศไทยของเรา มีการใช้คำที่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวมาเป็นเวลาช้านานแล้ว โดยในระยะแรกๆ ใช้คำว่า "ไปเที่ยว" หมายถึง การเดินทางไปในที่ต่างๆ เพื่อ

ความสนุกสนาน เพลิดเพลิน คำว่า "ท่องเที่ยว" เริ่มมีใช้กันมากขึ้นในปี พ.ศ.2479 และในปี พ.ศ.2480 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณา ความหมายของคำว่า "ท่องเที่ยว" ว่ามีความหมายเชิงเที่ยวเตร่ เผลวไหล ต่อมาในปี พ.ศ.2492 เสด็จในกรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ได้ประกาศ คำว่า "ทัศนกิจ" ขึ้นมาใช้ ทำให้ความหมายของคำว่า "ท่องเที่ยว" เริ่มมีความหมายกว้างมากขึ้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2547 : 2-3)

ในสมัยก่อนการท่องเที่ยวในประเทศไทยนั้นยังไม่ชัดเจนมากนัก จนกระทั่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง การท่องเที่ยวเริ่มมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมีผู้เดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ถึงแม้ว่าในสมัยนั้นการคมนาคม ถนนหนทางจะยังไม่สะดวกก็ตาม บางครั้งไม่มีที่พักแรม ต้องไปขออาศัยบ้านของชาวบ้าน ศาลาวัด เป็นที่พักแรม แต่คนก็ยังเดินทางมาท่องเที่ยวมากขึ้นเรื่อยๆ

ในปี ค.ศ.1963 องค์การสหประชาชาติได้จัดประชุมว่าด้วยการเดินทางและท่องเที่ยวระหว่างประเทศขึ้นที่กรุงโรม ประเทศอิตาลี ที่ประชุมได้พิจารณาเห็นว่า เนื่องจากคำว่านักท่องเที่ยวเป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางดังกล่าวแล้ว จึงเห็นสมควรกำหนดคำจำกัดความของคำว่านักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ต่างถิ่น (International Tourist) ให้เน้นคำที่กินความกว้างขวางขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติเกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จะสามารถใช้เปรียบเทียบซึ่งกันและกันได้ต่อไปโดยการเสนอแนะให้ประเทศสมาชิกใช้คำว่า "ผู้มาเยือน" (Visitors) แทนคำว่า "นักท่องเที่ยวที่ต่างถิ่น" (Tourist) ซึ่งคำว่าผู้มาเยือนให้ความหมายถึงบุคคลที่เดินทางไปยังประเทศที่ตนมิได้พักอาศัยอยู่เป็นประจำด้วยเหตุผลใดๆ ก็ตาม ที่มีเข้าไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้

ดังนั้นคำว่า "ผู้มาเยือน" จึงหมายรวมถึงผู้เดินทาง 2 ประเภท คือ

1) นักท่องเที่ยวที่ต่างถิ่น (Tourist) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว ซึ่งพักอยู่ในประเทศที่มาเยือนตั้งแต่ 24 ชั่วโมง ขึ้นไป และเดินทางมาเยือนเพื่อพักผ่อน พักฟื้น ทัศนศึกษา ประกอบศาสนกิจ ร่วมการแข่งขันกีฬาติดต่อธุรกิจ ร่วมการประชุมสัมมนา ฯลฯ เป็นต้น

2) นักท่องเที่ยวที่ไม่ต่างถิ่น (Excursionists) ได้แก่ ผู้เดินทางมาเยือนชั่วคราว และอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง

ประเทศไทยก็ได้ยึดถือคำจำกัดความที่ได้กำหนดขึ้นที่กรุงโรมนี้ เป็นหลักในการจดนับสถิติจำนวน "นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ" ซึ่งสรุปแล้วก็หมายถึงชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและพำนักอยู่ครั้งหนึ่งๆ ไม่น้อยกว่า 1 คืน หรือ 24 ชั่วโมง และไม่มากกว่า 60 วัน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเข้ามาเพื่อ

1) มาท่องเที่ยวพักผ่อน มาเยี่ยมญาติหรือเพื่อมาพักผ่อน ฯลฯ

2) มาร่วมประชุมหรือเป็นตัวแทนของสมาคม ผู้แทนของศาสนา นักกีฬา

นักแสดง ฯลฯ

3) มาเพื่อติดต่อธุรกิจ แต่ไม่ใช่ทำงานหารายได้

4) มากับเรือเดินสมุทรที่แวะจอด ณ ท่าเรือ แม้ว่าจะแวะน้อยกว่า 1 คืน
 พร้อมกันนี้ก็ได้อำนาจนิยามของ "นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน"
 (Domestic Tourist) ไว้ว่า คือ คนไทยหรือคนต่างด้าว ที่อยู่ในประเทศไทยเดินทางจากจังหวัด
 ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยปกติของตนไปยังจังหวัดอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางอะไรก็ตามที่
 มิใช่ไปทำงานหารายได้ และระยะเวลาที่พำนักอยู่ไม่เกิน 60 วัน (หน่วยศึกษานิตเทศก์
 กรมการฝึกหัดครู. 2533 : 19-20)

มล.ศุ้ย ชุมสาย และ ญิบพันธ์ พรหมโยธี (2527 : 41) กล่าวว่า การท่องเที่ยว
 หมายถึง เป็นความสัมพันธ์เบ็ดเสร็จ และปรากฏการณ์ทั้งหลาย ทั้งส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัก
 อาศัยอยู่อย่างชั่วคราวของคนต่างถิ่นที่พักอยู่ ทั้งนี้ มีเงื่อนไขมิใช่เป็นการตั้งหลักฐานเพื่อ
 ประกอบอาชีพเป็นการชั่วคราวหรือถาวรทำให้เกิดผลกำไร

เพ็ญลักษณ์ เกตุทัต (2546; อ้างอิงจาก ชานานู ม่วงทับทิม. 2527) กล่าวว่าเมื่อ
 พิจารณาการท่องเที่ยวจากกรอบการมองในแง่บทบาทของการท่องเที่ยว อาจให้ความหมายของ
 การท่องเที่ยวออกเป็น 2 นัย คือ

ประการแรก ความหมายของการเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทต่อการพัฒนา
 เศรษฐกิจของประเทศ โดยที่การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ช่วยยกระดับรายได้และมาตรฐาน
 ความเป็นอยู่ของประชาชนในประเทศให้สูงขึ้น และถือว่าการท่องเที่ยวเป็นสินค้าออกประเภท
 หนึ่งในที่มองไม่เห็นตัว

ประการที่สอง เป็นการมองในความหมายของการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ของ
 มนุษย์ ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีสัญชาตญาณของความอยากรู้อยากเห็น

ในทางสังคมวิทยา การท่องเที่ยวอันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในลักษณะ
 ดังต่อไปนี้

1) เป็นความสัมพันธ์ (Social relation) ระหว่างบุคคลซึ่งปกติไม่เคยพบกันมา
 ก่อน

2) เป็นการเผชิญหน้ากัน ระหว่างวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน (confrontation) ใน
 กลุ่มชาติพันธุ์ วิถีชีวิต ภาษา ความแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจ ฯลฯ

3) พฤติกรรมของกลุ่มคนที่ต้องการผ่อนคลาย (release) จากความตึงเครียดทาง
 เศรษฐกิจและสังคมในชีวิตประจำวัน

4) พฤติกรรมของคนต่างถิ่นที่ประสานกัน ระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ตน
 ได้รับจากการดำรงชีวิตของคนต่างถิ่น ปัจจุบันได้มีนักวิชาการองค์การเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
 ได้พยายามที่จะให้คำนิยามของ "การท่องเที่ยวโดยอาศัยเกณฑ์ต่างๆ กัน เช่น ยึดถือตาม
 จุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเดินทาง ช่วงระยะเวลาของการเดินทางและลักษณะของ
 การเดินทาง ว่าอะไรใช่หรือไม่ใช่การท่องเที่ยว แต่ยังไม่มีความหมายอันใดเป็นความหมาย
 สากล หรือมาตรฐานที่เป็นข้อสรุปอันเป็นที่พอใจของทุกคน

ฉะนั้นในการเดินทางท่องเที่ยวนั้น ผู้เดินทางอาจจะมีเหตุผลในการเดินทางนั้นแตกต่างกันไป เช่น เดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เดินทางเพื่อรักษาสุขภาพ เดินทางเพื่อเยี่ยมญาติ เดินทางเพื่อการศึกษา เป็นต้น ซึ่งการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวนั้นเป็นการผ่อนคลายความเครียดที่อาจจะเกิดขึ้นจากการทำงานหรือเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันพร้อมๆ กับการได้รับรู้สัมผัสกับสิ่งแปลกใหม่ที่แตกต่างไปจากการดำเนินชีวิตอันเป็นปกติของเรา ทำให้เกิดความเพลิดเพลินเป็นการเปิดโลกทัศน์ให้กว้างขึ้น ดังนั้นการท่องเที่ยว จึงเป็นการก่อให้เกิดความรู้ และการติดต่อสื่อสาร ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความเข้าใจของคนทั้งโลกเข้าด้วยกัน อันจะนำไปสู่สันติสุขในการอยู่ร่วมกันทั้งปัจจุบันและอนาคต (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2540 : 8)

สรุป การท่องเที่ยว (Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อหาความสนุกสนาน เพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการศึกษา เพื่อการศาสนา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมชมเยี่ยมนุญาติมิตร โดยที่ไม่มีรายได้เกิดขึ้นจากการเดินทางในครั้งนั้น

2. วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยว

สมบัติ กาญจนกิจ (2544 : 19-20) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการเดินทางท่องเที่ยวว่ามีหลายประการ ได้แก่

- 1) เดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงเริงรมย์
- 2) เดินทางเพื่อมาร่วมการประชุมสัมมนา
- 3) เดินทางเพื่อศึกษาหาความรู้
- 4) เดินทางเพื่อการศึกษา
- 5) เดินทางเพื่อการติดต่อธุรกิจ
- 6) เดินทางเพื่อการเยี่ยมชมเยี่ยมนุญาติพี่น้อง
- 7) เดินทางเพื่อการประกอบศาสนกิจ
- 8) เดินทางเพื่อทัศนศึกษา
- 9) เดินทางเพื่อสุขภาพ หรือพักผ่อน

3. ความสำคัญของการท่องเที่ยว

โสภภาพ สุทธิศักดิ์ (2539 : 82) ได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นช่องทางยกระดับมาตรฐานการครองชีพให้สูงขึ้น ไซ้แต่ในด้านการแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศเท่านั้น ยังทำให้บทบาทของเศรษฐกิจ ซึ่งถือเป็นปัจจัยของการมีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย และทำให้อาชีพใหม่ๆ เกิดขึ้นซึ่งการซื้อบริการของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถือได้ว่าเป็นการส่งสินค้าออก เพราะเป็นการซื้อด้วยเงินตราต่างประเทศ การผลิตสินค้าหรือบริการต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวซื้อก็จะต้องมีการลงทุน ซึ่งผลประโยชน์จะตกอยู่ภายในประเทศ และช่วยให้เกิดงานอาชีพอีกหลายแขนง เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ทางด้านสังคม การท่องเที่ยวเป็นการพักผ่อนคลายความตึงเครียดพร้อมๆ กับการได้รับความเข้าใจในวัฒนธรรมที่ผิดแผกแตกต่างออกไป

มล.ดัย ชุมสาย (67-69) ยังได้กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นอุปสรรคทางการศึกษาและเป็นการส่งเสริมสุขภาพจิต อีกด้วย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2539 : 9-10) ได้ให้ความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ 3 ประเด็น คือ

3.1 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

3.1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก ตั้งแต่ปี 2535 เป็นต้นมา การท่องเที่ยวสามารถทำรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศมากเป็นอันดับ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่นๆ นอกจากนี้ รายรับสุทธิในรูปของเงินตราต่างประเทศมากเป็นอันดับ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับรายได้จากสินค้าออกอื่นๆ นอกจากนี้รายรับสุทธิในรูปของเงินตราต่างประเทศ จากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ยังมีส่วนช่วยให้ดุลชำระเงินของประเทศเกิดดุลอีกด้วย

3.1.2 รายได้จากการท่องเที่ยวจะมีผลกระทบทวีคูณ ในการสร้างรายได้หมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจะทำให้ผลผลิตส่วนรวมของประเทศมีค่าทวีกว่า 3 เท่าตัว

3.1.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการหมุนเวียน และการกระจายรายได้ไปสู่ภูมิภาค เมื่อเกิดการเดินทางท่องเที่ยวเข้าไปถึงแหล่งท่องเที่ยวในชนบท การพัฒนาความเจริญก็จะไปถึงภูมิภาคนั้นๆ ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ในท้องถิ่น เช่น โรงแรม ภัตตาคาร ร้านค้า สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ มีผู้ลงทุนในหลายๆ รูปแบบทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพอย่างกว้างขวางเป็นการสร้างรายได้สู่ประชาชนอย่างแท้จริง

3.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคม

3.2.1 การท่องเที่ยวมีส่วนในการส่งเสริมความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ ก่อให้เกิดสันติภาพความเป็นมิตรไมตรี และความเข้าใจอันดีระหว่างเจ้าของบ้านและผู้มาเยือน

3.2.2 การท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนา สร้างสรรค์ความเจริญทางสังคมให้เกิดแก่ท้องถิ่นทำให้มีการก่อสร้างสิ่งใหม่ๆ มีการลงทุนทางด้านการผลิตเพื่อรองรับการบริการแก่ผู้มาเยือนท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีรายได้จากการมีงานทำให้อยู่ดีกินดีมีความสุขโดยทั่วกัน

3.2.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์ฟื้นฟูมรดกทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ความสำนึกและตระหนักในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนการรักษาสถาปัตยกรรมของชาติก่อให้เกิดความรู้สึกรักหวงแหนและรักแผ่นดินที่อยู่อาศัยของตน

3.2.4 การท่องเที่ยวช่วยขจัดปัญหาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท ช่วยขจัดปัญหาการล้นไหลและเคลื่อนย้ายเข้ามาหางานทำหรือเสี่ยงโชคในเมืองของประชาชนในชนบท

3.2.5 การท่องเที่ยวช่วยให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ รู้จักใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นมาผลิตและประดิษฐ์สิ่งของเครื่องใช้ในรูปของสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกไว้สำหรับขายผู้มาเยือนเป็นการหารายได้มาจุนเจือครอบครัวเพิ่มขึ้น

3.3 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อการเมือง

3.3.1 การเดินทางท่องเที่ยวก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความมั่นคงปลอดภัย เพราะการที่นักท่องเที่ยวจะเลือกเดินทางไปเยือนที่ใด ที่นั้นจะต้องมีความปลอดภัยเพียงพอ

3.3.2 การท่องเที่ยวเป็นวิถีทางที่มนุษย์ต่างสังคมจะได้พบปะ รู้จัก ทำความเข้าใจกัน การเดินทางไปมาหาสู่กันภายในประเทศทำให้ได้รู้จัก คู่แข่ง ภูมิปัญญา ฝั่งพาดอาศัยกัน เป็นการสร้างความรักความสามัคคี สมานฉันท์ของคนในชาติ ในทำนองเดียวกัน การเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศจะเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เสริมสร้างความเข้าใจอันดีนำไปสู่ความเป็นเพื่อนร่วมโลกที่จะช่วยสร้างสรรค์สัมพันธไมตรี และความสงบสันติสุขในโลก การท่องเที่ยว มีความสำคัญต่อประเทศในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นต่อบุคคล เศรษฐกิจ การเมือง และประเทศ ซึ่งการท่องเที่ยวจะเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประเทศพัฒนาก้าวหน้าต่อไป

3.3.3 การท่องเที่ยว มีบทบาทในการกระตุ้นให้เกิดการผลิต และนำเอาทรัพยากรของประเทศ โดยเฉพาะของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในอัตราที่สูง ในรูปของการผลิตสินค้าพื้นเมืองและสินค้าที่ระลึกตลอดจนการบริการในท้องถิ่นนั้นๆ

3.3.4 การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ไม่สิ้นเปลืองวัตถุดิบ ผลผลิตขายได้ตลอดเวลาแล้วแต่ความเหมาะสมและความสามารถของผู้ขาย

3.3.5 การท่องเที่ยวช่วยกระตุ้นให้เกิดการผลิต เป็นวงจรหมุนเวียนภายในประเทศทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจัดว่าเป็นแหล่งจ้างงานที่ใหญ่ที่สุด เนื่องจากเกี่ยวข้องกับสัมพันธกันหลายๆ อาชีพ เป็นต้นว่า อาชีพเกี่ยวกับการขนส่ง อาชีพให้บริการด้านที่พัก อาชีพจัดบริการสิ่งดึงดูด การท่องเที่ยว อาชีพผลิตของที่ระลึก และอาชีพเกี่ยวกับการเผยแพร่ข้อมูลทางการท่องเที่ยว เป็นต้น เป็นการลดการว่างงานลง ประชากรมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลได้รับรายได้ในรูปของภาษีอากรประเภทต่างๆ

ประเภทต่าง ๆ ของการท่องเที่ยว

วรรณภา วงษ์วานิช (2539 : 17-18) ได้แบ่งประเภทการท่องเที่ยว ออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1) การท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างๆ ภายในประเทศการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ จะต้องมีสิ่งจูงใจหลายอย่าง เช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความปลอดภัย การโฆษณา หรือมีสิ่งจูงใจ โดย

เฉพาะของสถานที่นั้นเช่น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ หรือศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เป็นต้น

2) การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ ที่ต่างไปจากประเทศของตน และต้องผ่านขบวนการระหว่างประเทศหลายอย่าง เช่น สูลกากร ด้านตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น ใช้ภาษาต่างประเทศ และอาจจะต้องมีมัคคุเทศก์เป็นผู้นำการท่องเที่ยวต่างประเทชนี้ ขนาดของประเทศเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ประเทศที่มีขนาดใหญ่ มักจะมีสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวมาก เพราะมีโอกาสที่จะมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งอื่นๆ หลายอย่างกว่าประเทศที่มีขนาดเล็ก แต่บางครั้งการเดินทางไกลๆ ก็อาจจะเป็นอุปสรรคหรือทำให้นักท่องเที่ยวหมดความสนใจ หรือมีความสนใจน้อยลงก็ได้

นอกจากนี้ การท่องเที่ยว ยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการไปเที่ยวอีกด้วย ตัวอย่างเช่น การไปท่องเที่ยวในระหว่างวันหยุดอาจจะเป็นการไปตากอากาศ ชมสภาพบ้านเมือง หรือไปใช้ชีวิตความเป็นอยู่ในชนบท รวมถึงการไปเยี่ยมเยียนเพื่อนฝูง เป็นต้น จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว อาจแบ่งลักษณะของการท่องเที่ยว ออกได้เป็น 6 ลักษณะ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ เพื่อชมทิวทัศน์ วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ของท้องถิ่นต่างๆ หรือท่องเที่ยวไปตามสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อเปลี่ยนสถานที่พักอาศัย ฯลฯ การท่องเที่ยวแบบนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ธรรมเนียม ฐานทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว และสิ่งดึงดูดความสนใจของสถานที่แต่ละแห่ง

2) การท่องเที่ยวจังหวัดการท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ ที่จริงการท่องเที่ยวเพื่อประกอบธุรกิจ ไม่น่าจะเข้าเป็นการท่องเที่ยว เพราะขาดปัจจัยที่กล่าวว่า การท่องเที่ยวต้องเป็นการกระทำอย่างเสรี และมีความตั้งใจที่จะท่องเที่ยวถ้าถือเคร่งครัดตามทฤษฎีก็น่าจะเป็นนั้น แต่ที่เป็นข้อเท็จจริง นักท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจแทบทุกคนก็ได้เจียดเวลาและจัดเวลาให้เหลือไว้สำหรับการท่องเที่ยวด้วย

3) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม สัมมนา ฯลฯ ในสมัยปัจจุบัน ซึ่งมีองค์กรคณะกรรมการ สมาคม สหภาพ ฯลฯ ทั้งในประเทศและต่างประเทศมากมาย การเดินทางเพื่อการประชุม สัมมนา ฯลฯ ได้ส่งเสริมให้มีขึ้นมากมาย ฌนองค์กร IUOTO (International Union of Office Travel Organization) เห็นสมควรที่จะจัดนักท่องเที่ยวเพื่อการประชุมสัมมนา ฯลฯ ไว้ต่างหากอีกพวกหนึ่ง

4) การท่องเที่ยวเพื่อเพศรส (Sex Tour) การท่องเที่ยวไปที่ไหนก็ตามของนักท่องเที่ยวเพศชาย โดยมีเจตนาารมณ์แฝงอยู่ในอันที่จะหาความเพลิดเพลินเชิงเพศสนั่นมานานแล้ว นักมนุษยวิทยาสันนิษฐานว่า กิจกรรมโสเภณีมาพร้อมๆ กับอารยธรรมของคน และเกิดขึ้นในชุมชนที่มีคนเดินผ่านกิจกรรมโสเภณี ซึ่งตรงกับคำว่า Prostitution ในภาษาอังกฤษ

หมายถึง การกระทำให้เพศตรงข้ามได้รับสุขารมณ์เชิงเพศรส โดยผู้กระทำได้คำจ้างตอบแทน เป็นเงินหรือสิ่งของ และโดยฝ่ายผู้กระทำมิได้มีอารมณ์เชิงใคร่อยู่ด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวประกอบด้วย ทรัพยากรการท่องเที่ยว ความปลอดภัย โครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก การโฆษณาประชาสัมพันธ์ ภาครัฐและเอกชนได้นำปัจจัยเหล่านี้ไปพิจารณาและปรับปรุงเพื่อวางแผนการตลาดให้สอดคล้องมากขึ้น จะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศที่สำคัญประการหนึ่งด้วย

4. มูลเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว

ม.ล.ดุษฎี ชุมสาย และญิบพันธ์ พรหมโยธี (2527 : 29-30) กล่าวถึง เหตุจูงใจที่ ทำให้คนท่องเที่ยวไว้ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง นักท่องเที่ยวเหล่านี้ใช้เวลาหยุดงานเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศเพื่อสนองความอยากรู้อยากเห็น เพื่อพบเห็นสิ่งและ วัตถุการณ์ใหม่ เพื่อชมทิวทัศน์อันงดงาม เพื่อพบเห็นขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น เพื่อสงบ อารมณ์กับความสงบของชนบท เพื่อสนุกสนานกับความอึกที่กกรีกโครมและตึกกรมใหญ่โตของ เมืองใหญ่ และเมื่อศูนย์กลางการท่องเที่ยว และอื่นๆ ที่มีผลเป็นความสนุกสนานและความ บันเทิง นักท่องเที่ยวบางคนไปเที่ยวเพื่อที่ได้เปลี่ยนสถานที่พักอาศัยไปเรื่อยๆ

2) การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน ได้แก่ พวกที่ใช้วันหยุดเพื่อพักโดยไม่ทำอะไร ทั้งนี้เพื่อขจัดความเหน็ดเหนื่อยทั้งหลายทั้งปวง ทั้งกายและทั้งจิตใจที่เกิดขึ้นในคาบเวลาทำงานให้ หมดสิ้นไป และเรียกพลจะกำลังกลับคืนมาสำหรับเริ่มต้นทำงานในคาบใหม่ บางคนก็อาจไปพัก ที่ไหนเพราะป่วยไข้หรือไม่สบายเล็กน้อย นักท่องเที่ยวพวกนี้มักไปพัก ณ ที่ใดที่หนึ่งนานที่สุด เท่าที่จะนานได้ และมักจะเป็นสถานที่ที่มั่นใจว่าสงบจริง เช่น ชายหาดห่างไกลผู้คน หรือบนเขา บนดอยห่างไกลความจอแจอึกที่กกรีกโครม

3) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม นักท่องเที่ยวที่ปรารถนาจะเรียนรู้ศิลปวิทยา ที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมของชนชาติต่างๆ ในสถาบันหรือสถานที่ศึกษาที่มีชื่อเสียง หรือในประเทศ ที่มีวัฒนธรรมเป็นที่น่าสนใจของพวกเขา นักท่องเที่ยวก็จะไปเที่ยวในประเทศนั้นๆ เพื่อศึกษา พิจารณาชีวิตความเป็นอยู่ในแ่งมนุษยวิทยาและสังคมวิทยา เพื่อชมโบราณสถานที่เกี่ยวข้อง กับ ประวัติศาสตร์ เพื่อติดตามความเจริญทางวัตถุ และเทคโนโลยีปัจจุบัน เพื่อร่วมปฏิบัติในงาน มหกรรมและงานฉลอง

4) การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬาแบ่งได้เป็น 2 ชนิด

4.1 การท่องเที่ยวเพื่อการไปชมการแข่งขันกีฬาครั้งใหญ่ๆ

4.2 การท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬายังถิ่นที่มีการเล่นกีฬาชนิดนั้นๆ

การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) ✓

การบริหารและการจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดี ต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้วการจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไรทิศทาง และประสบความสำเร็จ

การพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ (System Approach) และบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนั้น จำเป็นจะต้องพิจารณาระบบย่อย (Sub System) หรือองค์ประกอบหลักของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ (Relationship) ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวด้วย

องค์ประกอบหลักที่สำคัญในระบบการท่องเที่ยวจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวหมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ทรัพยากรทางธรรมชาติ (Natural Tourism Resource) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติสามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก ชายทะเล หาดทราย ทะเลสาบ เกาะ แก่ง เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด (ห้วย บึง หนอง คลอง) เป็นต้น บางแห่งได้รับการจัดให้เป็นสวนรุกขชาติ สวนพฤกษศาสตร์ วนอุทยาน อุทยานแห่งชาติ เขตสงวนพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์เปิด อุทยานนกน้ำ เป็นต้น

1.2 ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man - made Tourism Resource) นับเป็นมรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage) เป็นผลงานที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ ที่อนุชนรุ่นหลังบังเกิดความหวงแหนและปฏิบัติสืบสานต่อไป ทั้งนี้ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออกได้ 3 ชนิด ได้แก่

1.2.1 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ (Historical Tourism Resource) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งนี้เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาลาสนสถาน แหล่งโบราณคดีก่อน ประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ กำแพงเมือง คูเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ อนุสรณ์สถาน เป็นต้น

1.2.2 แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต (Culture and Rural way of Life) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา เช่น ประเพณีในรอบปี ทั้งประเพณีในราชสำนัก (พระราชพิธีต่าง ๆ) ประเพณีไทย ประเพณีท้องถิ่น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อที่เกี่ยวกับศาสนา เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีเข้าพรรษา ประเพณีกินเจ หรือประเพณีถือศีลลดงานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับบุคคล เช่น พิธีโกนจุก พิธีแต่งงาน พิธีบวช และพิธีศพ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีวิถีชีวิตของผู้คนในท้องถิ่น ได้แก่ การสร้างบ้านเรือน ชุดแต่งกาย อาหารประจำถิ่น การประดิษฐ์ของใช้เพื่อการดำรงชีวิต ภาษาพูดในท้องถิ่น และ วรรณคดีพื้นบ้าน เป็นต้น หมู่บ้านที่มีวิถีชีวิตที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ นับเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิ หมู่บ้านทอผ้า หมู่บ้านทำร่ม หมู่บ้านช้าง รวมถึงตลาดนัด ตลาดน้ำ

1.2.3 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการและบันเทิง (Recreation Attraction) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อการพักผ่อนที่ให้ความรื่นรมย์ บันเทิง เช่น สวนสัตว์ สวนสนุก สวนน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม ศูนย์การแสดงศิลปะสมัยใหม่ แหล่งบันเทิง ศูนย์การค้า ศูนย์การประชุม เป็นต้น

2. การบริการการท่องเที่ยว (Tourism Service) ได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น ๆ เป็นการใช้ความสะดวกระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ บริการการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พักแรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ รวมถึงบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

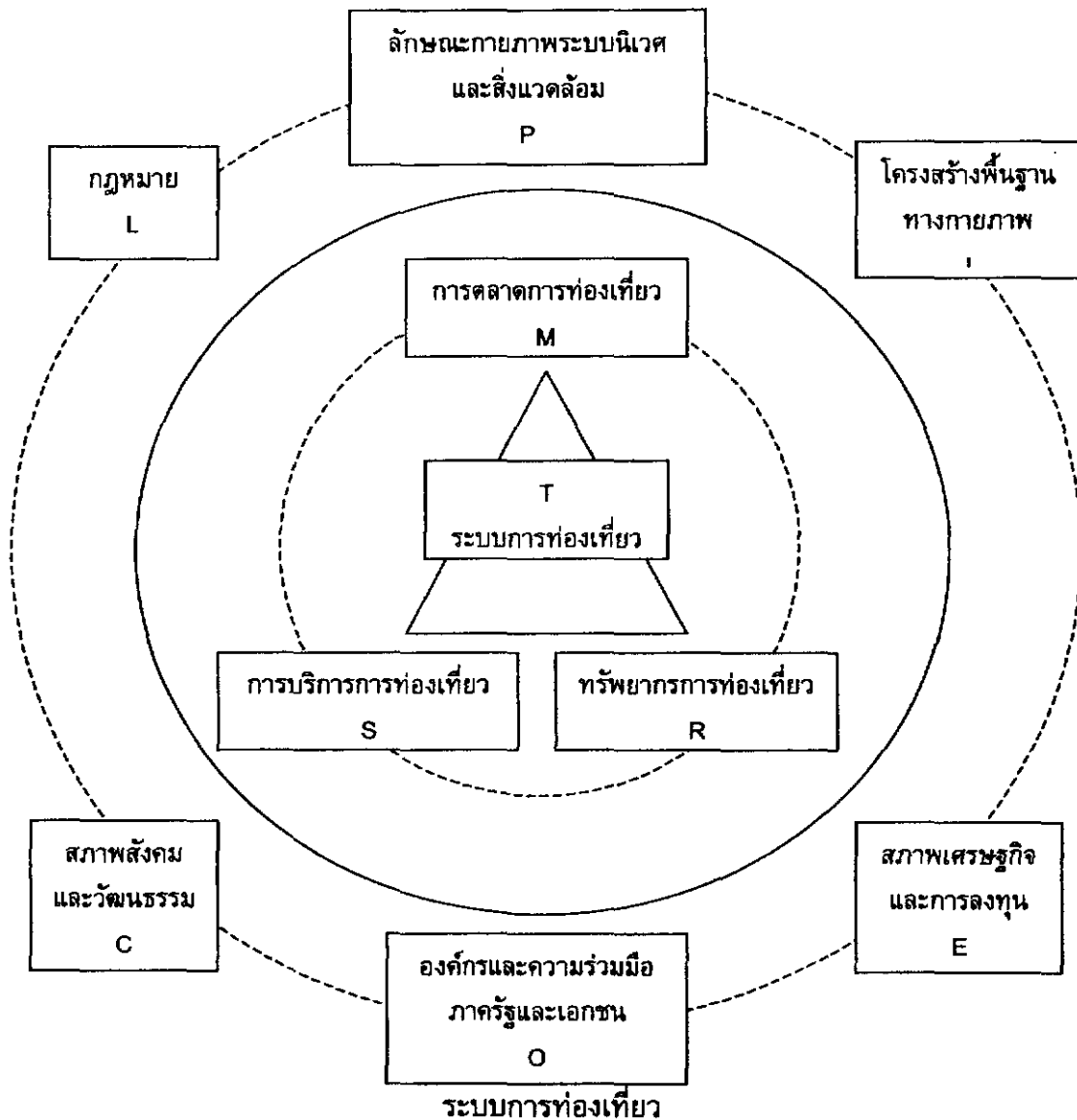
3. การตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น จะต้องมีการตลาดการท่องเที่ยวในการชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตน และใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น โดยการตลาดการท่องเที่ยวทำได้ 2 วิธี

3.1 การให้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

3.2 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้นนักท่องเที่ยว

กล่าวได้ว่า ในการพิจารณาองค์ประกอบภายในระบบการท่องเที่ยว มีองค์ประกอบอีกมากมายที่มีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกัน และมีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นเหตุเป็นผลซึ่งกัน

และกัน ซึ่งความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับความแตกต่างในองค์ประกอบย่อย และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น ดังแสดงในภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ระบบการท่องเที่ยว

ที่มา : ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). *วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม*. หน้า 97.

องค์ประกอบในการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้คำจำกัดความขององค์ประกอบในการท่องเที่ยวไว้ดังนี้ (กองวิชาการและฝึกอบรม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539 : 7) องค์ประกอบของการท่องเที่ยว หรืออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งได้แก่ องค์ประกอบต่างๆ 8 ประการ ดังนี้

1. การคมนาคมขนส่ง (ซึ่งหมายถึง ทั้งการคมนาคมขนส่งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ)
2. ที่พัก
3. ร้านอาหาร และภัตตาคาร
4. บริการนำเที่ยว
5. สิ่งดึงดูดใจให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ทะเล ภูเขา แม่น้ำ รวมทั้งประเพณี วัฒนธรรม และโบราณสถาน (กล่าวคือ สิ่งที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจและต้องการมาเยี่ยมชม ซึ่งอาจเป็นสิ่งที่มียูอยู่แล้วในธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นก็ได้)
6. ร้านขายของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมือง
7. ความปลอดภัย
8. การเผยแพร่และโฆษณา

ส่วนในรายงานการดำเนินการเพื่อกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวไว้ในอีกทัศนะหนึ่ง ว่าการท่องเที่ยวเป็นกระบวนการทางสังคม และเศรษฐกิจที่มีองค์ประกอบหลัก 3 หลัก คือ ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว (Tourism Resource) บริการท่องเที่ยว (Tourism Service) และตลาดการท่องเที่ยว (Tourism Market or Tourist) แต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อยๆ ที่มีความสัมพันธ์กันเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน องค์ประกอบย่อย เช่น สภาพกายภาพและระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม โครงสร้างพื้นฐาน เศรษฐกิจและการลงทุน สังคม วัฒนธรรม องค์การและกฎหมาย เป็นต้น ความแตกต่างของแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยวจึงอยู่ที่ความแตกต่างในองค์ประกอบย่อย และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น โดยความสัมพันธ์ระหว่างระบบย่อยทั้ง 3 เกิดขึ้นเมื่อนักท่องเที่ยวได้ไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการเพื่อทัศนศึกษา ซึ่งอาจเป็นการใช้ประโยชน์โดยตรงและจากการบริการที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่

1. แหล่งท่องเที่ยว

แหล่งท่องเที่ยวเป็นทรัพยากรที่สำคัญจัดเป็นอุปทานการท่องเที่ยว (Tourism Supply) ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยแบ่งแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์โบราณคดี และแหล่งท่องเที่ยวศิลปวัฒนธรรม ส่วนแหล่งท่องเที่ยวที่ให้ความบันเทิงนั้นจัดเป็นส่วนหนึ่งในสถานบริการนักท่องเที่ยว

2. บริการท่องเที่ยว

บริการที่รองรับการท่องเที่ยวเป็นอุปทานประเภทหนึ่ง ซึ่งมักไม่ได้เป็นจุดหมายปลายทางหลักทางนักท่องเที่ยว แต่เป็นบริการที่รองรับให้เกิดความสะดวกสบายและความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งในบางโอกาสอาจจะเป็นตัวดึงดูดใจได้เช่นกัน บริการท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ ที่พัก อาหาร แหล่งจำหน่ายสินค้า แหล่งบันเทิง แหล่งกิจกรรมและบริการอื่นๆ ทั้งนี้รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะเป็นอื่นๆ ด้วย

3. ตลาดการท่องเที่ยว

เป็นการแสดงออกของอุปสงค์ (Tourism Demand) ซึ่งมีความปรารถนาในการท่องเที่ยวจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่ง เพื่อเข้าร่วมในกิจกรรมการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อกิจกรรมอื่นๆ (ปกติตลาดการท่องเที่ยว มักจะเน้นที่นักท่องเที่ยว) ซึ่งในกระบวนการจัดการได้หมายรวมถึงการส่งเสริมและพัฒนาการขายและการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวด้วย

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource)

ทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งนอกจากจะเป็นทั้งวัตถุประสงค์และเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะขายให้นักท่องเที่ยว อาจจะกล่าวได้ว่าเป็น "สินค้า" ที่มีคุณลักษณะพิเศษที่สามารถดึงดูดให้ "ลูกค้า" หรือนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามา "ซื้อ" กันถึงที่ตั้งอยู่ของสินค้า

ทรัพยากรการท่องเที่ยวสามารถจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ 2 ประเภท ดังนี้

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวตามธรรมชาติ (Natural Tourism Resource) คือ แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูมิอากาศ และภูมิประเทศ เช่น ภูเขา ทะเลสาบ แม่น้ำ ลำธาร ทะเลสาบ น้ำตก ป่า ภูเขาไฟ น้ำพุร้อน ฯลฯ ตลอดจนปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆ เช่น ฤดูกาลอพยพของสัตว์บางชนิด หรือแหล่งอาศัยของสัตว์ ตลอดจนแหล่งพฤษชาติต่างๆ
2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Tourism Resource) คือ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งเป็น

2.1 ศิลปกรรมและสถาปัตยกรรม เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศาลาสถาน อาคารบ้านเรือน ฯลฯ

2.2 วัฒนธรรมและประเพณี เช่น เทศกาล นิทรรศการ พิธีกรรม ฯลฯ

2.3 วิถีชีวิต เช่น การกินอยู่ การแต่งกาย ขนบธรรมเนียม ฯลฯ

2.4 ความเจริญก้าวหน้าและความทันสมัย เช่น ศูนย์การค้า สวนสนุก

ศูนย์วิทยาศาสตร์ โรงงาน อุตสาหกรรม สถาบันการศึกษา สนามกีฬา ศูนย์สุขภาพ ฯลฯ

ทรัพยากรการท่องเที่ยวแยกตามลักษณะ และความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวางามเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา น้ำตก ทะเล เป็นต้น

2. ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุ โบราณสถานและศาสนสถาน ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์และบอกให้ทราบถึงวัฒนธรรมที่เก่าแก่ของชนชาติ ได้แก่ วัด โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ ศาสนสถาน กำแพงเมือง อนุสาวรีย์ เป็นต้น

3. ประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีและกิจกรรม เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต (เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท) ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง ไร่ สวน พืช ผัก ผลไม้ เป็นต้น ซึ่งนักท่องเที่ยวเมื่อได้ไปเยือนที่ใดก็มักจะมีใจอยากรู้อยากเห็นในความเป็นอยู่ และความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในท้องถิ่นที่เข้าไปเยือน ดังนั้นประชากรในท้องถิ่นจึงถือเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีส่วนสำคัญในการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวด้วยเช่นกัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539 : 18)

ทรัพยากรการท่องเที่ยวนอกจากแบ่งได้ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังสามารถแบ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวได้อีกแบบหนึ่ง (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. 2542 : 63) คือ

1. น้ำ หมายถึง แหล่งธรรมชาติทุกชนิดที่เป็นน้ำและใกล้น้ำ เช่น ทะเล คลอง แม่น้ำ แหยม น้ำตก อ่าว หิมะ เป็นต้น ทรัพยากรประเภทนี้มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตเป็นอย่างมาก นอกจากประโยชน์โดยตรงแล้วยังก่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวอีกหลายอย่าง เช่น

1.1 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อชมธรรมชาติและพักผ่อนหย่อนใจ เช่น เชือกกันน้ำ ทำเทียบเรือขนาดใหญ่ แนวหินปะการัง ถ้ำหินงอกหินย้อย น้ำพุร้อน เป็นต้น

1.2 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา เช่น พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ นาเกลือ กังหันลม ทำเรือประมง อุโมงค์ลอดใต้ทะเล

1.3 แหล่งท่องเที่ยวเพื่อรักษาสุขภาพ เช่น แหล่งน้ำแร่ธรรมชาติ

2. พื้นดิน หมายถึง แหล่งธรรมชาติทุกชนิดที่เป็นดิน เช่น ป่าไม้ ไร่ นา สวนป่า สวนสาธารณะ ภูเขา อุทยานแห่งชาติ พื้นที่สีเขียว และพื้นดินทุกประเภทที่ได้รับการเพาะปลูก ปรับปรุงตกแต่งเพื่อผลทางเศรษฐกิจ ตลอดจนผู้สัตว์ นก พันธุ์ไม้ ดอกไม้ เป็นต้น กิจกรรมท่องเที่ยวที่จัดขึ้นประเภทนี้ให้ทั้งความเพลิดเพลินและเพื่อการศึกษา

3. อารยธรรม ศิลปกรรม วัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน จะเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวที่เข้าไปเยือนถิ่นต่างๆ เช่น ประเทศที่พัฒนาแล้ว อารยธรรมเทคโนโลยีและความเป็นอยู่สมัยใหม่ก็จะเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวที่มาจากประเทศที่กำลังพัฒนา ส่วนนักท่องเที่ยวจากประเทศที่พัฒนาแล้วก็มักจะนิยมเดินทางไปดูอะไรเก่าๆ ในประเทศที่กำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนาเช่นกัน

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเข้าไปยังท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือส่งผลต่อท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจแบ่งได้เป็น 3 ด้าน คือ (วิวัฒน์ชัย บุญยศักดิ์. 2529 : 82-88)

1. ด้านเศรษฐกิจ เช่น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านอาชีพ รายได้ หรือการนำเอาทรัพยากรของท้องถิ่นมาใช้
2. ด้านสังคมและสภาพแวดล้อม การพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าไปในท้องถิ่นอาจมีผลให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป เช่น มีลักษณะของความเป็นเมืองมากขึ้น ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามมา ถ้าหากไม่ได้มีการเตรียมการล่วงหน้าที่ดี
3. ด้านวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวก่อให้เกิดการอนุรักษ์ ฟื้นฟูศิลปะ และประเพณีเก่าแก่ของท้องถิ่น หรืออาจเป็นตัวการทำลายค่านิยม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามให้ด้อยค่าลงไปได้ โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของนักท่องเที่ยว และตัวเจ้าของท้องถิ่นเอง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว

กองวิชาการและฝึกอบรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้สรุปผลิตผลของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว คือ บริการ ซึ่งลูกค้าจะเลือกซื้อเมื่อเกิดความพึงพอใจ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อบริการ มีดังนี้ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2547 : 18-19)

ปัจจัยภายใน

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดใจให้ผู้คนเดินทางมาเยือนท้องถิ่นนั้นๆ อันจะมีทั้งสิ่งที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมทั้งเทศกาล และงานประเพณีประจำปีที่มีอยู่ในท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1.1 ประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามเกิดขึ้นตามธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา น้ำตก ถ้ำน้ำพุร้อน บ่อน้ำร้อน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ สวนสัตว์ อุทยานแห่งชาติ สวนรุกขชาติ ทะเล หาดทราย หาดหิน ทะเลสาบ เกาะ เขื่อน อ่างเก็บน้ำ แหล่งน้ำจืด (ห้วย หนอง คลอง บึง)

1.2 ประเภทประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานและศาสนสถาน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ โบราณคดีหรือศาสนา ได้แก่ โบราณสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑ์ ศาสนสถาน กำแพงเมือง คูเมือง อนุสาวรีย์ และอนุสรณ์สถาน

1.3 ประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งในลักษณะของพิธี งานประเพณี ความเป็นอยู่ วิถีชีวิต (เช่น หมู่บ้านชาวเขา สภาพชีวิตในชนบท) ศูนย์วัฒนธรรม สินค้าพื้นเมืองไร่/สวน พืช ผัก ผลไม้ และเหมืองแร่

2. ความปลอดภัย (Security)

ในการตัดสินใจเลือกจุดหมายการเดินทางท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะคำนึงถึงความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินเป็นประการสำคัญ มาตรการรักษาความปลอดภัยจึงต้องมีประสิทธิภาพและทั่วถึงทุกแหล่งท่องเที่ยว

3. โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructures)

ประกอบด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกหลัก เช่น ถนน สะพาน สนามบิน สถานีรถไฟ สถานีรถโดยสาร ท่าเรือ ไฟฟ้า น้ำประปา ระบบการสื่อสารที่ทันสมัย เป็นต้น โดยปกติแล้ว รัฐจะเป็นผู้ลงทุนจัดสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกสบายของประชาชนในท้องถิ่น หรือหากเป็นการลงทุนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประชาชนในท้องถิ่นก็เป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์อย่างถาวร

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities)

เป็นสถานที่หรือบริการ ที่ส่วนใหญ่เอกชนจะเป็นผู้จัดหาไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว ในรูปของการประกอบการทางธุรกิจ แต่ก็มีบริการของรัฐอยู่ในบางส่วนด้วย ดังนี้

4.1 การคมนาคม เมื่อผู้ซื้อเดินทางมาซื้อบริการถึงที่ผลิต การคมนาคมขนส่งทั้งจากต่างประเทศ และภายในประเทศจะต้องสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัยทั้ง 3 ทาง คือ ทางบก มีถนนที่พาหนะต่างๆ ผ่านเข้า-ออก ได้สะดวกหรือมีบริการรถไฟ ทางน้ำมีท่าเทียบเรือ และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ ทางอากาศมีท่าอากาศยานทันสมัย มีสายการบินมาลงมาก

4.2 พิธีการเข้าเมืองและบริการข่าวสาร มีการผ่อนคลายเป็นระเบียบพิธีการเข้าเมืองให้สะดวกรวดเร็ว มีบริการให้ข่าวสาร บริการจองที่พัก บริการขนส่งสู่ที่พัก เป็นต้น

4.3 ที่พัก มีโรงแรมระดับต่างๆ ให้เลือก มีอัตราค่าที่พักที่เหมาะสมกับคุณภาพสะอาด และมีบริการตามมาตรฐานสากล

4.4 ร้านอาหาร นอกจากจะมีอาหารให้เลือกหลายชนิดแล้วจะต้องถูกสุขลักษณะ มีบริการที่สุภาพ และมีการกำหนดราคาที่เหมาะสม

4.5 บริการนำเที่ยว มีบริการนำเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ โดยมีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง มีอัยยาศัยไมตรี และมีความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว

5. สินค้าของที่ระลึก (Souvenirs)

จะต้องมีการควบคุมคุณภาพ กำหนดราคา รวมทั้งการส่งเสริมการใช้วัสดุพื้นบ้าน การออกแบบสินค้าให้มีเอกลักษณ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อที่สวยงาม

6. การโฆษณาเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ (Advertising and Public Relation)

เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นกรรมวิธีที่จะทำให้แหล่งท่องเที่ยวของเราเป็นที่รู้จักและสนใจของนักท่องเที่ยวทั้งจากต่างประเทศ และภายในประเทศ

7. ภาพลักษณ์ (Image)

เป็นตัวกำหนดกลุ่มนักท่องเที่ยว หากมีภาพลักษณ์ว่าเป็นดินแดนแห่งความฝันของผู้ชาย นักท่องเที่ยวที่สนใจก็จะเป็นกลุ่มชายรักสนุก จึงควรฟื้นฟูภาพลักษณ์ของประเทศไทยในฐานะแหล่งท่องเที่ยวที่อุดมด้วยมรดกทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เป็นดินแดนแห่งความเพลิดเพลินในการจับจ่ายทั้งสินค้าพื้นเมืองและสินค้าปลอดอากร

ปัจจัยภายนอก

1. สภาวะเศรษฐกิจและการเมืองของโลก

มีส่วนสำคัญในการกำหนดกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยว สภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจะทำให้การเดินทางท่องเที่ยวอ่อนตัวลง โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวระยะไกล เช่นเดียวกับความเคลื่อนไหวทางการเมืองในบางประเทศ อาจก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความไม่มั่นคง เป็นผลให้การเดินทางออกนอกประเทศชะลอตัวลงในระยะเวลาสั้นในทางตรงกันข้าม การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจและสภาพความมั่นคงทางการเมือง จะเป็นตัวกระตุ้นกระแสการเดินทางให้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง

2. ความนิยมในการท่องเที่ยว

ในช่วงเวลาสามสิบกว่าปีที่ผ่านมา เมืองค์ประกอบหลายประการที่ช่วยให้รายได้ของครอบครัวสูงขึ้น ครอบครัวมีขนาดเล็กลง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวลดต่ำลง จากการทำธุรกิจท่องเที่ยวได้ปรับรูปแบบของการบริการให้มีค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดในระบบประหยัด ทำให้ผู้ที่รักการเดินทางท่องเที่ยวสามารถจัดการรายได้เพื่อการท่องเที่ยวได้ดีขึ้น ความนิยมในการใช้เวลาว่างพักผ่อนด้วยการเดินทางท่องเที่ยวจะไม่มีวันตกต่ำลง ตราบเท่าที่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังสามารถจูงใจให้ผู้คนใช้จ่ายเงินเหลือใช้เพื่อการเดินทางท่องเที่ยว

3. การขยายเส้นทางคมนาคม

โลกยุคใหม่ที่มีการคมนาคมขนส่งจะต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดระบบเครือข่ายถนนเชื่อมต่อเพื่อการเดินทางด้วยรถยนต์ที่มีความยืดหยุ่นสูงกว่าตารางเดินทางรถไฟที่ค่อนข้างจำกัดและตายตัว ระบบการคมนาคมทางอากาศได้รับการพัฒนาทั้งในด้านของท่าอากาศยาน เครื่องบิน และเส้นทางการบิน ส่งผลให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และประหยัด

4. การแลกเปลี่ยนนโยบายทางการเมือง

ระบบคมนาคมขนส่งที่พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว ทำให้ดูเหมือนโลกจะหดตัวเล็กลง รัฐบาลของประเทศต่างให้ความสนใจขอความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวและการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งเป็นผลให้เกิดการแข่งขันกันทั้งในแง่ของการส่งเสริมการตลาด และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวที่ประกอบกันเป็นแรงจูงใจให้เกิดความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว

เหตุผลของการเดินทางท่องเที่ยวของแต่ละบุคคล มีความแตกต่างกัน ในหลาย ๆ ประการ ดังที่ ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ (2542 : 88-90) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้บุคคลตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ประกอบไปด้วย

1. เงิน หรือค่าใช้จ่าย ซึ่งเป็นสิ่งแรกๆที่ผู้เดินทางท่องเที่ยวจะต้องคิดทันที เพราะการเดินทางท่องเที่ยวไม่ว่าจะใกล้หรือไกลจำเป็นต้องมีเงิน หรืองบประมาณเพื่อใช้จ่ายในด้านต่างๆ เช่น ค่าพาหนะ ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าบริการสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวก และการใช้จ่ายซื้อของ เป็นต้น

2. เวลา เป็นสิ่งที่มีความหมายสำคัญสำหรับผู้เดินทางท่องเที่ยว เพราะแต่ละบุคคลย่อมอยู่ในสถานภาพทางการประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน บางคนอาจใช้เวลาวันหยุดสุดสัปดาห์เพื่อการท่องเที่ยวแต่บางคนอาจจะต้องรอถึงปิดภาคเรียน หรือบางคนอาจใช้เวลาหลังช่วงชีวิตทำงานเพื่อการท่องเที่ยว เป็นต้น

3. ความตั้งใจที่จะไป ปัจจัยข้อนี้เกิดจากเหตุผล และความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวอย่างแท้จริง การมีเงิน และมีเวลา คงไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวได้ถ้าไม่ตั้งใจที่จะไป นักท่องเที่ยวอาจถูกกระตุ้นได้จากสิ่งต่างๆ เช่น ความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยว การเก็บรวบรวมข้อมูลการท่องเที่ยว การเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้เห็นคุณค่าของการท่องเที่ยว ปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ เสถียรภาพทางการเมือง ฤดูกาล สิ่งอำนวยความสะดวก ความปลอดภัย และภาพพจน์ทางการท่องเที่ยว เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้ความตั้งใจที่จะเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา

การที่ฉลองศรี พิมลสมพงษ์ ได้กล่าวว่าความตั้งใจในการเดินทางท่องเที่ยวมีสิ่งต่างๆ เป็นตัวกระตุ้นซึ่งมีหลายประการด้วยกัน ทำให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยว 4 ประการ คือ

1. ตัวกระตุ้นทางกายภาพ (Physical Motivators) เป็นตัวกระตุ้น เพื่อผ่อนคลายทางกายภาพหรือเพื่อร่างกาย เช่น การไปพักผ่อนร่างกาย กิจกรรมทางกีฬา การไปตากอากาศชายทะเล การบำบัดรักษาตามคำแนะนำของแพทย์เพื่อการรักษาสุขภาพ เป็นต้น

2. ตัวกระตุ้นทางวัฒนธรรม (Culture Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดการเดินทางเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนในประเทศต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นในลักษณะของดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์ เป็นต้น

3. ตัวกระตุ้นทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดความ ต้องการ เพื่อเยี่ยมญาติ เพื่อพบปะกับคนแปลกหน้าใหม่ๆ หรือคนที่มีความคิดใหม่ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงจากงานประจำที่จำเจ เป็นต้น

4. ตัวกระตุ้นทางด้านฐานะ และชื่อเสียง (Status and Prestige Motivators) เป็นตัวกระตุ้นที่ต้องการยกฐานะของตนให้สูงขึ้น เพื่อเกียรติยศ และชื่อเสียง เป็นการเดินทางประกอบ

ธุรกิจต่างประเทศ การไปประชุม การศึกษา ฯลฯ เพื่อให้เป็นคนที่มีความกระตือรือร้นและความสำเร็จ ในการทำงานของตน (ฉลองศรี พิมพ์สมพงษ์. 2542 : 88-90) และสอดคล้องกับ วิชัย เทียนน้อย (2528 : 3-5) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการท่องเที่ยว ไว้ว่ามีสาเหตุมาจาก

1) ความเคร่งเครียดในการทำงาน จากการทำงานที่เคร่งเครียดในการทำงานตลอดเวลา จะต้องใช้กำลังกายหรือกำลังความคิดอย่างมาก ด้วยเหตุนี้เองร่างกายจึงจำเป็นต้องพัก ผ่อน เพื่อให้การทำงานในช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพ การหยุดงานในวันสุดสัปดาห์ การปิดภาค เรียนหรือการหยุดพักผ่อนของข้าราชการและคนงานทั่วไปจึงเป็นเรื่องสำคัญ การใช้เวลาร่างในช่วงระยะเวลาดังกล่าว กิจกรรมการพักผ่อนของประชากรเหล่านี้สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การท่องเที่ยวไปในสถานที่ต่าง ๆ ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวจะใกล้หรือไกล ขึ้นอยู่กับระยะเวลา และศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจของแต่ละบุคคล

2) รายได้ของประชากรดีขึ้น จากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี และ สภาพของสังคมที่เปลี่ยนไป ทำให้คนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานและประดิษฐ์คิดค้น สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ขึ้นมาซึ่งจะทำให้ประชากรมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น และมีเวลาว่างเหลือพอที่จะนำมาใช้เพื่อการพักผ่อน การที่ฐานะทางด้านเศรษฐกิจของประชากรดีขึ้น จะส่งผลให้ประชากรมีความต้องการที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อเป็นการพักผ่อนและหาความรู้ให้แก่ตนเอง

3) ความสะดวกทางด้านคมนาคม การคมนาคมนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ ส่งเสริมทำให้เกิดกิจการท่องเที่ยวปรากฏขึ้น ในสภาพปัจจุบันการไปมาติดต่อระหว่างสถานที่ ท่องเที่ยวกระทำได้สะดวกและรวดเร็ว มีการตัดถนน หรือเส้นทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ จากการเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ใช้เวลาและค่าใช้จ่ายไม่มากนัก จึงเป็น แรงจูงใจที่ทำให้ประชากรอยากไปใช้บริการ และคนส่วนมากมีโอกาที่จะกระทำได้

4) มีเวลาร่าง เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี จึงทำให้เครื่องมือ เครื่องใช้ที่นำมาใช้ในการผลิตมีประสิทธิภาพ มีการนำเอาเครื่องมือและเครื่องจักรชนิดต่าง ๆ มา ใช้ทำงานแทนคน จึงทำให้การผลิตสินค้ากระทำได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นสาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้ คนมีเวลาร่างเพิ่มมากขึ้น และมีเวลาร่างพอที่จะนำไปใช้แสวงหาความสุขทางด้านการท่องเที่ยว และอื่น ๆ ได้ตามโอกาสและสภาพทางเศรษฐกิจเอื้ออำนวย

5) จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น จากการทำงานที่จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ สภาพชุมชนในเมืองเกิดสภาพความแออัด สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปเกิดมลภาวะ สถานที่ ท่องเที่ยวภายในเมืองมีจำกัด และสถานที่ท่องเที่ยวตามชนบทได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างมากมาย เพื่อสนองต่อความจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งมีความต้องการสถานที่ท่องเที่ยว เพื่อ พักผ่อนหย่อนใจมากขึ้นเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ประชากรที่พักอาศัยอยู่ในเมืองจะหาโอกาส เดินทางท่องเที่ยวไปในท้องที่ชนบทและจะมีประชากรในชนบทบางส่วนเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ในเมือง ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมมากมาย เป็นที่ตื่นตาตื่นใจของชาวชนบท

ดังนั้นจึงพอจะชี้ให้เห็นได้ว่าการที่จำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการสถานที่ท่องเที่ยว และการเดินทางท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่างถิ่น หรือต่างแดนจึงเพิ่มมากขึ้นด้วย

และนอกจากนั้น ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2542 : 110-111) กล่าวว่า ปัจจัยที่ผลักดันที่ทำให้ประชาชนเดินทางมากขึ้น และบ่อยขึ้นอันเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ได้แก่

1. การเกษียณก่อนกำหนดเวลา
2. การมีชีวิตที่ยืนยาวมากขึ้น
3. ช่วงเวลาทำงานน้อยลง
4. การมีรายได้เพิ่มมากขึ้น
5. การมีสิทธิได้มีวันหยุดโดยได้รับค่าจ้างเต็ม (Paid Holiday)
6. ความสะดวกรวดเร็วในการเดินทาง การคมนาคม และการติดต่อสื่อสาร
7. ครอบครัวมีขนาดเล็กลง
8. การเปลี่ยนแปลงรูปแบบและพฤติกรรมการบริโภค
9. ความพร้อมของอุปทานการท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐาน
10. นโยบายของรัฐ กฎหมายและระเบียบของประเทศที่เอื้อต่อการเดินทาง และให้

ความปลอดภัย

ทวีศักดิ์ ทิพยมหิษฐ์ (2544 : 18-19) การท่องเที่ยวนั้นมีปัจจัยหลายอย่างเป็นองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญด้านการท่องเที่ยวมี 4 ประการ

1. สิ่งดึงดูดใจ (Attractions) สิ่งดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และการให้ความบันเทิง
2. สิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการเดินทางท่องเที่ยว เช่น การเดินทาง ที่พัก อาหาร บริการต่างๆ ล้วนเป็นสิ่งจูงใจดึงดูดใจทั้งสิ้น สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวมี 4 ประการ คือ ที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานบริการ เช่น ร้านขายของที่ระลึก ร้านซักรีด สถานที่นันทนาการ และปัจจัยพื้นฐานทางเศรษฐกิจ
3. การขนส่ง (Transportation) การขนส่งเป็นปัจจัยที่สำคัญในการนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว การขนส่งที่รวดเร็ว สะดวกสบาย และปลอดภัย ถนนหนทาง ระบบการจราจรที่ดี ประหยัดเวลาในการเดินทาง การเข้าและออกจากเมืองต่างๆ ในการเดินทางจากสนามบินของประเทศหนึ่งไปสู่ประเทศหนึ่ง อาจรวดเร็วแต่ไปเสียเวลาเพราะระบบจราจรที่ติดขัดทำให้เกิดความไม่สะดวก ถือว่าเป็นสิ่งที่บกพร่องที่ควรแก้ไข
4. การต้อนรับ (Hospitality) เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะนักท่องเที่ยวที่ต้องการกลับไปยังสถานที่เดิม เกิดจากความประทับใจในการต้อนรับของประชาชน หรือพนักงานบริการในพื้นที่มากกว่าธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว

ทวีศักดิ์ ทิพยมหิงษ์ (2544 : 9-20) นักวิจัยด้านการท่องเที่ยวได้ศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว (Travel Motivation) และพบว่า การเดินทางท่องเที่ยวมีแรงผลักดัน (Push Factors) ที่ทำให้พวกเขาต้องการเดินทางท่องเที่ยว และในขณะเดียวกัน การตัดสินใจเลือกเดินทางไปยังจุดหมายปลายทางใดนั้นขึ้นอยู่กับแรงดึง (Pull Factors) ซึ่งทั้งสองปัจจัยนี้ได้มีการศึกษาและค้นพบสาเหตุหลายประการ ดังนี้

แรงผลัก (Push Factors) 7 ประการ ได้แก่

1. ความต้องการที่ตอบสนองความต้องการของร่างกาย ทำงานเหนื่อยต้องการพักผ่อนโดยการเดินทางท่องเที่ยว
2. หลีกหนีความจำเจ ความเครียด รอคิด
3. ต้องการพบสิ่งใหม่ๆ สถานที่ใหม่ๆ
4. ความภูมิใจที่ตนได้ท่องเที่ยวไปยังสถานที่ต่างๆ
5. การเดินทางซึ่งเกิดจากความต้องการที่จะศึกษา เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ชนชาติ และการดำรงชีวิตที่แตกต่างไปจากที่อาศัยเดิม
6. ไปทำใจจากเรื่องร้ายๆ
7. ความต้องการในการเดินทาง เพื่อให้โอกาสในการเข้าสังคม และหาโอกาสที่จะได้ติดต่อสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ๆ อย่างไรก็ตามอาจเป็นความต้องการที่จะฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัว คนรัก หรือเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเก่าที่ห่างหายไปนาน

แรงดึง (Pull Factors) การเลือกจุดหมายปลายทาง

แรงดึงต่างๆ นำไปสู่การกำหนดสถานที่ที่นักท่องเที่ยวต้องการไป เช่น หากแรงผลักดันในการเดินทางเป็นการไปทำใจ เขาอาจต้องการไปที่เงียบๆ ไม่พบปะผู้คน แต่หากแรงผลักดันในการเดินทาง คือ การสร้างความภูมิใจให้ตนเอง การเลือกสถานที่ท่องเที่ยว อาจเป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับทั่วไป

ลักษณะของการไปท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแบบต่างๆ

จากการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว ทำให้นักท่องเที่ยวมีแบบต่างๆ ของการท่องเที่ยว ซึ่งมีลักษณะของการไปท่องเที่ยวที่แตกต่างกันไปดังนี้

1. การท่องเที่ยวส่วนบุคคล ได้แก่ การท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจัดขึ้นสำหรับตัวเอง กับครอบครัว หรือสำหรับตัวเองกับกลุ่มเพื่อน โดยใช้รถส่วนตัว หรือเช่ารถขับไปกันเอง โดยจะกำหนดสถานที่ท่องเที่ยว แหล่งหยุดพัก หรือบริการต่างๆ ระหว่างทางตามสะดวก หรือเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ตามที่ปรารถนา บริการต่างๆ ระหว่างทาง และปลายทางจัดหาเอง
2. การท่องเที่ยวแบบทัวร์หรือนำเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวของคนหนึ่งคน หรือก็คนที่ตาม ซึ่งมีได้นัดกันไปเสียเงินจำนวนหนึ่งให้แก่ผู้จัดบริษัทนำเที่ยว ผู้จัดนำเที่ยวจะจัดการเรื่องยานพาหนะ โรงแรม และบริการอื่นๆ โดยกำหนดได้เป็นรายการแน่นอน นักท่องเที่ยวไม่ต้อง

จัดอะไร การท่องเที่ยวแบบนี้นักท่องเที่ยวมักเสียเงินน้อยกว่าแต่ขาดเสรีไปบ้าง ในเรื่องสถานที่อยากจะไปเที่ยว และต้องทำการต่างๆ ตามกำหนดเวลา

3. การท่องเที่ยวตามคาบเวลาการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 3 อย่างคือ

3.1 การท่องเที่ยวคาบเวลายาว ถ้าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อวัฒนธรรมหรือการศึกษา จะหมายถึงการพักอยู่ ณ ที่หนึ่งที่ได้เป็นคาบเวลายาวนับเป็นสัปดาห์หรือเดือน ถ้าเป็นการท่องเที่ยวเพื่อความสนุก คาบเวลาอาจยาวนานเหมือนกันแต่สถานที่อาจเปลี่ยนไป

3.2 การท่องเที่ยวคาบเวลาสั้น เป็นการท่องเที่ยวที่จะกินเวลา 2-3 วัน ถึง 10-12 วัน เป็นระยะเวลาท่องเที่ยวของผู้ที่ทำงานไม่มีโอกาสจะไปพักผ่อนได้นานๆ

3.3 การท่องเที่ยวแบบทัศนจาร เป็นการท่องเที่ยวที่ใช้เวลาไม่เกิน 24 ชั่วโมง และไม่มีการพักค้างคืน การทัศนจารมีความสำคัญพิเศษสำหรับผู้มีถิ่นที่อยู่ใกล้ๆ พรหมแดน จะมีทัศนจารข้ามพรหมแดนเพื่อซื้อสินค้าสำหรับใช้ส่วนตัว

3.4 การท่องเที่ยวจัดจำพวกตามพาหนะที่ใช้ท่องเที่ยว หมายถึง การท่องเที่ยวแบบใช้อากาศยาน เรือ รถไฟ เรือเพลินทาง (Cruise) รถนั่งส่วนบุคคล และรถยนต์โดยสารสาธารณะในประเทศยุโรป การเดินทางท่องเที่ยวข้ามประเทศใกล้ๆ กับประเทศของนักท่องเที่ยว

แนวความคิดเกี่ยวกับนันทนาการด้านการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการชนิดหนึ่งที่บุคคลต่างๆ ใช้เป็นปัจจัยในการส่งเสริม ฟื้นฟู และบำรุงคุณภาพชีวิตได้เป็นอย่างดี นันทนาการศาสตร์ จัดแบ่งชนิดของการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง (Outdoor Recreation) เพราะในการเดินทางท่องเที่ยวแล้วยังมีกิจกรรมเสริมร่วมในการท่องเที่ยวด้วยเสมอ เช่น ค้างแรมโดยมีกิจกรรมการเล่น ดูธรรมชาติศึกษาสัตว์พืชในพื้นที่ทั้งทางบก และทางทะเล ร่วมกิจกรรมด้วยการชมเลือกซื้อหาสิ่งของจากการแสดงของศิลปวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ มีความสุขสนุกสนานเบิกบานใจกับการได้สัมผัสกับธรรมชาติ เป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) นอกจากนั้นยังมีการเดินทางท่องเที่ยวมุ่งเพลิดเพลินอย่างเดียว เช่น ท่องเที่ยวเพื่อสร้างสันติภาพ โดยการไปเยี่ยมเยียน (Tourism for understanding and get peace) กิจกรรมเสริมในการท่องเที่ยวนั้นๆ ซึ่งจะสัมพันธ์กับเพศ วัย และสถานภาพต่างๆ ของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตามการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวให้ประโยชน์และคุณค่ามากมาย พอสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
2. พักผ่อนหย่อนใจ คลายความเครียด
3. เกิดอารมณ์สุข สนุกสนาน เพิ่มปริมาณความฉลาดทางอารมณ์
4. มีความสมบูรณ์ทางอารมณ์

5. มีสมาธิดีขึ้น
6. สร้างมิตร และความรักสามัคคี
7. ตอบสนองความต้องการตามธรรมชาติ
8. จิตใจงามมองโลกในแง่ดี
9. เสริมสร้างคุณค่าของสังคมประชาธิปไตย

หรือการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อสร้างสมรรถภาพของจิตใจ (Voyage, Travel for Make Mind Performance) การท่องเที่ยวเช่นนี้ผู้ท่องเที่ยวมีทั้งตั้งเป้าหมายและไม่ตั้งเป้าหมาย ดังที่ สมบัติ กาญจนกิจ (2544 : 43-44) ได้สรุปว่า การท่องเที่ยวเป็นนันทนาการ ที่บุคคลและชุมชนให้ความสนใจและนิยมเลือกในช่วงเวลาว่าง หรือเวลาอิสระมากที่สุด เป็นกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอันเกิดจากปัจจัยอิทธิพลที่มาจากจุดความสนใจ (Attractions) ที่มีหลากหลาย ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น กิจกรรมทางวัฒนธรรม วิถีชีวิตและ วัฒนธรรมท้องถิ่น ศาสนา การเมือง วิทยาศาสตร์ การอนุรักษ์ธรรมชาติ ภูมิอากาศ ทัศนียภาพ ชีวิตสัตว์ป่า กิจกรรมเกมและกีฬากลางแจ้ง การบันเทิง การอาบน้ำแร่ และชิมชั้บวิสดูธรรมชาติ สมุนไพร การท่องเที่ยววันนับเป็นกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมได้กับทุกเพศทุกวัย ขึ้นอยู่กับ การเลือก และมีประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวไว้ ดังนี้ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544 : 50-51)

1. ผลทางด้านสังคม

- 1.1 ครอบครัวมีความพึงพอใจทางเพศสัมพันธ์ทำงานร่วมกับบุคคลอื่นได้ง่ายดาย และมีผลต่อการปรับสมดุลย์ทางเศรษฐกิจ
- 1.2 การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาอันเนื่องมาจากไปท่องเที่ยว ก่อให้เกิดพฤติกรรมอันดีงามของมนุษย์ โดยทั่วกันการอยู่ร่วมในสังคมเป็นสุข
- 1.3 เกิดการสร้างความรักมรเมียม แข็งแรงและมีสันติภาพในบ้านเมือง
- 1.4 ระบบของเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การเกษตร การเมือง สัมพันธ์กันทางบวก ทั้งนี้อาศัยกิจกรรมนันทนาการการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือ

2. ผลทางด้านจิตใจ

- 2.1 ได้ความรู้ ความเข้าใจ และสัมพันธ์ของธรรมชาติมากยิ่งขึ้น
- 2.2 หนีหลีกเลี่ยงความกดดันจากสิ่งกายภาพ
- 2.3 หนีปัญหาสังคม
- 2.4 จิตใจแจ่มใส มีความสงบ และมีสมรรถภาพดีขึ้น
- 2.5 มีอิสระภาพ ที่จะทำ จะคิด
- 2.6 เพิ่มปริมาณความฉลาดทางอารมณ์
- 2.7 ดึ้นเด่น
- 2.8 ใจมั่นคง สงบ สมานิตี

2.9 เกิดพลังจิตใจโดยอาศัย การซึมซับจากธรรมชาติ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งที่สามารถเลือกเฟ้นหาได้ในแต่ละบุคคล ตามความต้องการและจะพบเสมอจากขบวนการของการท่องเที่ยว นั้นจะมีกิจกรรมต่างๆ ร่วมอยู่ในขบวนการท่องเที่ยว นั้นๆ และส่วนใหญ่จะอาศัยธรรมชาติมาเป็นปัจจัยในการประกอบกิจกรรมร่วม อาจเป็นที่พักผ่อนอาศัยร่มไม้ หรืออาจจะต้องอาศัยทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน หิน น้ำ ต้นไม้ มาเป็นอุปกรณ์ในการสร้างกิจกรรม ซึ่งมีการสนับสนุนจากหลายๆ คน ดังเช่น นวลนิตย์ ฤทธิรักษ์ (2538 : 48-49) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวที่มาเยือนอุทยานแห่งชาติ สามารถประกอบกิจกรรมนันทนาการได้หลายรูปแบบ ทั้งกิจกรรมประเภทการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ได้แก่ การดูนก (Bird Watching) ดูสัตว์ (Wildlife Viewing) เดินป่า (Hiking) ศึกษาธรรมชาติ (Nature Education) บันทึกภาพธรรมชาติ บันทึกเทปวีดีโอ และเทปเสียงธรรมชาติ (Nature Photography, Video Taping And Sound of Nature Audio Taping) ล่องเรือใบ (Sail Boating) พายเรือแคนู (Canoeing) ดำน้ำชมปะการัง (Snorkel) ดำน้ำลึก (Scuba Diving) หรือศึกษาท้องฟ้าและดาราศาสตร์ (Sky Interpretation) เป็นต้น กิจกรรมประเภทชื่นชมธรรมชาติ (Appreciative Recreation Activities) ได้แก่ การชมทัศนียภาพในบรรยากาศสงบ (Relaxing) ประกอบอาหารรับประทาน (Picnicking) หรือพักแรมด้วยเตนท์ (Tent Camping) เป็นต้น และกิจกรรมประเภทตื่นเต้นผจญภัย (Adventurous Recreation Activities) ได้แก่ การล่องแพ (Water Rafting) วินเซิร์ฟ (Wind Surfing) เล่นเครื่องร่อนขนาดเล็ก (Hang Gilder) ปีนเขา (Rock Climbing) หรือขี่จักรยานตามเส้นทางธรรมชาติ (Mountain Biking) สุรเชษฐ์ เศรษฐมาตและดรชนี เอมพันธ์ (2538 : 48) กล่าวว่า การประกอบกิจกรรมนันทนาการทั้งในรูปแบบของกิจกรรมนันทนาการชุมชน และกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้ง ประเภทท่องเที่ยว จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมทรัพยากรต่างๆ ที่รองรับกิจกรรมเหล่านั้นเรียกว่า ทรัพยากรนันทนาการ (Recreation Resources) ซึ่งหมายถึง สิ่งใดก็ตามทั้งที่เป็นผลผลิตของมนุษย์ และเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่มนุษย์หรือสังคม เพื่อสร้างความพึงพอใจ และความสุขในรูปแบบของนันทนาการ ได้แก่ สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ สวนสนุก สวนสัตว์ ที่โล่งแจ้ง อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เกาะแก่ง ชายหาด แหล่งน้ำ สถานพักผ่อนที่พัฒนา และบริการโดยเอกชน วัดโบราณสถาน หรือพิพิธภัณฑสถาน เป็นต้น และ สุรเชษฐ์ เศรษฐมาต และ ดรชนี เอมพันธ์ (2538 : 192-193) กล่าวว่า ทรัพยากรนันทนาการไม่ได้ หมายถึง เพียงส่วนใดส่วนหนึ่งของที่ดินและแหล่งน้ำที่มีความโดดเด่นเท่านั้น แต่ยังมี ความหมายครอบคลุมถึงองค์ประกอบหรือการผสมผสานระหว่างคุณภาพของธรรมชาติ กับความต้องการของมนุษย์ที่จะใช้ประโยชน์เพื่อนันทนาการด้วยมิฉะนั้นแล้วทรัพยากรดังกล่าวก็จะมี ความหมายเพียงแค่อิน หิน และต้นไม้ เท่านั้น

การท่องเที่ยวเชิงนันทนาการจึงเป็นการสร้างประสบการณ์ชีวิตที่สำคัญยิ่งดังที่ สมบัติ กาญจนกิจ (2544 : 26-281) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการอันเป็นสื่อเพื่อสร้าง สันติภาพและเพื่อความร่วมมือร่วมใจ และสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจให้กับบุคคลและชุมชน เป็นนันทนาการที่จัดเป็นอุตสาหกรรมเรียกว่าเป็นอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการอัน หมายถึง กลุ่มกิจกรรมใดๆ ในสังคม ที่ให้ผลผลิตและบริการซึ่งอำนวยความสุขให้มนุษย์ทาง ด้านจิตใจและร่างกาย รวมทั้งตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงเป็น นันทนาการที่อยู่บนหลักการ 3 ประการ คือ 1. ผู้ท่องเที่ยวทำด้วยความสมัครใจ 2. เดินทาง ออกกำลังกายจากที่อยู่อาศัยไปชั่วคราว 3. ไม่มีวัตถุประสงค์ด้านการประกอบอาชีพใดๆ แสวงหาแต่ความเพลิดเพลินจำเริญใจเท่านั้น ดังนั้น นักท่องเที่ยวจึงเป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรม นันทนาการโดยมีวัตถุประสงค์ของการไปเยี่ยมเยือนและดังที่ สมบัติ กาญจนกิจ (2544 : 72-74) ได้สรุปเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของแหล่งนันทนาการท่องเที่ยวและนันทนาการกลางแจ้ง ไว้ดังนี้

แหล่งนันทนาการท่องเที่ยวและนันทนาการกลางแจ้ง

1. สิ่งแวดล้อมที่สร้างขึ้น (The Built Environment)

คือ สิ่งดึงดูดความสนใจ ที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นจากแรงบันดาลใจ ทั้งในอดีตจนถึง ปัจจุบัน ซึ่งศูนย์กลางสถานที่หรือสิ่งประดิษฐ์ตลอดจนวัฒนธรรม ความเชื่อ สามารถจำแนก ออกเป็นรูปแบบต่างๆ ดังต่อไปนี้

1.1 สิ่งประดิษฐ์ทางอุตสาหกรรม (Industrial Archeology) ซึ่งถือเป็นจุดเด่น สำหรับนักท่องเที่ยว ทัศนศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ได้แก่ เขื่อนเก็บน้ำ อู่ต่อเรือ โรงงานผลิต น้ำตาล นิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น

1.2 สิ่งดึงดูดความสนใจทางประวัติศาสตร์ (Historical Attractions) ได้แก่ พระบรมมหาราชวัง พระราชวังจักรพรรดิ ราชวงศ์หมิง อุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย กรุงวอชิงตัน ดีซี เป็นต้น

1.3 พิพิธภัณฑ์สถาน (Museums) เป็นสถานที่ที่แสดงให้ความรู้ ความเข้าใจ ทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคตแก่ประชาชนโดยมีวัตถุประสงค์ รวมและเฉพาะที่แตกต่างกัน เช่น พิพิธภัณฑ์สถานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ทางศิลปวัฒนธรรม ทางอุตสาหกรรม ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.4 วัฒนธรรมพื้นบ้าน (Folk Way Customs) เป็นวิถีชีวิตและระเบียบประเพณี ของท้องถิ่น ที่มีเสน่ห์และมีรูปแบบเอกลักษณ์เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ได้แก่ เทศกาล สงกรานต์ การแต่งกายของภาคต่างๆ ของไทย

1.5 จุดสนใจทางการเมือง (Political Attractions) เมืองหลวงหรือนครเก่าแก่ ที่มี ความสำคัญบทบาททางการเมือง ก็เป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว รวมถึงสถานที่ สำคัญทางการเมือง เช่น กรุงวอชิงตัน ดีซี ทำเนียบขาว กรุงมอสโก พระราชวังแวร์ซายส์ นครปักกิ่ง เป็นต้น

1.6 จุดสนใจทางศาสนา (Religion Attractions) ศาสนาเป็นที่พึ่งและที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของมวลมนุษยชาติ คือ สถานที่สำคัญทางศาสนา จึงได้มีการก่อสร้างสถานที่ด้วยงานศิลปะ สถาปัตยกรรม ที่สวยงาม เป็นที่สนใจและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว เช่น วัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพมหานคร โบสถ์ วัดวาอาราม กรุงเยรูซาเลม นครเมกกะ โบสถ์นอร์ตัม เป็นต้น

1.7 สถาปัตยกรรม (Architecture) สิ่งก่อสร้างที่เป็นที่พักอาศัย หรืองานศิลปะ งานสถาปัตยกรรม เป็นต้น จุดสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี เช่น ตึกสูงระฟ้าของนครหลวงต่างๆ นครซานฟรานซิสโก นิวยอร์ก ฮองกง สิงคโปร์ สถาปัตยกรรมตามยุคสมัยของแต่ละประเทศ เช่น สถาปัตยกรรมไทยโรมันร่วมสมัยอิตาลี เรนเนสซองส์ เป็นต้น

1.8 ศูนย์กลางการค้า (Shopping Centre) การซื้อสินค้าที่นิยมของที่ระลึก สินค้าพื้นเมืองก็เป็นจุดดึงดูดความสนใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมค่อนข้างสูง ทำให้ตลาดท่องเที่ยวต่างๆ ได้สร้างศูนย์การค้าที่มีความทันสมัย มีสินค้าที่หลากหลายมาบริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น กรุงเทพมหานคร ฮองกง สิงคโปร์ นครปารีส นิวยอร์ก ชิคาโก เป็นต้น

2. กิจกรรมทางวัฒนธรรม (Cultural Activities)

ประเพณีวัฒนธรรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดการแสดงออกทางวัฒนธรรมและอารยธรรม และอารยธรรมทางมวลมนุษยกลุ่มต่างๆ พอดีแบ่งออกได้เป็น งานเทศกาล ศิลปะหัตถกรรม ดนตรีและประเพณีและชีวิตพื้นบ้าน

2.1 เทศกาล (Festivals) นักท่องเที่ยวสนใจเทศกาลต่างๆ เพื่อความสนุกสนานตื่นเต้น เล่นเกม เช่น เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง แห่บั้งไฟ ปีใหม่ งานฉลอง มาร์ติกาเลียส ในกรุงนิวยอร์ก เทศกาลออกโตเบอร์เฟส ในมิวนิค เทศกาลคริสมาสของชาวคริสต์ เทศกาลไหว้พระจันทร์ของชาวจีน เป็นต้น

2.2 ศิลปะ (Arts) นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมศิลปะ เช่น ภาพวาด รูปปั้น และสลัก ภาพเขียน สถาปัตยกรรม หรือแหล่งผลิตทางศิลปะ หัตถกรรม โดยจัดเป็นเทศกาลศิลปะหัตถกรรม เพื่อดึงดูดความสนใจ เช่น ในยุโรป สหรัฐอเมริกา และไทย เช่น เทศกาลศิลปะเอดินเบอระในสก็อตแลนด์ เทศกาลดนตรีในนครเวียนนาสัปดาห์แห่งศิลปะหัตถกรรม เป็นต้น

2.3 งานหัตถกรรม (Handicrafts) เช่น งานหัตถกรรมของชาวเขา ชาวเกาะ เครื่องปั้นดินเผาของชาวอินเดียนแดง งานแกะสลัก เครื่องเฟอร์นิเจอร์ เครื่องเงิน เครื่องหนัง เครื่องประดับ อัญมณี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ทำให้ประเทศไทยมีชื่อเสียงไปทั่วโลก เพราะมีช่างงานหัตถกรรมที่มีความละเอียดอ่อน วิจิตรพิสดาร ดังนั้น งานทางด้านหัตถกรรมจึงเป็นกิจกรรมวัฒนธรรมที่เป็นจุดดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่สำคัญประเภทหนึ่ง

2.4 ดนตรีและการเต้นรำ (Music and Dance) ดนตรีและการเต้นรำเป็นจุดดึงดูดความสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวไม่แพ้กิจกรรมวัฒนธรรมประเภทอื่นๆ เช่น การฟ้อนรำ และ

ร่างของไทย การเดินแบบโปลิเนเซียนของฮาวาย การเดินบัลเลต์ โอเปร่า การเดินรำนานาชาติของชาวเกาหลี ญี่ปุ่น และชาวยุโรป เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวนานาชาติ เป็นต้น

2.5 ประเพณีและชีวิตพื้นบ้าน (Native Life and Customs) นักท่องเที่ยวต่างชาติและในประเทศมีความสนใจเป็นพิเศษ เกี่ยวกับวิถีชีวิตและการแต่งกายของชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น หรืออาจเรียกว่า ประเพณีและชีวิตพื้นบ้านตัวอย่าง เช่น กรุงเทพมหานครในอดีตเคยมีคูคลอง มากมาย การคมนาคมก็ต้องสัญจรกันทางน้ำ นักท่องเที่ยวจึงสนใจชีวิตชาวบ้านริมคลอง หรือสนใจวิถีชีวิตการแต่งกายของชาวเขา ชาวเล ชาวเกาะ ในต่างประเทศก็เช่นเดียวกัน นักท่องเที่ยวมีความสนใจชีวิตพื้นบ้านตามชนบท หรือกลุ่มชนกลุ่มน้อยที่มาอยู่รวมกันในสหรัฐอเมริกา ก่อตัวเป็น China Town, Little Tokyo, Korea Town และ Solwang ของชาวคัตซ์ เป็นต้น

2.6 ภาษา (Language) นักท่องเที่ยวมีความสนใจจุดหมายปลายทางว่า ประเทศนั้นสามารถสื่อสารความเข้าใจกันได้ดีหรือไม่ ดังนั้น ภาษากลาง เช่น ภาษาอังกฤษ จีน สเปน และญี่ปุ่น จึงมีบทบาทสำคัญและเป็นตัวแปรในการเลือกจุดหมายปลายทางด้วย นอกเหนือจากเรื่องความมั่นคงและปลอดภัย ปัจจุบัน สถาบันการศึกษาต่างๆ ได้จัดโปรแกรมพิเศษ หรือปิดภาคฤดูร้อนไปศึกษาด้านภาษา ศิลปะและวัฒนธรรมในประเทศต่างๆ เช่นกัน จึงเป็นการเปิดโอกาสการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และประสบการณ์ชีวิต

3. จุดสนใจทางศาสนา (Religion Attraction)

ปัจจุบัน นักท่องเที่ยวจำนวนมาก นับเป็นสิบสิบล้านคน เดินทางไปสถานที่สำคัญทางศาสนา ในแต่ละปีมีจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะต้องการมีโอกาสชม สัมผัสกับสถานที่ที่สำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นการเผยแพร่ทางศาสนา หรือเป็นการต้นกำเนิดของศาสนาต่างๆ เช่น เมืองเมกกะเป็นศูนย์กลางศาสนาอิสลาม เมืองเยรูซาเลมของศาสนายิว และศาสนาคริสต์ กรุงวาติกันที่สำคัญของคริสต์ศาสนานิกายโรมันคาทอลิก หรือไปอินเดียและเนปาล เพื่อไปสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนาเช่นเดียวกับมาประเทศไทย เพราะเป็นประเทศที่ยังมีความเจริญรุ่งเรืองทางพุทธศาสนามากกว่าที่อื่นใดทั่วโลกในปัจจุบัน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวยังได้เลือกที่จะใช้เวลาว่างขณะท่องเที่ยว ณ ประเทศจุดหมายปลายทาง เยี่ยมชมสถานที่สำคัญทางศาสนา เช่น วัด โบสถ์ อาราม หรือมอสค์ เพื่อการศึกษาเรียนรู้ เปรียบเทียบกับสิ่งที่ตนเองชอบ ครัทธาอีกด้วย

4. จุดสนใจทางการเมือง (Political Attention)

การเมืองการปกครองเป็นสิ่งสำคัญและทำให้มนุษย์มีความคิด วิถีชีวิต ความเชื่อ และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน นักท่องเที่ยวจำนวนมากมีความสนใจเป็นพิเศษที่อยากจะรู้ถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของประชากรที่มีระบบการปกครองที่แตกต่างไปจากตน ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา มีการปกครองสามระบบการปกครอง ได้แก่ โลกเสรีประชาธิปไตย คอมมิวนิสต์ และสังคมนิยม ซึ่งก็เป็นไปได้ด้วยความลำบาก ครั้นกลุ่มประเทศคอมมิวนิสต์แตกสลายลงไป ประเทศกลุ่มเสรีประชาธิปไตยต่างก็นิยม สนใจที่จะไปท่องเที่ยวในยุโรป

ตะวันตก รัสเซีย และรวมถึงสาธารณรัฐประชาชนจีน ในกรณีที่ประเทศฮ่องกงซึ่งตกไปอยู่ในความปกครองของอังกฤษมากกว่า 150 ปี และในวันที่ 30 มิถุนายน 2540 ให้มีการโอนอำนาจการปกครองคืนจีน จึงเกิดเป็นความสนใจของคนทั่วโลกและก่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างมหาศาล ในทำนองเดียวกันประเทศที่มีความไม่มั่นคง ปลอดภัยทางการเมือง กลับเป็นปัจจัยสำคัญ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความลังเลใจหรือเล็งเห็นไม่เข้าไปท่องเที่ยวทัศนศึกษา เช่น พม่า กัมพูชา เป็นต้น

5. จุดสนใจทางวิทยาศาสตร์ (Science Attraction)

เมืองที่มีชื่อเสียงในด้านความเจริญก้าวหน้าของด้านวิทยาศาสตร์ หรือมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านนี้ ก็จะเรียกความสนใจให้กับนักท่องเที่ยวได้มากที่สุด เช่น ยูซีแอลเอ มหาวิทยาลัยในแคลิฟอร์เนีย หรือแทจอน เมืองวิทยาศาสตร์ในเกาหลี M.I.T., Silicone Valley เป็นต้น

6. ธรรมชาติทางกายภาพ (Physical Nature)

เช่น อุทยานแห่งชาติแกรนด์แคนยอน, เยลโลว์สโตน, อุทยานแห่งชาติ หรือ Dinosaur Nationpark ในมลรัฐโคโลราโด หรือเมืองโรดเก็ท ที่มีทัศนียภาพพิเศษ มีน้ำพุร้อนโคลนร้อน ทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของนิวซีแลนด์เช่นเดียวกับหาดหินดำ ในอุทยานแห่งชาติตะรุเตา และแพะเมืองผีจังหวัดแพร่ ที่มีการกัดเซาะหินและดิน ทำให้เป็นแคนยอน สำหรับนักท่องเที่ยวได้

7. ภูมิอากาศ (Climate)

ภูมิอากาศมีส่วนช่วยในการตัดสินใจให้เกิดการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ตัวอย่างเช่น ฤดูร้อน เป็นการสร้างบรรยากาศให้คนท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศ ผู้อยู่ในโซนอากาศหนาวจะท่องเที่ยวไปยังประเทศที่มีอุณหภูมิอบอุ่น หรือเขตเมดิเตอร์เรเนียน หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

8. ทัศนียภาพ (Scenery)

ทัศนียภาพที่งดงามตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น ก็มีช่วยตัดสินใจของนักท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น นักท่องเที่ยวเลือกประเทศสวีเดนแลนด์ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เพราะอยากชมทัศนียภาพที่ประทับใจ เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ชอบสวรรค์อันดามัน ภูเก็ต กระบี่ สมุย เพราะทัศนียภาพทางทะเลที่งดงามในขณะที่นักท่องเที่ยวไทยชอบทัศนศึกษาภูกระดึง ภูเรือ และภูหลวง ของจังหวัดเลย เพราะได้เพลิดเพลินกับทัศนียภาพเมือง ทะเล ภูเขา ที่งดงามตระการตา

9. ชีวิตสัตว์ป่า (Wildlife)

ถ้าเอ่ยถึงประเทศกลุ่มทวีปแอฟริกาหลายๆ ประเทศจะทำให้นึกถึงจินตภาพชีวิตสัตว์ป่า (Wild life) หรือซาฟารีปาร์ก เพราะบรรยากาศของสัตว์ป่าที่ยังมีวิถีชีวิตที่ดูร้ายจำนวนมากกว่าที่ให้เห็นที่อื่น ก็จะเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว

10. นันทนาการกลางแจ้งและกีฬา (Outdoor Recreation and Sport)

กีฬาและกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ชอบผจญภัยหรือใกล้ชิดธรรมชาติ หรือเลือกกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถของตนเอง โดยอาศัยธรรมชาติแวดล้อม ตัวอย่างเช่น ประเทศนิวซีแลนด์ และออสเตรเลีย จะมีกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งให้เลือกพักผ่อนตากอากาศ และเล่นเกม กีฬาที่ท้าทาย เป็นจำนวนมาก

11. บันเทิง มหรสพ (Entertainment)

เมืองลาสเวกัส แอดแลนติกซิตี หรือมิวนิค ในยุโรปได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยวว่ามีแหล่งบันเทิง ที่มีความหลากหลาย เหมาะที่จะไปท่องเที่ยวพักผ่อน

12. สุขภาพ อาบน้ำแร่ (Health and Spa)

มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากที่ชอบเดินทางเพื่อรักษาสุขภาพ และเดินทางไปอาบน้ำแร่ หรือเพื่อการรักษาบำบัด ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน

การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดต่าง ๆ ของไทย

ประเทศไทยหรือ “ประเทศสยาม” แต่เดิมนั้นมีแหล่งทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตวัฒนธรรมพื้นบ้านที่น่าสนใจมากมาย และมีความหลากหลายจนทำให้เป็นที่กล่าวขวัญในด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชีย และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถึงแม้ว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศจะเริ่มมาได้เพียง 40 ปีเศษก็ตาม แต่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยก็เป็นตัวทำรายได้เข้าสู่ประเทศไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ร่วมมือกับกระทรวงมหาดไทยให้แต่ละจังหวัดคิดคำขวัญหรือคำคมที่จะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดเป็นการสร้างจินตภาพ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งนันทนาการกลางแจ้ง กิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งทั้ง 76 จังหวัด ดังนี้ (สมบัติ กาญจนกิจ. 2544 : 95 – 98)

คำขวัญ 76 จังหวัดเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย “AMAZING THAILAND”

1. กรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานคร อมรรัตนโกสินทร์ มหินทรามหาจักรี เลิศนภรัตน์ราชธานี

2. กระบี่

แหล่งถ้ำหิน ถิ่นหอยเก่า เขาตระหง่าน ธารน้ำสวย รวยเกาะ เพาะปลูกปาล์ม งามหาดทราย ใต้ทะเลสวยสด มรกตอันดามัน สวรรค์เกาะพีพี

3. กาญจนบุรี

เมืองขุนแผน แคว้นโบราณ ด่านเจดีย์ มณีเมืองกาญจน์ สะพานข้ามแม่น้ำแคว
แหล่งแร่ไคต

4. กาฬสินธุ์

ฟ้าแดดสงยาง โปงลางเลิศล้ำ วัฒนธรรมผู้ไท ผ้าไหมแพรวา ผาเสวยภูพาน มหา
ธารลำปาว ไดโนเสาร์สัตว์โลกล้านปี

5. กำแพงเพชร

กรุพระเครื่อง เมืองคนแกร่ง ศิลาแลงใหญ่ กล้วยไข่คอก น้ำตกคลองลาน น้ำมัน
ลานกระบือ ลือชื่อลือจิตรอุทยาน เมืองโบราณเจ็ดร้อยปี สตรีงามล้ำ หาดงามริมน้ำปิง

6. ขอนแก่น

ไหว้พระธาตุขามแก่น ดอกคูณเสียงแคน ดินแดนผ้าไหม ร่วมใจผูกเสี่ยว เที่ยว
บึงแก่นนคร

7. จันทบุรี

น้ำตกสี่เลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์ดี อัญมณีมากเหลือ เสื่อจันทบูรณ

8. ฉะเชิงเทรา

เมืองพระมหารัชมังคลาภิเษก เมืองหลวงมะม่วงหาวพาน ข้าวสารขาว มะพร้าวหอม

9. ชลบุรี

ทะเลงาม ข้าวหลามอร่อย อ้อยหวาน จักสานดี ประเพณีวิ่งควาย

10. ชัยนาท

เมืองแห่งแม่น้ำงามพระบรมจักร แผ่นดินนักเกษตร เขตส้มขาวแตงกวา
เพลินดาสนนกก เสือกกเครื่องจักสาน น้ำตาลโตนดชุ่มคอ ผ้าทอล้ำค่า เขื่อนเจ้าพระยาโอพาร

11. ชัยภูมิ

เมืองโบราณ บ้านนักสู้ ภูเสียดฟ้า ป่าซังหลายทุ่งไพรรก น้ำตกตาดโตน
เตาอังโล่ ตะโกตัด ผ้ามัดหมี่ ของดีชัยภูมิ

12. ชุมพร

ประดู่ภาคใต้ ไหว้เสด็จในกรม ชมไร่กาแฟ แลหาดทรายรี ดีกล้วยเล็บมือ ขึ้นชื่อ
รังนก

13. เชียงราย

เหนือสุดในสยาม อร่ามดอยตุง ผดุงวัฒนธรรม หวานล้ำลิ้นจี่ สตรีโสภา ชาเลิศรส
ลับประดนางแล

14. เชียงใหม่

ดอยสุเทพเป็นศรี ประเพณีเป็นสง่า บุปผชาติดงามตา นามล้ำค่านครพิงค์

15. ดริง

เมืองพระยารัษฎา ชาวประชาใจกว้าง ดอกศรีดริง เต็นสง่า ถิ่นกำเนิดยางพารา
ประการังใต้ทะเล เสน่ห์หาดทรายงาม

16. ตราด

เมืองเกาะครึ่งร้อย พลอยแดงค่าล้ำ ระกำแสนหวาน หลังอานหมาดี ยุทธนาวี
เกาะช้าง

17. ดาก

ธรรมชาติน่ายล ภูมิพลเขื่อนใหญ่ พระเจ้าตากเกรียงไกร เมืองไม้ป่างาม

18. นครนายก

เมืองหน้าด่านแต่โบราณ เมืองทหารในปัจจุบัน เมืองในพื้นที่ใกล้กรุง

19. นครปฐม

ส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวงาม ข้าวหลามอร่อย

20. นครพนม

พระธาตุพนมค่าล้ำ วัฒนธรรมหลากหลาย เรณูภูไท เรือไฟโสภา งามตาฝั่งโขง

21. นครราชสีมา

เมืองหญิงกล้า น้ำภิรมย์ ชมเขาใหญ่ ไหมเนื้อดี หมี่โคราช ประสาทหิน
เครื่องดินเผา ข้าวโพดหวาน หลานย่าโม

22. นครศรีธรรมราช

เมืองประวัติศาสตร์ พระธาตุทองคำ ชื่นฉ่ำธรรมชาติ แร่ธาตุอุดม เครื่องถม
สามกษัตริย์ มากวัดมากศิลป์ ครบสิ้นกุ้งปู

23. นครสวรรค์

เมืองสี่แคว แห่มังกร พักผ่อนบึงบอระเพ็ด ปลารสเด็ดปากน้ำโพ

24. นนทบุรี

พระตำหนักสง่างาม ลือนามสวนสมเด็จ เกาะเกร็ดแหล่งดินเผา วัดเก่านามระบือ
เลื่องลือทุเรียนนนท์ งามน่ายลศูนย์ราชการ

25. นราธิวาส

ทักษิณราชตำหนัก ชนรักศาสนา นราทัศน์เพลินตา ปาโจตรึงใจ แหล่งใหญ่
แร่ทอง ลองกองหอมหวาน

26. น่าน

แข่งเรือล้นนา ฉลองงาช้างดำ จิตรกรรมวัดภูมินทร์ เสาดินนาน้อย แอ่วดอยภูคา
ชิมปลาปากนาย ผ้าลายน้ำไหล มะไฟจินรสดี ลิ้นจี่ชวนลอง ส้มสีทองเมืองน่าน

27. นนงคาย

อนุสาวรีย์ปราบฮ่อ หลวงพ่อพระใส ประชาไผ่ธรรม เกษตรอุตสาหกรรมรุ่งเรือง
เฟื่องฟูผลไม้ หาดทรายจอมมณี น้ำใจไทยดี สามัคคีสองฝั่งโขง จรรโลงมิตรภาพไทยลาว

28. บุรีรัมย์

พนมรุ้งมหาเทวาลัย พระนารายณ์บรมมลินทร์ ถิ่นภูเขาไฟ ผ้าไหมสวย
รวมวัฒนธรรม สุกุณาธารป่าทอง

29. ปทุมธานี

เมืองก่ายเตี้ยวเรือ กุ้งเต้น ส้มเขียวหวาน น้ำตาลสด

30. ประจวบคีรีขันธ์

สับปะรดหวาน น้ำตาลขาว มะพร้าวหอม น้ำผึ้งเดือนห้า น้ำปลากลมกล่อม
น้ำทะเลใส น้ำใจโอบอ้อมอารี

31. ปราจีนบุรี

ศรีมหาโพธิ์คู่บ้าน ไม้ตงหวานคู่เมือง ผลไม้ลือเลื่อง เขตเมืองชายแดน

32. ปัตตานี

บุญสะอาด หาดทรายสวย รวยน้ำตก นกเขาดี ลูกหยีอร่อย หอยแครงสด

33. พะเยา

กว๊านพะเยาแหล่งชีวิต ศักดิ์สิทธิ์พระเจ้าตนหลวง บวงสรวงพ่อขุนงำเมือง
งามลือเลื่องดอยบุษราคัม

34. พระนครศรีอยุธยา

ราชธานีเก่า อู่ข้าวอู่น้ำเลิศล้ำกานท์กวี คนดีศรีอยุธยา

35. พังงา

เมืองแร่มะพร้าว บ้านกลางน้ำถ้ำงามตา ภูเขาแปลก

36. พัทลุง

เมืองหนังโนรา อู่นาข้าว พราวน้ำตก แหล่งนกน้ำทะเลสาบงาม เขาอกทะลุ
น้ำพุร้อน

37. พิจิตร

เมืองชาละวัน แข่งขันเรือยาว ข้าวเจ้าอร่อย สัมทำชัยรสเด็ด หลวงพ่อเพชร
รวมใจ

38. พิษณุโลก

พระพุทธชินราชงามเลิศ ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร สองฝั่งลำนเรือนแพ หวานฉ่ำแท้
กล้วยตาก น้ำตกหลายหลาก ตระการตา

39. เพชรบุรี

เขาวังคูเมือง ขนมหวานเมืองพระ เลิศล้ำศิลปะ แดนธรรมะ ทะเลงาม

40. เพชรบูรณ์

เมืองมะขามหวาน อุทยานน้ำหนาว ศรีเทพเมืองเก่า เขาค้ออนุสรณ์ นครพ่อขุน

ผาเมือง

41. แพร่

เมืองหม้อฮ่อมไม้สัก ถิ่นรักพระลอ ช่อแฮศรีเมือง ลือเลื่องแพะเมืองผี คนแพร่นี้

ใจงาม

42. ภูเก็ต

ไข่มุกอันดามัน สวรรค์เมืองใต้ หาดทรายสีทอง สองวีรสตรี บารมีหลวงพ่อแช่ม

43. มหาสารคาม

พุทธมณฑลอีสาน ถิ่นฐานอารยธรรม ผ้าไหมล้ำเลอค่า ตักสิลานคร

44. มุกดาหาร

เมืองชายโขงงาม มะขามหวานเลิศ ถิ่นกำเนิดลำพญา ภูผาเทิบพิสดาร กลอง

โบราณค่าล้ำ วัฒนธรรมแปดเผ่า เขามโนรมย์เพลินตา โสภากังกะเบาะ

45. แม่ฮ่องสอน

เมืองหมอกสามฤดู กองบงเสียดฟ้า ป่าเขียวขจี สตรีแสนหวาน ดอกไม้บานบัวตอง

46. ยะลา

ใต้สุดสยาม ถ้างามหินอ่อน พระนอนศรีวิชัย ทะเลใหญ่บนภูเขา ชนเผ่าซาไก

47. ยโสธร

เมืองประชาธิปไตย บั้งไฟโก้ แตงโมหวาน หมอนขวานผ้าขิด แหล่งผลิตข้าว

หอมมะลิ

48. ร้อยเอ็ด

ร้อยเอ็ดเพชรอีสาน พลาญชัยบึงงาม เรืองนามพระสูงใหญ่ ผ้าไหมเนื้อดี สตรี

โสภากุ้งกุลาสดใส งานใหญ่บุญผะเหวด

49. ระนอง

คอคอดกระ ภูเขาหญ้า กาหยูหวาน ชาน้ำแร่ มุกแท้เมืองระนอง

50. ระยอง

ผลไม้โอชา อุตสาหกรรมก้าวน้ำ น้ำปลารสเด็ด เกาะเสม็ดสวยหรู สุนทรภู่

กวีเอก

51. ราชบุรี

คนสวยโพธาราม คนงามบ้านโป่ง เมืองโองมังกกร วัดขนอนหนังใหญ่ เตือนใจ
ถ้ำงาม ตลาดน้ำดำเนิน เพลินค้างคาวร้อยล้าน ย่านยี่สกปลาดี

52. ลพบุรี

วังพระนารายณ์คู่บ้าน ศาลพระกาฬคู่เมือง ปราสาทสามยอดลือเลื่อง เมือง
ดินสอพอง แผ่นดินทองสมเด็จพระนารายณ์มหาราช

53. ลำปาง

ถ่านหินลือชา รถม้าลือลั่น เครื่องปั้นลือนาม งามพระธาตุลือไกล ฝึกช้างให้
ลือโลก

54. ลำพูน

เมืองสตรี ราตรีขรรค์ มีพระศักดิ์สิทธิ์ อธิษฐานปาฏิหารย์ ัญญาหารสมบูรณ์
นั่นคือลำพูนหรือภูซัย

55. เลย

เมืองแห่งทะเลภูเขา สุดหนาวในสยาม ป่าไม้งาม สุดสวย ร่ำรวยธรรมชาติ

56. ศรีสะเกษ

แดนปราสาทขอม หอมกระเทียมดี มีสวนสมเด็จ เจตตงลำควน หลากล้วน
วัฒนธรรม

57. สกลนคร

พระธาตุเชิงชุมคู่บ้าน พระตำหนักภูพานคู่เมือง งามลือเลื่องหนองหานแลดระการ
ปราสาทผึ้ง สวยสุดซึ้งสาวภูไท ถิ่นมั่นในพุทธธรรม

58. สงขลา

นกน้ำเพลินตา สมิหราเพลินใจ เมืองใหญ่สองทะเล เสน่ห์สะพานป๋า ศูนย์การค้า
แดนใต้

59. สตูล

ตระรุเตา ไก่ดำ จำปาตะ คนใจพระ งามเลิศ เชิดสตูล

60. สมุทรปราการ

ป้อมยุทธนาวี พระเจดีย์กลางน้ำ ฟาร์มจระเข้ใหญ่ งามวิไลเมืองโบราณ
สงกรานต์พระประแดง ปลาสลิดแห้งรสดี ประเพณีรับบัว ครบถ้วนทั่วอุตสาหกรรม

61. สมุทรสงคราม

อุทยานในวรรณคดี ลิ่นจิ้งฉ่างหวาน น้ำตาลมะพร้าวโอชา กะป็น้ำปลาอร่อย
ดอนหอยหลอดชวนชม ส้มโอรสละมุน องุ่นหวานสนิท พระศักดิ์สิทธิ์บ้านแหลม

62. สมุทรสาคร
เมืองประมง ดงโรงงานลานเกษตร เขตประวัติศาสตร์
63. สระบุรี
พระพุทธบาทลือนาม แหล่งน้ำอุดม นมเนื้อมากมายหลากหลายโรงงาน
ถิ่นข่าวสารพันธุ์ดี มีมะม่วงรสเลิศ งามบรรเจิดธรรมชาติ
64. สิงห์บุรี
ถิ่นวีรชนคนกล้า คู่หล้าพระนอน นามกระฉ่อนปลาแม่ลา ย่านการค้าภาคกลาง
65. สุโขทัย
กำเนิดอักษรไทย งานใหญ่ลอยกระทง มั่นคงพุทธศาสนา พระแม่ย่าเมืองอดีต
รุ่งเรือง คือเมืองสุโขทัย
66. สุพรรณบุรี
เมืองยุทธหัตถี วรรณคดีมีชื่อ เลื่องลือพระเครื่อง รุ่งเรืองเกษตรกรรม สูงล้ำ
ประวัติศาสตร์ เหล่าปราชญ์ศิลปิน ภาษาถิ่นชวนฟัง
67. สุราษฎร์ธานี
เมืองร้อยเกาะ เงาะอร่อย หอยใหญ่ ไข่แดง แหล่งธรรมะ
68. สุรินทร์
ถิ่นช้างใหญ่ ผ้าไหมดี มากมีปราสาท ผักกาดหวาน ข้าวสารหอม พร้อม
วัฒนธรรม
69. อ่างทอง
พระนอนองค์ใหญ่ วีระไทยใจกล้า ตุ๊กตาชาววัง โด่งดังจักสาน ถิ่นฐานทำกลอง
70. อุตรดิตถ์
น้ำตกสันเขาภูพาน อุทยานแห่งธรรมะ อารยธรรมห้าพันปี ธานีผ้าลายขิด
แดนเนรมิตหนองประจักษ์ เลิศลักษณ์กล้วยไม้ไทย มีสุอัครชนไชน์
71. อุตรดิตถ์
เมืองกลางสาธิตหวาน หลานพระยาพิชัยดาบหัก ถิ่นสักใหญ่ ดาบไทยเหล็กน้ำพี้
ของดีอุตรดิตถ์
72. อุทัยธานี
ประเพณีแห่โว สัมโงงาช้าง ปลาอย่างปลากะชัง สะแกกรังน้ำใส ป่าสัตว์แหล่งใหญ่
หน่อไม้ไร่ไผ่งาม
73. อุบลราชธานี
เมืองดอกบัวงาม แม่น้ำสองสี มีปลาแซบหลาย หาดทรายแก่งหิน ถิ่นไทย
นักปราชญ์ ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม งามล้ำเทียนพรรษา

74. สระแก้ว

เมืองชายแดนเมืองบูรพา ป่าไม้ งาม น้ำตกสวยมากด้วยรอยอารยธรรมโบราณ
ย่านการค้าชายไทย-เขมร

75. อำนาจเจริญ

พระมงคลมิ่งเมือง แหล่งรุ่งเรืองเจ็ดลุ่มน้ำ งามล้ำถ้ำศักดิ์สิทธิ์ เทพนิมิตพระเหลา
เกาะแก่งเขาแสนสวย เลอค่าด้วยผ้าไหม ราษฎร์เลื่อมใสใฝ่ธรรม

76. หนองบัวลำภู

ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช อุทยานแห่งชาติภูเก้า ภูพานคำ แผ่นดินธรรม
หลวงปู่ขาวเด่นสกาว่าถ้ำเอราวัณ นครเขื่อนขันธ์ กาบแก้วบัวบาน

ข้อมูลการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด

หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี (2542 : 7-14) ได้ศึกษาค้นคว้าถึงประวัติความเป็นมา สภาพภูมิศาสตร์ สภาพทางธรรมชาติ สภาพทางสังคมและสภาพทางเศรษฐกิจสรุปได้ดังนี้

ประวัติความเป็นมาของเกาะเกร็ด

เกาะเกร็ดเป็นเกาะขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่กลางแม่น้ำเจ้าพระยาเกิดจากการขุดคลองลัดลำน้ำตรงส่วนที่แหลมยื่นไปตามโค้งในสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยาในปี พ.ศ. 2265 ดังปรากฏหลักฐานในพงศาวดารว่า "...ในปีชวด จัตวาศก ทรงพระกรุณาโปรดให้พระธนบุรีเป็นแม่กองเกณฑ์พลนิกาयคนหัวเมืองปากใต้ให้ได้คน 10,000 เศษ ให้ขุดคลองเดริคน้อยลัดคั้งบางบัวทองนั้นคดอ้อมหนัก ขุดคลองตัดให้ตรง พระธนบุรีรับสั่งแล้ว กราบบังคัมภีรามาให้เกณฑ์พลนิกาयในบรรดาหัวเมืองปากใต้ได้คน 10,000 เศษ ให้ขุดคลองเดริคน้อยลึก 6 ศอก กว้าง 6 วา ยาวทางไกลได้ 39 วาเศษ ขุดเดือนเศษจึงแล้วเสร็จ..." ในอดีตคลองนี้มีชื่อว่า คลองลัดเกร็ดน้อย เนื่องจากเมื่อขุดคลองเสร็จแล้วสภาพของการเป็นเกาะยังไม่ชัดเจน เป็นเพียงคลองลัดแคบๆ เรียกว่า "ลัดเกร็ด" (คำว่า "เกร็ด" ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถานให้ความหมายถึงห้องน้ำที่แคบต่อห้องน้ำที่แคบต่อห้องน้ำใหญ่ทั้งสองข้าง) ชื่อของเกาะเกร็ดเดิมเรียกตามสภาพพื้นที่ว่า "บ้านแหลม" ปัจจุบันพื้นที่บริเวณใกล้เคียงยังมีชื่อบ้านและคลองเรียกว่าบ้านแหลมเหนือ และบ้านแหลมกลาง เมื่อกระแสน้ำเปลี่ยนทิศทางการไหลคลองขยายกว้างขึ้นอันเนื่องจากถูกกระแสน้ำ กัดเซาะตลิ่งกลายเป็นแม่น้ำล้อมรอบมีสภาพของความเป็นเกาะเด่นชัดขึ้น แต่ชื่อที่ใช้เรียกในชั้นแรกเรียกว่า "เกาะศาลากุน" โดยปรากฏในโฉนดที่ดินที่ออกในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งเป็นชื่อที่เรียกตามชื่อวัดศาลากุนบนเกาะ สันนิษฐานว่าเป็นชื่อที่ได้มาจากผู้สร้างศาลาถวายวัดคือ เจ้าพระยารัตนาธิเบศร์ (กุน) สมุหนายกที่รับราชการ

ตั้งแต่สมัยพระเจ้าตากสินมหาราชจนถึงสมัยรัชกาลที่ 2 ต่อมาได้ตั้งอำเภอปากเกร็ดขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2427 เกาะศาลากุนจึงมีฐานะเป็นตำบล และมีชื่อเรียกว่า “ตำบลเกาะเกร็ด” เกาะนี้จึงได้ชื่อว่า “เกาะเกร็ด” มาจนถึงปัจจุบัน

ที่ตั้งสภาพภูมิศาสตร์และพื้นที่การปกครอง

เกาะเกร็ดเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของอำเภอปากเกร็ดระยะห่างประมาณ 2 กิโลเมตร ทิศเหนือติดกับคลองพระอุดม ทิศใต้ติดกับตำบลท่าอิฐ ทิศตะวันออกติดกับตำบลปากเกร็ด และทิศตะวันตกติดกับตำบลอ้อมเกร็ด มีเนื้อที่ประมาณ 4.12 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,840 ไร่ เป็นพื้นที่การเกษตร 1,268 ไร่ ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบต่ำล้อมรอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่ทั่วไปเป็นสวนผลไม้ บริเวณส่วนกลางเกาะในอดีตเป็นพื้นที่ ทำนา ปลูกข้าว แต่ปัจจุบันไม่มีการทำนาปล่อยให้เป็นที่รกร้างว่างเปล่า มีประมาณ 150 ไร่ และในช่วงฤดูน้ำหลากเดือนกันยายน – พฤศจิกายน จะมีน้ำท่วมทุกปี

ตำบลเกาะเกร็ดแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 7 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านลัดเกร็ด มีเนื้อที่ 58 ไร่ หมู่ที่ 2 บ้านศาลากุนนอก มีเนื้อที่ 280 ไร่ หมู่ที่ 3 บ้านศาลากุนใน มีเนื้อที่ 759 ไร่ หมู่ที่ 4 บ้านคลองสระน้ำอ้อย มีเนื้อที่ 303 ไร่ หมู่ที่ 5 บ้านท่าหน้า มีเนื้อที่ 508 ไร่ หมู่ที่ 6 บ้านเสาธงทอง มีเนื้อที่ 230 ไร่ และหมู่ที่ 7 บ้างโอง่าง มีเนื้อที่ 180 ไร่

สภาพทางธรรมชาติ

พื้นที่เกาะเกร็ดเป็นที่ราบ ลักษณะของดินส่วนใหญ่เป็นดินตะกอน จัดเป็นดินกลุ่มอินเซพติซอล ซึ่งพบทั่วไปในเขตที่ราบภาคกลางตอนล่างของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา แหล่งน้ำตามธรรมชาติคือ แม่น้ำเจ้าพระยา และคลองต่าง ๆ ที่เชื่อมต่อมาจากแม่น้ำ ในอดีตเกาะเกร็ดเป็นแหล่งไม้ยืนต้นที่มีชื่อเสียง เช่น ทูเรียน ลิ้นจี่ มะม่วง ชมพู ส้มโอ ฝรั่ง เป็นต้น แต่หลังจากเกิดอุทกภัยในปี 2538 และปี 2539 ทำให้ต้นไม้ยืนต้นล้มตายลงมาก ซึ่งต่อมาจังหวัดได้รณรงค์ปลูกไม้ยืนต้นทดแทนขึ้นใหม่สำหรับสัตว์น้ำยังคงมีปลาน้ำจืดหลายชนิดในบริเวณนี้อยู่มาก

สภาพทางสังคม

ตำบลเกาะเกร็ด ประชากรแยกตามการตั้งถิ่นฐานและเชื้อชาติได้ ดังนี้

ชาวไทยเชื้อชาติรามัญ (มอญ) ร้อยละ 43 ของประชากรทั้งตำบล อาศัยอยู่หมู่ที่ 1, 6 และ 7

ชาวไทยเชื้อชาติไทย-จีน บางส่วน ร้อยละ 42 ของประชากรทั้งตำบล อาศัยอยู่หมู่ที่ 2, 3, 4 และ 5

ชาวไทยเชื้อชาติอิสลาม ร้อยละ 15 ของประชากรทั้งตำบล อาศัยอยู่หมู่ที่ 2 และ 3

จากหนังสืออักษรานุกรมภูมิศาสตร์ไทย ฉบับราชบัณฑิตสถาน เล่ม 2 ได้กล่าวว่า ก่อนที่ชาวมอญจะเข้ามาตั้งถิ่นในเกาะเกร็ด เกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่มีชาวไทยตั้งถิ่นฐานประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวน ทำนา อยู่ก่อนแล้ว หลังจากมอญเสียกรุงหงสาวดีแก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 มอญได้อพยพหลบหนีภัยจากพม่าเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของ พระมหากษัตริย์ไทย และก่อนที่มอญจะเข้าไปอยู่เกาะเกร็ด ได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ปากเกร็ดก่อน บริเวณที่ชุมชนมอญตั้งอยู่ อยู่ระหว่างวัดกลางเกร็ดกับวัดสนาม ซึ่งเรียกว่า บ้านตากแดด มีสภาพเป็นที่โล่ง ต่อมาเรียกว่าวัดสนามเหนือ มอญที่อพยพเข้ามาที่ปากเกร็ดรวม 2 ครั้งคือ

ครั้งแรก พ.ศ. 2310 – 2325 สมัยสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ได้กอบกู้อิสรภาพ และตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานี เมื่อครั้งเสด็จฯ กลับจากเชียงใหม่ โปรดให้รับครอบครัวมอญ ซึ่งมีพระยาแจ้ง พระยากกลางเมือง เป็นนายทหารมอญที่ถูกกวาดต้อนไปครั้งเสียกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 รวมทั้งตะละเกลี้ยง ตะละเกล็บ ให้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ปากเกร็ด ขึ้นไปจนถึงสามโคก ปทุมธานี คนมอญส่วนใหญ่ที่อพยพเข้ามาในสมัยนี้ สันนิษฐานว่ามาจากปากน้ำอิระวดี ตามหลักฐานได้กล่าวถึงอาชีพของผู้ที่อยู่ปากน้ำอิระวดีจะเป็นช่างปั้นหม้อ

ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2358 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดเกล้าฯ ให้ สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎ (รัชกาลที่ 4) เสด็จไปรับครอบครัวมอญทางด้านเจดีย์ สามองค์ เมืองกาญจนบุรี และโปรดเกล้าฯ ให้พระยาอภัยภูธร สมุหนายกไปรับครอบครัวมอญที่ เข้ามาทางด้านแม่ละเมา แม่สอด ตาก กระจายกันไปตั้งถิ่นฐานที่ปทุมธานี นนทบุรี และ นครเขื่อนขันธ์ (พระประแดง)

ประชากรเกาะเกร็ดจบการศึกษาภาคบังคับ ร้อยละ 62 และกำลังศึกษาในระดับต่าง ๆ อีก ร้อยละ 23 มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา 3 แห่ง และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1 แห่ง ประชากร นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 85 และนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 15

ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของประชาชนเกาะเกร็ดมีลักษณะเช่นเดียวกับ ประเพณีทั่วไปของภาคกลาง แต่ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์พิเศษคือ ประเพณีตักบาตรทางเรือ ประเพณีตักบาตรดอกไม้ ประเพณีแห่น้ำหวาน ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง ประเพณีรำเจ้า ตลอดจนอาชีพหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผาที่มีความสวยงาม และอาหารพื้นบ้านของชาวมอญ

มีแหล่งศิลปกรรมท้องถิ่นที่สำคัญคือ วัดในพระพุทธศาสนาเป็นโบราณสถานที่สร้างมา ตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลายและสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ปัจจุบันมีวัดที่ประกอบกิจกรรมทาง ศาสนา 5 วัด ได้แก่ วัดปรมย์ยิกาวาส (เดิมชื่อวัดปากอ่าว ต่อมารัชกาลที่ 2 ได้โปรดเกล้าฯ ให้ บูรณะปฏิสังขรณ์ และพระราชทานนามว่า วัดปรมย์ยิกาวาส เป็นพระอารามหลวง เพื่อถวายแด่ พระเจ้าบรมมหารัชมังคลาจารย์ กรมสมเด็จพระสุตรางกูรราชประยูร ซึ่งเป็นผู้ทรงอภิบาลพระองค์มาแต่ ทรงพระเยาว์) วัดไผ่ล้อม วัดเสาธงทอง วัดฉิมพลี วัดศาลากุน และมีสภาพเป็นวัดร้างอีก 4 แห่ง นอกจากนี้ยังมีโบราณสถาน พิพิธภัณฑวัดอุโบสถ เจดีย์ทรงรามัญ ภาพจิตรกรรม

ฝาผนัง และเป็นที่ประดิษฐานพระนันทมุนินท์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปประจำจังหวัดนนทบุรี จึงเป็นแหล่งศิลปกรรมที่ทรงคุณค่าของท้องถิ่นที่ควรแก่การอนุรักษ์

สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรเกาะเกร็ดมีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรมเป็นชาวสวน อาชีพปั้นเครื่องปั้นดินเผา และอาชีพค้าขายสินค้าต่าง ๆ เช่น ของกิน ของใช้ ของที่ระลึก ส่วนอาชีพอื่น บางส่วนเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างทำงานในโรงงาน บริษัท มีรายได้เฉลี่ย 35,000 บาทต่อปี ประชากรส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพมากกว่าหนึ่งอาชีพ ในส่วนของหัตถกรรมอุตสาหกรรมในครัวเรือนปั้นเครื่องปั้นดินเผาในหมู่ที่ 1, 2, 5, 6 และ 7 และสานแข่งปลาทุในหมู่ที่ 2, 3, 4 และ 5 เกษตรส่วนใหญ่ทำสวนผลไม้ไม่อยู่ในหมู่ที่ 2, 3, 4 และ 5 มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ร้อยละ 72.80 มีผลผลิตสูงสุดอยู่หมู่ที่ 4 และต่ำสุดอยู่หมู่ที่ 5 สำหรับเครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด เป็นหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงมาช้านาน และทางราชการได้นำเครื่องปั้นดินเผารูปหม้อน้ำ ลายวิจิตรบ้านเกาะเกร็ดเป็นตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัดนนทบุรี

ประวัติต่าง ๆ ที่สำคัญในเกาะเกร็ด

เอ็ด ภิรมย์ (2542 : 26-43) ได้รวบรวมประวัติวัดต่าง ๆ ในเกาะเกร็ดไว้ โดยสรุปดังนี้
วัดปรมย์ยิกาวาส

วัดปรมย์ยิกาวาส เป็นพระอารามหลวงชั้นโท ชนิดวรวิหาร เดิมชื่อวัดปากอ่าว มีอายุกว่า 200 ปี เป็นวัดรามัญมาแต่โบราณ เรียกตามภาษารามัญว่า เกียมูเกียะเต็ง แปลว่า วัดหัวแหลม ไทยเรียกวัดปากอ่าว

ในปี พ.ศ. 2417 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้เสด็จพระราชดำเนินมาทอดผ้าพระกฐิน ณ วัดปากอ่าว ครั้นเสด็จพระราชทานกฐินแล้ว เสด็จพระราชดำเนินรอบพระอารามทรงเห็นว่าวัดนี้ตั้งอยู่ในทำเลที่ดี แต่ทรุดโทรมกว่าพระอารามอื่น ๆ จึงทรงมีพระราชศรัทธาที่จะสถาปนาให้ดีขึ้นเพื่อสนองพระเดชพระคุณพระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุตรางค์นราชนาถประยูร ผู้ทรงอภิบาลเลี้ยงดูพระราชมารดาและพระองค์แต่ยังทรงพระเยาว์ถวายเป็นการเฉลิมพระเกียรติ จึงทรงตรัสพระราชดำริที่จะปฏิสังขรณ์พระอารามนี้ แก่พระคุณวรวงศ์ เจ้าอาวาส

การปฏิสังขรณ์วัดปากอ่าวเริ่มเมื่อวันอาทิตย์ขึ้น 2 ค่ำ เดือนยี่ ปีมะแม จุลศักราช 1236 โดยสร้างกุฏิสงฆ์ เสนาสนะทั้งปวงทางทิศเหนือ สร้างหอกกลางชั้นล่างเป็นหอฉัน ชั้นบนใช้ทำหอไตร ต่อมามีการบูรณะปฏิสังขรณ์ขึ้นอีกหลายครั้งเช่น พระอุโบสถ ซึ่งชำรุดทรุดโทรมมากนั้น ทรงโปรดฯ ให้รื้อออกทั้งหมด แล้วสร้างขึ้นใหม่ วิหารพุทธไสยาสน์ ก็โปรดฯ ให้มีการปฏิสังขรณ์ขึ้นใหม่ พระบุษบก โปรดให้ซ่อมของเดิมให้งดงามขึ้น บุษบกองค์นี้ไม่มีที่ใดเหมือน เป็นศิลปะรามัญ ที่ช่างได้นำเอาศิลปะไทยเข้าไปเจือปน จึงดูแปลกตา บุษบกอันนี้นับเป็นโบราณวัตถุที่มีความงดงาม และควรค่าแก่การรักษายิ่ง **พระไตรปิฎก** พระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริจะรวบรวมพระไตรปิฎกอักษรรามัญให้สมบูรณ์ จะได้เป็นประโยชน์แก่ พระสงฆ์สามเณรฝ่ายรามัญที่จะศึกษาเล่าเรียน จึงทูลให้พระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุตจารัตนราชประยูร สละพระราชทรัพย์เพื่อสร้างพระไตรปิฎกอักษรรามัญ พระไตรปิฎก วัดปรมัยฯ นับเป็นพระไตรปิฎกอักษรรามัญฉบับหลวง ฉบับเดียวในประเทศไทย และครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุดไม่มีที่ใดเสมอเหมือน พระเจดีย์ ด้านหลัง พระอุโบสถเป็นลานกว้าง จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างเจดีย์ทรงรามัญ พระราชทานนามว่า พระมหารามัญเจดีย์

พระราชทานนามวัด เมื่อพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ปฏิสังขรณ์วัดปากอ่าวจนหมุกุฎีเรียบร้อยสมบูรณ์แล้ว จึงมีหมายกำหนดการเสด็จพระราชดำเนินมาเพื่อประกอบพระราชกุศล แล้วทรงโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนนามพระอารามนี้ เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติยศ พระเจ้าบรมมหารัชมัยยิกาเธอ กรมสมเด็จพระสุตจารัตนราชประยูรว่า “วัดปรมัยยิกาวาส” (ปรม + อัยยิกา + อาวาส) แปลว่า วัดของยาย ภายหลังเขียนเป็น วัดปรมัยยิกาวาส

สิ่งที่น่าสนใจศึกษาเกี่ยวกับวัดปรมัยฯ

พิพิธภัณฑ์วัดปรมัยฯ มีศิลปวัตถุที่เก่าแก่ งดงามทรงคุณค่าทางศิลปะ และประวัติศาสตร์ให้ชมเพื่อการศึกษาเรียนรู้

เป็นแหล่งศิลปกรรมเกี่ยวกับพระศาสนา เช่น การทำปราสาทสำหรับงานศพ พระเถระ

โรงทำลูกหนู อยู่ใกล้ๆ กับพระวิหาร มีกระบอกลูกหนูและอุปกรณ์การผลิตให้ชม **สวดภาษามอญ** วัดปรมัยฯ เป็นวัดที่พระสงฆ์ยังสวดเป็นภาษารามัญอยู่ ซึ่งเป็นวัดเพียงไม่กี่วัดในเมืองไทยที่สวดภาษามอญ

เป็นสำนักเรียนบาลีรามัญ มีชื่อเสียงมาแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เป็นศูนย์รวมของพระสงฆ์และชาวบ้าน เช่น ในเทศกาลออกพรรษา พระสงฆ์และชาวบ้านจากวัดและหมู่บ้านต่าง ๆ จะมาร่วมพิธีบวระออกพรรษาที่วัดปรมัยฯ เป็นประจำทุกปี

วัดฉิมพลี

เป็นวัดโบราณสมัยอยุธยาตอนกลาง มีปูชนียวัตถุสถานที่สำคัญคือ อุโบสถ เป็นอุโบสถขนาดเล็ก แต่มีความงดงามเป็นเลิศ อาจกล่าวได้ว่าเป็นโบสถ์สมัยอยุธยาที่สวยงามแห่งหนึ่งของประเทศไทย ความอ่อนช้อยของฐานโบสถ์ที่มีความโค้งแบบเรือสำเภา ขนาดของตัวโบสถ์ที่ได้สัดส่วนสมบูรณ์จึงทำให้โบสถ์หลังนี้ดูงามยิ่งนัก ลายหน้าบัน จำหลักไม้เป็นรูปพระจันทร์ทรงรถ มีลายไม้ดอกล้อมรอบ คันทวยและราวผึ้งสำหรับแกะสลักไว้อย่างงดงาม ลายหน้าบันโบสถ์วัดนี้เหมือนกับลายหน้าบันโบสถ์วัดสุทัศนเทพวรารามมาก แต่มีขนาดเล็กกว่า

โดยเฉพาะอย่างยิ่งลายจำหลักรูปพระจันทร์ทรงรถนั้นเหมือนกันมาก **ซุ้มประตู** ปูนปั้นเป็นทรงมนทป ซุ้มหน้าต่างแบบหน้านางลาวดลางดงามละเอียดอ่อนช้อยมาก ผนังหุ้มกลอง ด้านหลังปิดทึบ โปสต์หลังนี้ยังคงรักษารูปแบบเดิมไว้ดีมาก **พระเจดีย์** เหนือโปสต์มีพระเจดีย์องค์ใหญ่ เป็นเจดีย์ย่อมุมสิบสอง และมีเจดีย์องค์เล็ก 4 องค์ ล้อมเจดีย์องค์ใหญ่ เจดีย์ทั้งหมดตั้งอยู่บนฐานทักษิณสี่เหลี่ยม องค์ระฆังพระเจดีย์ประดับด้วยกระจกสีทั้งหมด ซึ่งดูแปลกกว่าเจดีย์ที่อื่น ๆ และคูสวายงาม วัดฉิมพลีเป็นวัดโบราณ เดิมชื่อ "วัดป่าฝ้าย"

วัดเสาชิงทอง

ตั้งอยู่ในพื้นที่หมู่ เป็นวัดที่มีทัศนียภาพริมน้ำงดงาม ด้วยเป็นเวียงแม่น้ำกว้าง แลดูรื่นรมย์เพลินตาเพลินใจ บริเวณรอบวัดมีต้นไม้ใหญ่ ยืนต้นอยู่รายรอบน่าเที่ยวชม วัดเสาชิงทอง เดิมชื่อว่า "วัดสวนหมาก" สร้างโดยชาวรามัญสมัยกรุงธนบุรี ครั้นต่อมาสมัย ร.4 เจ้าจอมมารดาอำภา ในรัชกาลที่ 2 และกรมหมื่นกุบัล กรมขุนวรจักร ได้มาปฏิสังขรณ์ให้ถาววยิ่งขึ้น และเปลี่ยนนามวัดใหม่ว่า "วัดเสาชิงทอง"

สถานที่ที่น่าสนใจ-เที่ยวชม

เจดีย์สมัยอยุธยาขนาดใหญ่ เป็นเจดีย์เหลี่ยมย่อมุม มีเจดีย์บริวารอีก 12 องค์ เรียกว่า "พระพุทธรูปเจดีย์" รูปทรงสง่างาม ด้านข้างพระอุโบสถมีเจดีย์อีก 2 องค์ องค์หนึ่งเป็นเจดีย์ทรงระฆังกลม อีกองค์หนึ่งรูปทรงแปลกตาไม่เหมือนเจดีย์ที่อื่นใด องค์ระฆังทำเป็นพูบางที่ชาวบ้านเรียกเจดีย์ทรงมะเฟือง

หอสวดมนต์ และหมู่กุฎิโดยรอบ สร้างราว พ.ศ.2456 ลักษณะลวดลายไม้ฉลุ มีภาพจิตรกรรมฝาผนังเก่าแก่งดงาม

วิหาร ประตูลงรักปิดทอง เป็นรูปทวารบาลจีน หน้าต่างเป็นลายกระรอกได้ไม้ และลายมัดคดสีผล เป็นวิหารโบราณที่สวยงาม

ตึกขุนเทพภักดี (สง จารุสังข์) สร้าง พ.ศ.2451 เป็นอาคารเรียนแห่งแรกที่สร้างขึ้นสำหรับเป็นโรงเรียนมัธยมโดยเฉพาะ ท่าน ขุนเทพภักดี คหบดีมอญเป็นผู้บริจาคเงินค่าก่อสร้าง

ต้นยางใหญ่ อายุ 200 ปี

ศาลาเจ้าจอมมรกต เป็นศาลาท่าน้ำหน้าวัด เจ้าจอมมรกตในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวสร้างถวาย

วัดไผ่ล้อม

เป็นวัดที่สร้างสมัยอยุธยาตอนปลาย มีโบสถ์ที่งดงามมาก ลายหน้าบันจำหลักไม้เป็นลายดอกไม้ มีคันทวยและบัวหัวเสาที่งดงามเช่นกัน **ซุ้มประตู** และ **ซุ้มหน้าต่าง** ที่เคยงดงามแบบยอดมณฑปและซุ้มหน้านาง ได้ถูกซ่อมแซมแบบใหม่เสียแล้ว หน้าโบสถ์มีเจดีย์ขนาดย่อมสององค์ รูปทรงแปลก ฐานสี่เหลี่ยมย่อมุมสิบสอง แต่องค์ระฆังทำเป็นรูปบาตรคว่ำ มียอดทรงกลมประดับลายปูนปั้นอย่างสวยงามมาก มอญเรียกวัดนี้ว่า "เพี้ยะไต้"

วัดป่าเลไลยก์

ขณะนี้ เป็นวัดร้างและไปรวมเป็นวัดเดียวกับวัดฉิมพลี คงเหลือให้เห็นเพียงโบสถ์ และเจดีย์หน้าโบสถ์อีก 2 องค์ ภายในโบสถ์ยังพอใช้การได้ สภาพทั่วไปยังดี เว้นแต่หลังคาที่ชำรุดมาก เพดานโบสถ์เขียนลายทองสวยงามมาก สภาพยังคงอยู่ พระประธานเป็นพระปางมารวิชัยสัมฤทธิ์ขนาดหน้าตักกว้าง 3 ศอก แต่ได้ถูกคนร้ายตัดแขน และขโมยไปทั้งองค์ บานประตูเขียนลายทองรดน้ำ รูปเขียนางสวยงามมาก ขณะนี้ลายทองได้

วัดศาลากุล

วัดนี้เป็นวัดที่ไม่ได้อยุรธรมน้ำเจ้าพระยาเหมือนวัดอื่น แต่เดิมเมื่อสร้างวัดนี้ ที่ตั้งวัดคงอยู่ใกล้แม่น้ำ แต่ต่อมาดินหน้าวัดได้งอกออกไปจนทำให้ที่ตั้งวัดอยู่ไกลจากริมแม่น้ำมาก คงเห็นแต่ศาลาท่าน้ำเหมือนดังเช่นศาลาของเจ้าคุณขุนในสมัยก่อนนั้น สิ่งก่อสร้างภายในวัดเป็นของที่สร้างขึ้นใหม่ทั้งหมด ไม่มีเค้าเดิมเหลืออยู่เลย แม้ศาลาจีนขุนคงมีแต่ค้ำบอกเล่าต่อ ๆ กันมา วัดนี้มีชื่อเสียงในการทำเครื่องรางของขลังมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนุมานแกะสลัก ของพระอาจารย์สุน พระอาจารย์สุน เป็นเจ้าอาวาสวัดศาลากุลในสมัยรัชกาลที่ 5 ท่านชอบสะสมเครื่องมุกและเครื่องแก้ว ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในสมัยนั้น วัดศาลากุลจึงมีโต๊ะหมู่บูชามุกขนาดใหญ่ พร้อมเครื่องแก้วเจียรนัยอย่างดี และมีหีบศพมุกที่สวยงามมากด้วย

สำหรับชื่อวัดนั้น เขียนแตกต่างกันเป็น 2 อย่าง คือ ศาลากุลและศาลากุน ปัจจุบันชื่อวัดใช้ศาลากุล แต่ตามหลักฐานอื่นๆ เช่น ในโฉนดที่ดินบนเกาะเกร็ดรุ่นเก่าใช้ตำบลศาลากุน และในทำเนียบคณะสงฆ์ พ.ศ. 2448 ใช้ว่า "วัดศาลากุน"

วัฒนธรรมประเพณีของชาวไทยและชาวมอญ

ชาวไทยและชาวมอญ มีวัฒนธรรมประเพณี และงานเทศกาลเฉลิมฉลองต่างๆ ใกล้เคียงกันมากจนเกือบจะเป็นเนื้อเดียวกัน จะมีที่แตกต่างกันบ้างก็มักจะเป็นรายละเอียดของแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมประเพณีของไทยและมอญมีรากฐานต้นเค้าที่สำคัญร่วมกัน คือ พระพุทธศาสนา ชนชาติไทย และชนชาติมอญต่างไฝ่ธรรมและมีศรัทธาในพระศาสนาแก่กล้ามาแต่โบราณ ดังจะเห็นได้จาก ศิลจารึกในสมัยสุโขทัย ความว่า

"...คนในสุโขทัยนี้มักทาน มักทรงศีล มักโอยทาน พ่อขุนรามคำแหง เจ้าเมืองสุโขทัยนี้ ทั้งชาวแม่ชาวเจ้า ท่วยปั่ว ท่วยนาง ลูกเจ้าลูกขุน ทั้งสิ้นทั้งหลาย ทั้งผู้ชายผู้หญิง ผูกท่วยมีศรัทธาในพระพุทธรศาสนา ทรงศีลเมื่อพรรษาทุกคน..."

"...เมื่อออกพรรษา กรานกฐินเดือนหนึ่งจึงแล้ว

เมื่อกรานกฐิน มีพนมเบี๋ย พนมหมาก มีพนมดอกไม้ หมอนนึ่ง หมอนโนน บริพากฐิน และมีแล้ญิบราน ไปสูดญัตติ ฟัน..."

"...หว่างกลางไม้ตาลนี้ วันเดือนดับเดือนโอกแปดวัน เดือนเต็มเดือนข้างแปดวัน ผูกปู้ครุเถรมหาเถร ขึ้นนึ่งเหนียวดานหิน สูตธรรมแก่อุบาทก ผูกท่วย จำศีล..."

จะเห็นได้ว่าคนยุคสุโขทัยนั้นไผ่ทาน ไผ่ศีล ไผ่ภาวนา และไผ่บุญกุศล เมื่อราชาและราษฎรฝึกไผ่มั่นคงในธรรม วัฒนธรรมประเพณี ที่เกี่ยวเนื่องกับ พระศาสนาที่มีชีวิตชีวา ตึกคัก แม้ประเพณีบางอย่างที่มีใช้มีที่มาจากพุทธศาสนาโดยตรง ก็ยัง น้อมนำศาสนาเข้าไปมีบทบาทในพิธีกรรมนั้น ๆ เพื่อความเป็นสิริมงคล

ธรรมะในพระศาสนาจึงดำรงอยู่ในทุกส่วน ทุกกระบวนการของวิถีชีวิตผู้คน และวิถีแห่ง สังคม ที่สำคัญคืออยู่ในใจและเป็นเครื่องส่งนำปัญญาให้ก้าวเดินไปตามวิถีอันถูกต้องชอบธรรม ศิลปวัฒนธรรมก็ได้รับการส่งเสริมให้นำมารับใช้พระศาสนา และจำเริญถึงขีดสุด ทั้ง สองชนชาติ

ความมีใจไผ่ในธรรมนี้ ปรากฏสำแดงให้ประจักษ์ได้ง่าย โดยผ่านทางศิลปกรรมทาง ศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ

ประเพณีวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายมอญ 12 เดือน

1. เดือนเมษายน

มีการแห่เบ็งชังกราน (ข้าวแช่) ไปทำบุญตามวัด ปล่อยนก ปล่อยปลา สรงน้ำพระ การละเล่นใหญ่ และแห่นางสงกรานต์ เป็นต้น

2. เดือนพฤษภาคม

ชาวมอญนิยมไปทำบุญและรดน้ำต้นไม้ ปลุกต้นไม้ตามวัด เพื่อเป็นเครื่องเตือน จิตระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพาน คือ ถวายน้ำสรงที่โคน ต้นโพธิ์แทนถวายน้ำสรงพระบรมศพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมีการแต่งกายของ สาวมอญ

3. เดือนมิถุนายน

ชาวมอญนิยมบวชลูกหลานเพื่อเป็นการสืบต่ออายุของพระพุทธศาสนาศึกษา เล่าเรียนพระธรรมวินัยเพื่อทำใจให้ผ่องใส

4. เดือนกรกฎาคม

ชาวมอญหล่อเทียนเข้าพรรษาและแห่เทียนเข้าพรรษาเพื่อไปถวายตามวัดต่างๆ ที่ ดนนั้นถือตลอดถวายผ้าอาบน้ำฝนด้วย

5. เดือนสิงหาคม

ชาวมอญนิยมทำบุญตั้งเป็นทุนมูลนิธิเพื่อเก็บดอกผลบำรุงพระพุทธศาสนาให้ เจริญถาวรต่อไป

6. เดือนกันยายน

ชาวมอญนิยมทำบุญตักบาตรน้ำผึ้งตามวัดที่มีพระสงฆ์มอญและหมู่บ้านชาวมอญ ทั่วๆ ไป นิยมตักบาตรน้ำผึ้งกันทุกๆ ปี

7. เดือนตุลาคม

ชาวมอญทำบุญออกพรรษา ตักบาตรเทโวและตักบาตรดอกไม้

8. เดือนพฤศจิกายน

ชาวมอญทำบุญทอดกฐินและผ้าป่า

9. เดือนธันวาคม

ชาวมอญทำบุญด้วยผลผลิตของเกษตรกรรมใหม่ เช่น ข้าวใหม่ (ตำข้าวเม่า) ผลไม้ซึ่งออกผลใหม่ๆ นำมาถวายพระ

10. เดือนมกราคม

ชาวมอญทำบุญด้วยกาลทาน 5 ประการคือ

10.1 ทำบุญกับพระอาทิตย์ยามเช้าที่วัดตามวัดของตนเพื่อเป็นการปฏิสังขรณ์ต้อนรับพระสงฆ์

10.2 ทำบุญกับพระภิกษุซึ่งเดินทางไกลหรือออกธุดงค์ เพื่อปฏิบัติสมณธรรม

10.3 ทำบุญกับพระภิกษุสงฆ์อาพาธซึ่งถือว่า ได้บุญล้ำเลิศประเสริฐนัก

10.4 ทำบุญให้ทานแก่บุคคลซึ่งประสบทุกข์ภัย คือ ข้าวยากหมากแพง และสงเคราะห์ ประชาชนประสบเคราะห์กรรมหนัก เช่น อัคคีภัย वादภัย เป็นต้น

10.5 ทำบุญให้ทานด้วยผลผลิตเกษตรกรรมใหม่ เช่น ข้าวใหม่ ผลไม้ใหม่

11. เดือนกุมภาพันธ์

ชาวมอญทำบุญด้วยฟีนเพื่อให้พระภิกษุฝังไฟและถวายผ้าห่มหั้นหนาว ตลอดจนถวายข้าวยาสูบ เป็นต้น

12. เดือนมีนาคม

ชาวมอญพร้อมใจนมัสการสักการะพระเจดีย์เลี้ยวเกิง ตลอดจนจัดงานสมโภชพระเจดีย์เลี้ยวเกิงที่เมืองย่างกุ้ง

ประเพณีจุดลูกหนู

จุดลูกหนูเป็นดอกไม้เพลิงชนิดหนึ่ง ซึ่งชาวมอญใช้จุดศพพระสงฆ์ การจุดลูกหนูในการปลงศพพระยังเป็นที่นิยมในหมู่ชุมชนชาวมอญดั้งเดิม เนื่องจากชาวมอญเคารพนับถือพระภิกษุสงฆ์ผู้ทรงศีลปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ การจัดพิธีอันเกี่ยวเนื่องกับพระสงฆ์จะต้องกระทำด้วยความเคารพ มักไม่นิยมจุดดอกไม้จันทร์เผาศพพระภิกษุสงฆ์ด้วยมือตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นการไม่สมควรจึงใช้ลูกหนูจุดศพ การใช้ลูกหนูจุดศพ ชาวมอญใช้เฉพาะการปลงศพพระเท่านั้น ไม่นิยมใช้จุดศพฆราวาส ปราสาทเผาศพพระ พระสงฆ์จะไม่เผาเมรุร่วมกับฆราวาส จะต้องทำเมรุสำหรับเผาเฉพาะ อาจจะเป็นปะรำ 4 เสา จนถึงประสาท 1-9 ยอด และนิยมเผาไปกับศพ

ประเพณีสงกรานต์ (ปีจอหัดัดะห์)

ประเพณีสงกรานต์ (ปีจอหัดัดะห์) เป็นเทศกาลสำคัญประจำปีของคนมอญ มีการทำบุญฉลองเหมือนคนไทย แต่เทศกาลของชุมชนชาวมอญใช้เวลาหลายวัน เริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายนไปจนถึงต้นเดือนพฤษภาคมของทุกๆ ปี พิธีจะเริ่มจากการทำบุญฉลองสงกรานต์ การทำบุญกลางบ้าน และรำประจำปีของแต่ละหมู่บ้าน เทศกาลสงกรานต์ถือเป็นการขึ้นศักราชใหม่ จึงจัดให้มีการเฉลิมฉลอง การทำบุญรักษาศีลเพื่อต้อนรับศักราชใหม่ และเพื่อบูชาพระรัตนตรัยและนางสงกรานต์

ก่อนวันสงกรานต์ชาวบ้านจะเตรียมกวาดลานแม่ ข้าวเหนียวแดง ข้าวเหนียวแก้ว ซึ่งเป็นขนมสำหรับ ทำบุญในเทศกาลนี้ มีการทำ “ขนมมอญ” หรือขนมจีนซึ่งเป็นอาหารของมอญ แต่โบราณเพื่อเตรียมทำบุญรวม ทั้งข้าวแช่ ซึ่งเรียกว่า “เป็งฮงกราบ” สำหรับใช้ทำบุญในวันสงกรานต์

ชาวบ้านจะนำข้าวแช่ไปถวายพระสงฆ์ในวันที่ 13 เมษายน ตั้งแต่เช้า โดยนิยมใส่ในหม้อดินเผาที่เรียกว่า หม้อใส่ข้าวแช่ เพราะจะทำให้ข้าวแช่เย็นจะมีกลิ่นหอมน่ารับประทาน ในลำรับจะมีอาหารที่ใช้รับประทานกับข้าวแช่ ที่บ้านจะทำพิธีบูชานางสงกรานต์ที่เรียกว่า “มีห์ฮงกราบ” ด้วยการสร้างศาลเพียงตาหน้าบ้าน นำข้าวแช่พร้อมเครื่องบูชามาวางไว้

ในตอนเย็นจะมีการละเล่นตามหมู่บ้านต่างๆ ส่วนมากจะเป็นการเล่นสะบ้ามอญ ในหมู่บ้านหนึ่งๆ อาจมีสถานที่เล่นสะบ้าหลายแห่งก็ได้ ที่เล่นสะบ้าแต่ละแห่งจะมีอาหาร เครื่องดื่ม เช่นน้ำแข็ง น้ำหวาน เม็ดแมงลักน้ำกะทิ ข้าวแกง ขนมจีน ซึ่งชาวบ้านจะร่วมกันบริจาคและช่วยกันทำ ที่บ้านเกาะเกร็ดนั้นตั้งเป็นโรงงาน มีอาหารและเครื่องดื่มบริการตลอด

หลังวันที่ 15 เมษายน จะมีการแห่นางสงกรานต์ ปล่อยนก ปล่อยปลา ทางเกาะเกร็ด จะมีการแห่น้ำหวานบรรจุขวดไปถวายพระตามวัดต่างๆ มีการจัดขบวนแห่กันอย่างใหญ่โต

หลังจากสร้งน้ำพระแล้ว ชาวบ้านจะมาร่วมกันแห่หงส์ ธงตะขาบ ซึ่งทำด้วยผ้าคล้ายๆ ธง ยาวประมาณ 2-3 วา ชาวบ้านจะช่วยกันทำก่อนวันงาน เมื่อถึงวันงานจะนำมาเข้าขบวนแห่เพื่อไปแขวนไว้ที่เสาหงส์ในบริเวณวัด ซึ่งส่วนมากจะอยู่หน้าวัด

เทศกาลสงกรานต์ในทุกๆ ปี จะต้องมีการนำธงตะขาบ ขึ้นประจำเสาหงส์ มีการแห่หางหงส์จากหมู่บ้านมาที่วัด และช่วยกันชักธงตะขาบขึ้นสู่ยอดเสาหงส์ ก่อนจะถึงขั้นนี้ ชาวบ้านจะทำพิธีบูชาพระเจดีย์พระพุทธรูปสำคัญของวัดพร้อมทั้งมีการสวดมนต์ จากนั้นจึงช่วยกันชักธงตะขาบขึ้นสู่ยอดเสา

การทำบุญกลางบ้านมอญเรียกว่า “ปีห์กาวยา อาไค้หัดักวาน” พิธีนี้จะทำในหมู่บ้าน เพื่อเป็นสิริมงคล มีการเลี้ยงพระในตอนเช้า เมื่อถวายพระแล้วก็จะมีการเลี้ยงกันในหมู่บ้าน เมื่อทำบุญกลางบ้านแล้วจะมีการฉลองขึ้นศักราชใหม่ต่อเนื่องไปด้วยการจัดพิธีทำบุญสร้งน้ำพระ ชาวบ้านจะทำพิธีสร้งน้ำพระพุทธรูปและพระเจดีย์ที่สำคัญภายในวัด

ประเพณีทำบุญออกพรรษา

ตุลาคม เดือน 11 พุทธศาสนิกชน ทั้งชาวไทย ชาวมอญ กว๋างานทำบุญ ออกพรรษาเป็นงานใหญ่ที่มีความสำคัญ ไม่ยิ่งหย่อนกว่างานเทศกาลสงกรานต์ ชาวเกาะเกร็ด จะทำบุญออกพรรษากัน 3 วันคือ วันขึ้น 14 ค่ำ 15 ค่ำ และวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11

ชาวบ้านจะเริ่มกว่นกระยาสารท ทำขนมจีน น้ำพริกน้ำยา แกงเผ็ดต่าง ๆ ตั้งแต่ก่อน วันออกพรรษา และเมื่อถึงวันขึ้น 14 ค่ำ ประเพณีต่าง ๆ ของชาวเกาะเกร็ดก็จะเริ่มขึ้นดังนี้

ประเพณีตักบาตรขนมจีนและตักบาตรกล้วยไข่กระยาสารท

ชาวบ้านจะทำขนมจีน น้ำพริก น้ำยา หรือแกงเผ็ด รวมทั้งกระยาสารท และกล้วยไข่ ออกจากบ้านแต่เช้ามีดไปที่วัด ใส่บาตรถวายพระ เมื่อ “ทำบุญ” แล้วจากนั้นจะกลับมาบ้าน “เพื่อให้อาหาร” ต่อคือ นำอาหารที่ทำไว้ ไปแบ่งปันแก่เพื่อนบ้าน และผู้ที่เคารพนับถือ

เจตนาและผลของประเพณีนี้ก็คือ การแสดงความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ มีสัมมาคารวะ ต่อผู้ใหญ่และแสดงความผูกพันเอื้อเฟื้อต่อผู้ร่วมสังคม

ประเพณีตักบาตรทางเรือ

(บ้างเรียกตักบาตรทางเรือ) ชาวเกาะเกร็ดทำพิธีตักบาตรทางเรือ ทั้ง 3 วันในเทศกาล ออกพรรษา คือขึ้น 14 ค่ำ ขึ้น 15 ค่ำ และวันแรม 1 ค่ำ

เวลาช่วงเช้าประมาณ 7.30 – 8.00 น. ชาวบ้านซึ่งมักจะเป็นวัยหนุ่ม วัยฉกรรจ์ จะ นำเรือใหญ่ ซึ่งประดับประดาตกแต่งให้งดงามทั้งเรือ ที่ฝีพายออกมารับพระที่ท่าวัดลำละ 1 องค์ ซึ่งมักจะเป็นพระหนุ่มเช่นกัน เมื่อนิมนต์พระลงเรือแล้ว ก็จะพายเรือไปเทียบหัวบันไดทำ น้ำบ้านต่าง ๆ หรือตามท่าเรือ ซึ่งญาติโยมคอยใส่บาตรอยู่ เรือส่วนใหญ่จะนำพระมาส่งให้ ฉันทพลที่วัด บางลำกลับไม่ทัน อาจต้องฉันทที่วัดอื่น หรือฉันทในเรือ ญาติโยมบางรายอาจพายเรือ มาเทียบใส่บาตร

การตักบาตรทางเรือเป็นกิจกรรมที่คนเฒ่าคนแก่ได้ทำบุญ คนหนุ่มคนสาวและเด็ก ๆ ได้สนุกสนานหยอกล้อ ร้องเพลงโต้ตอบกัน และทำความรู้จักมักคุ้นกัน

เจ้าของเรือที่ไปรับพระนั้น ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่มีอาชีพซึ่งต้องใช้เรือในการทำมาหากิน การนำเรือออกไปรับพระ จึงมีนัยของการ “ทำบุญเรือ” เพื่อความเป็นสิริมงคลด้วย และ เหตุที่การตักบาตรทางเรือในลุ่มน้ำปากเกร็ด เป็นประเพณีที่ชาวบ้านร่วมใจทำกันอย่าง กว้างขวางทั่วถึง ก็เพราะชาวมอญแถบนี้ แต่ก่อนนั้นมักค้าขายเครื่องปั้นดินเผา หรือสินค้าอื่น ๆ ซึ่งต้องใช้เรือเป็นพาหนะขนส่งลำเลียงสินค้า แต่ถึงจะไม่มียาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับเรือ เรือก็เป็น สิ่งที่อยู่กับชีวิตประจำวันอย่างแยกไม่ออกอยู่ดี โดยเฉพาะชาวเกาะเกร็ดซึ่งจะไปไหนมาไหน นอกเกาะในเกาะ ถ้าไม่มีทางเดินด้วยเท้าแล้ว ต้องอาศัยแต่เรือเท่านั้น การทำบุญเกี่ยวกับน้ำ เกี่ยวกับเรือ จึงมีความหมายสำหรับชาวเกาะเกร็ด เพราะเป็นบุญที่ก่อให้เกิดสิริมงคลต่อปัจจัย สำคัญของชีวิต

ประเพณี "ซอนรูป"

ทำกันในวันออกพรรษา "วันกลาง" คือ ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11 หลังพระฉันเพลที่ศาลา แล้ว พระจะลงจากศาลา เดินเข้าสู่พระอุโบสถเพื่อปวารณาออกพรรษา ตามเส้นทางจากศาลา ถึงพระอุโบสถนั้น ชาวบ้านจะนั่งเรียงรายเป็นแถว เตรียมดอกไม้ ธูปเทียน มาใส่บาตร เจตนาของประเพณี ซอนรูป ก็เพื่อให้วัดมีรูปเทียนไว้บริการผู้มีจิตศรัทธา ที่จะมาทำบุญใน "วันเพ็ญ" แรม 3 ค่ำ เดือน 11 ซึ่งเป็นวันปิดทองพระนอนประจำปี

ประเพณีเทศกาลลอยกระทง

ประเพณีลอยกระทงของชาวเกาะเกร็ด กระทำตามคตินิยม เช่นเดียวกับชาวไทย ชาวรามัญ ทั่วไป

พิธีกรรมที่น่าสนใจและแตกต่างจากที่อื่นก็คือ

ในเวลาเที่ยงคืนตรง (24.00 น.) ยามพระจันทร์ตรงศีรษะส่องแสงสว่างกระจ่างฟ้า ช่วงเวลานั้น ลำนำเจ้าพระยาจะนั่ง ไม่นั่ง ไม่ลง พระสงฆ์วัดต่าง ๆ ประโคมระฆังกังวาล ขณะเวลานี้ ถือกันว่า น้ำในแม่น้ำคือ "น้ำมนต์" เรียกสืบกันมาว่า "น้ำเพ็ญ" ผู้ใหญ่จะนำขันมาตัก หยอดใส่โถ่ง นำมารดศีรษะตนเองและลูกหลานอธิษฐานจิต ไล่สิ่งไม่ดีให้ออกไปตามน้ำที่พรูพรารสู่พื้นและน้อมนำสิ่งดีงามมาสู่ชีวิตด้วย น้ำเพ็ญมงคลอันพิสุทธ์

กวางอาม่าน

เป็นศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ จัดแสดงเครื่องปั้นดินเผาอมญลายโบราณ ตั้งอยู่บริเวณสองข้างทางเดิน รอบเกาะเกร็ดทั้งด้านซ้ายและด้านขวาของวัดปรมย์ยิกาวาส เป็นหมู่บ้านที่ทำเครื่องปั้นดินเผาภาชนะของใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถเข้าชมขั้นตอนต่างๆ ในการปั้นเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่การเตรียมจนถึงการนำเข้าเตาเผา เปิดให้ชมทุกวันการปั้นเครื่องปั้นดินเผานั้นมีมาตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี นับเป็นหัตถกรรมพื้นบ้านที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดนนทบุรี ลวดลายประณีตสวยงาม เป็นเอกลักษณ์เฉพาะและถูกนำไปเป็นตราประจำจังหวัด

คลองขนมหวาน

บริเวณคลองขนมหวานและคลองอื่นๆ รอบเกาะเกร็ด ชาวบ้านจะทำขนมหวาน จำพวกทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน ฯลฯ บริการทั้งขายปลีกเป็นของฝากและขายส่ง นอกจากนี้ยังสาธิตให้นักท่องเที่ยวได้ชมอีกด้วย

ตัวอย่างรายการท่องเที่ยวบนเกาะเกร็ด

1. ลงเรือข้ามฟากที่วัดสนามเหนือ และมาขึ้นที่ท่าหน้าวัดปรมย์ยิกาวาสนมัสการ พระพุทธรูปประจำจังหวัดนนทบุรี ชมพิพิธภัณฑ์รัชกาลที่ 5
2. เดินเท้าจากวัดปรมย์ยิกาวาสสู่หมู่ที่ 6 และหมู่ที่ 7 ชม/ซื้อเครื่องปั้นดินเผาสองข้างทาง ชมพิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา

3. ลงเรือที่ทำหน้าวัดเสาชิงช้า ล่องเรือไปทางท้ายเกาะสู่วัดใหญ่สว่างอารมณ์ ตำบลอ้อมเกร็ด ให้อาหารปลาหน้าวัด ซึ่งเป็นแหล่งอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำนานาชนิด รายได้ถวายวัดฯ มีมะพร้าวน้ำหอมจำหน่าย
 4. ล่องเรือไปทางใต้เลียยขวาเข้าคลองบางบัวทอง หรือคลองขนมหวาน ชมหมู่บ้านขนมไทยสองฟากฝั่งคลอง และซื้อหาเป็นของฝากของขวัญ
 5. ย้อนกลับออกมาตรงปากคลอง มีปล่องเตาอิฐที่ผลิตอิฐ บ.บ.ท. อิฐทนไฟแห่งแรกของเมืองไทยล่องเรือผ่านบ้านเกร็ดตระการ วังตรงมาขึ้นทำหน้าหน้าวัดฉิมพลี เลือกซื้อผลผลิตทางการเกษตร เดินเท้าจากวัดฉิมพลีถึงกลุ่มอาชีพหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา หมู่ที่ 1 ชมการสาธิตการแกะลายเครื่องปั้นดินเผาหมู่ที่ 1 และซื้อเป็นของฝากของขวัญล่องเรือข้ามฟากไปวัดกลางเกร็ด เดินทางกลับ
- การเช่าเรือเที่ยวรอบเกาะเกร็ดราคามีตั้งแต่ 350-3,000 บาท ขึ้นอยู่กับระยะทางและขนาดของเรือ ติดต่อที่ทำเรือวัดปรมย์ยิกาวาส หรือจองล่วงหน้า โทร.02-584-5012 (หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี. 2542 : 7-14)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำผลที่ได้ มาเป็นแนวทางในการกำหนดสมมติฐาน และสร้างแบบสอบถาม

งานวิจัยต่างประเทศ

ยุง และ ฟลาวเวอร์ (ซูลีพร ไกรเวียง. 2531 : 48-49 ; อ้างอิงจาก Young and Flowers. 1978) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสถานที่ท่องเที่ยวสวนสาธารณะของป่าในเมืองคุก (Cook Country Forest Preserve District) ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสอบถามนักท่องเที่ยวจำนวน 630 คน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของความพึงพอใจ การวิจัยครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและป้องกันผลกระทบอันเกิดจากการท่องเที่ยว ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละพบว่า นักท่องเที่ยวพึงพอใจต่อพื้นที่และลักษณะของป่าไม้ตามธรรมชาติเป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 80 สถานะภาพโดยทั่วไปตามธรรมชาติเป็นอันดับสอง คิดเป็นร้อยละ 65 สำหรับด้านอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก สถานที่พัก และการบริการอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็น 50, 55 และ 53 ตามลำดับ

อเดย์ และแอนเดอร์ เซน (สมจิตร กาหวงศ์. 2541 : 48-49 ; อ้างอิงจาก Aday and Anderson. 1978) ได้ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนที่มาท่องเที่ยวในสวนสาธารณะในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,240 คน โดยทำการสำรวจเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสถานที่สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพภูมิอากาศและการจัดการโดยทั่วไปพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากโดยเฉพาะด้านการจัดการทั่วไป

และด้านภูมิสถาปัตยกรรมส่วนด้านอื่นๆ มีความพึงพอใจ รองลงมาสำหรับด้านบริการบางรายการ เช่น การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการใช้เครื่องมือเครื่องไม้ในการประกอบกิจกรรมนั้นนันทนาการ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับต่ำ

แฮคแมน และโอลด์แมน (สมหวัง พิริยานุวัฒน์ และคนอื่นๆ. 2540 : 4-47 ; อ้างอิงจาก Hackman and Oldman. 1980) ศึกษาตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเกี่ยวข้องผูกพันกับงาน (Job Involvement) พบว่าลักษณะงาน (Job Characteristics) ได้แก่ ความมีอิสระในการงาน (Autonomy) ความหลากหลายของงาน (Skill Variety) ความมีเอกลักษณ์ของงาน (Task Significant) มีอิทธิพลต่อความเกี่ยวข้องกับงาน นอกจากนี้พฤติกรรมกรรมการตรวจตราดูแล (Supervisory Behaviors) มีอิทธิพลต่อความเกี่ยวข้องผูกพันกับงาน (Lance. 1991) การมีส่วนร่วม (Participation) (Smith & Rannick. 1990) และความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น แรงจูงใจภายในก็มีผลต่อความเกี่ยวข้องผูกพันกับงาน (Gardner, Dunbam, Cummings and Pierce. 1989) การจริยธรรมแบบโปรเตสแตนต์ (Protertant Ethic) ยังมีผลต่อความเกี่ยวข้องผูกพันกับงาน (Brockner, Rover and Blonder. 1988)

อีไล (Ealine. 1984 : 30-40) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อนันทนาการ และสวนสาธารณะของเอกชนในนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการสำรวจประชาชนที่มาท่องเที่ยว จำนวน 980 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อทราบระดับความพึงพอใจในการบริการ การนันทนาการและสภาพสวนสาธารณะ พบว่าประชาชนที่เป็นผู้หญิงมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 68.82 ความพึงพอใจในด้านการจัดโปรแกรมกิจกรรมนันทนาการอยู่ในระดับมากทั้งเพศหญิงและเพศชาย ใกล้เคียงกันคิดเป็นร้อยละ 50 สำหรับอาชีพส่วนใหญ่เป็นนักธุรกิจมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งด้านสภาพพื้นที่และการนันทนาการ รองลงมา ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา

สำหรับความคิดเห็นทั่วไป มีความเห็นว่าควรปรับปรุงพัฒนาในด้านผู้ให้บริการ การรักษาความปลอดภัย และเครื่องอำนวยความสะดวกให้ทันสมัยมากกว่าที่เป็นอยู่

โคแวน (Cowan William, Earl. 1989 : 12) ได้ทำการประมาณความพึงพอใจของนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งอบรมที่โรงเรียนเทคนิคในพื้นที่หุบเขาแคนเนเดียนเกี่ยวกับโครงการอาชีพด้านอุตสาหกรรมกับความสามารถ 8 ด้าน คือ ทักษะงานฝีมือ ความรู้ทางช่างเทคนิค ความสามารถทางคณิตศาสตร์ ความสามารถในการติดต่อสื่อสาร ความสามารถในการอ่าน การตีความ ความสามารถในการทำความเข้าใจและแก้ปัญหาความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและความสามารถในการแนะนำผลการวิจัยพบว่านายจ้างและลูกจ้างได้ให้ความสำคัญของความสามารถ 8 ด้าน ในลักษณะเดียวกัน ความรู้ทางช่าง ทักษะงานฝีมือและมนุษยสัมพันธ์ได้รับความสนใจมากเป็นพิเศษทั้งนายจ้างและลูกจ้าง

เซบาลอส ลาสคูเรน (Celballos Lascurain. 1998 : 111-112) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บริเวณอ่าวรอกซ์ เมืองซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของผู้ประกอบการ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว จำนวน 240 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผล คือ ความรู้เชิงอนุรักษ์ การได้และการให้คุณค่าต่อธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีผลต่อความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในประเทศ

โสภภาพ สุทธิศักดิ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวกับระยะเวลาในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรี ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ผลการศึกษาสรุปได้ว่า 1. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เปิดรับ ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรี จากสื่อบุคคลเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจตามลำดับ 2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเพชรบุรีไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี 3. ประโยชน์บางประการที่นักท่องเที่ยวคาดว่าจะได้รับมีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับระยะเวลาในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว ส่วนฐานทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการตัดสินใจเดินทางมาเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี 4. ไม่มีสื่อใดมีอิทธิพลสามารถอธิบายความสัมพันธ์กับระยะเวลาการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดเพชรบุรี

จิราพร กองทอง (2540 : บทคัดย่อ) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอม อำเภอทาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ พบว่า สิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปมากที่สุด คือ สินค้าราคาถูก กลุ่มนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไปเที่ยวบริเวณด่านช่องจอมเป็นครั้งแรก นอกจากนี้ ยังพบว่านักท่องเที่ยวพึงพอใจในความมีมิตรไมตรีของบุคคลในท้องถิ่น ที่จอดรถเพียงพอ ห้องน้ำสะอาดพอใช้ ความซื่อสัตย์ในการคิดราคาอาหารและเครื่องดื่ม นักท่องเที่ยวส่วนมากเห็นว่ามีความปลอดภัย เมื่อไปท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอม

สุวรรณ ศรีติลาวัฒน์ (2541 : 66) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลทุติยภูมิ พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศของนักท่องเที่ยวก็คือ มูลค่าผลิตภัณฑ์ประชาชาติเบื้องต้นต่อบุคคล ซึ่งในการศึกษานี้ใช้แทนระดับรายได้ของนักท่องเที่ยว และเป็นไปตามที่มีผู้กล่าวไว้ว่า นักท่องเที่ยวจะมีความต้องการเดินทางไปต่างประเทศ เมื่อมีรายได้สูงขึ้น ดังนั้น ถ้ารัฐบาลสามารถกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวกลุ่ม

ที่มีรายได้สูงเหล่านี้ เดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยแทนการเดินทางในต่างประเทศได้ จะทำให้เศรษฐกิจของประเทศขยายตัวได้ แต่อย่างไรก็ตามการใช้นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวไม่มีความพร้อม หรือกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม จึงเป็นความลำบากที่จะทำให้อุปสงค์และอุปทานด้านการท่องเที่ยวเป็นไปโดยสอดคล้องกัน การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์รูปแบบการท่องเที่ยวแบบใหม่ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

สุริพร ภัทราพรนันท์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทัศนคติของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติ ในจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ระดับปานกลาง โดยมีความรู้เรื่องเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มากกว่าความรู้เรื่องการจัดการมีส่วนร่วมของประชาชน มีทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เชิงบวกหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ระดับปานกลางถึงสูง โดยมีทัศนคติต่อการให้สิ่งแวดล้อมศึกษาในทิศทางบวกสูงสุด ผลการทดสอบความเป็นอิสระต่อกัน พบว่า ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของนักท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติของจังหวัดกาญจนบุรีแตกต่างกันตามสถานภาพสมรส การศึกษา และความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แต่ไม่แตกต่างกันตามภูมิลำเนา เพศ อายุ อาชีพ รายได้ การได้รับข่าวสาร ประสบการณ์ การมีส่วนร่วมด้านสิ่งแวดล้อม จำนวนครั้งของการท่องเที่ยวต่อปีและลักษณะการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 จึงควรส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอุทยานแห่งชาติของจังหวัดกาญจนบุรี ควรให้สิ่งแวดล้อมศึกษาแก่นักท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้และมีหลักสูตรชัดเจน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาก

ศนิกาญจน์ เทพกาญจนา พันตรีหญิง (2542) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ผลการศึกษาสรุปว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมาท่องเที่ยวโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวพักผ่อนส่วนตัว สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว สรุปเรียงตามลำดับความสำคัญที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญคือ ปัจจัยด้านแหล่งท่องเที่ยว ปัจจัยด้านที่ตั้งและระยะทาง ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์

บรรจบพร สุมณรัตน์กุล (2544 : 130) ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า กิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวสนใจระดับมาก เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี คือ เล่นน้ำตก ทั้งนี้ เพราะกาญจนบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวประเภทน้ำตก ซึ่งมีธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำตกได้อย่างสนุกสนาน ซึ่งกิจกรรมและการบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ ล้วนเป็นการชักจูงนักท่องเที่ยว ดังที่ วรรณมา วงษ์วานิช (2539 : 17) กล่าวว่า การท่องเที่ยว เพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ

เพื่อชมวิวกวทัศน์ หรือท่องเที่ยวไปตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน ฯลฯ การท่องเที่ยวแบบนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ทัศนคติ ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว และสิ่งดึงดูดใจของสถานที่แต่ละแห่ง ด้านส่วนผสมการตลาดพบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญผลิตภัณฑ์ คือ ชื่อเสียงและความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของสินค้าทางการท่องเที่ยว เพราะสินค้าทางการท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่มีความยุ่งยากซับซ้อน และมีลักษณะพิเศษ แตกต่างจากสินค้า

ศศิธร สามารถ (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดกระบี่ พบว่า นักท่องเที่ยวไทยใช้ยานพาหนะประเภทรถยนต์ส่วนตัวมากที่สุด ช่วงเวลาที่ใช้ในการเดินทางส่วนใหญ่คือ ช่วงวันหยุดตามเทศกาล วันลาพักผ่อนประจำปี และวันหยุดปลายสัปดาห์ กิจกรรมการท่องเที่ยวส่วนใหญ่คือ ดำน้ำ/ชมปะการัง รองลงมาคือ เล่นน้ำทะเล และชมพระอาทิตย์ขึ้น / พระอาทิตย์ตก จำนวนเงินที่ใช้มากที่สุดคือ 4,001-5,000 บาท สำหรับวัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ พบว่า นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญโดยรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความต้องการในการพักผ่อนหย่อนใจสำคัญมาก รองลงมาคือ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน สำคัญมาก และเพื่อประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยว ค่อนข้างสำคัญ สำหรับสิ่งจูงใจในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกระบี่ พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญโดยรวมในระดับค่อนข้างสำคัญ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ต้องการพาครอบครัวไปพักผ่อนค่อนข้างสำคัญ รองลงมาคือ เพื่อนชักชวนให้มาเที่ยว และโฆษณาจากสื่อโทรทัศน์ / วิทยุ / นิตยสาร

ทัศนวรรณ วิบุตทษมาพันธ์ (2545 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนของผู้เยี่ยมเยือน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเยือน พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 20-29 ปี เป็นโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานหรือลูกจ้างบริษัท เอกชน มีรายได้ 5,000 - 9,999 บาทต่อเดือน และพักอาศัยในภาคกลาง 2) พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน พบว่า ส่วนมากเคยเดินทางมาชายหาดบางแสนแล้ว เพื่อนเป็นผู้แนะนำให้มาเที่ยวทราบข้อมูลชายหาดบางแสนจากหนังสือหรือนิตยสาร เดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวหรือพักผ่อน ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยมากกับเพื่อนด้วยรถส่วนตัวมักจะมาเพื่อพักผ่อน ส่วนมากไม่ค้างคืน ค่าใช้จ่ายครั้งละ 500-999 บาท โดยเสียค่าใช้จ่ายในหมวดอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด 3) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยความสะดวกในการเดินทางมีความสำคัญมากที่สุด 4) ความต้องการและปัญหาที่ประสบพบว่า ผู้เยี่ยมเยือนต้องการมาเที่ยวชายหาดบางแสนอีก ชอบที่พักแบบบังกะโลหรือรีสอร์ท โดยค่าที่พักต่อคืนควรมีราคาต่ำกว่า 500 บาท สิ่งที่ควรปรับปรุงมากที่สุด คือ เรื่องความสะดวกของชายหาด ผู้เยี่ยมเยือนได้รับความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวในระดับมาก และปัญหาที่ประสบมากที่สุด คือ ความไม่เหมาะสมของราคาอาหาร ที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวก 5) ผลการทดสอบ สมมติฐาน พบว่า อาชีพมีความ

สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์หลักในการท่องเที่ยว อายุ และสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาที่มาท่องเที่ยว อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมเดินทาง อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เพศมีความสัมพันธ์กับการพักค้างคืน เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการท่องเที่ยว

นภา จันทรตรี (2545 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 22-30 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 6,001 – 12,000 บาท ระดับทัศนคติต่อการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการคมนาคม ด้านสถานที่พักผ่อน และระดับทัศนคติโดยรวมพบว่าอยู่ในระดับไม่แน่ใจ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อท่องเที่ยวพักผ่อน เดินทางท่องเที่ยวกับเพื่อนโดยใช้รถยนต์ส่วนตัว และเลือกพักบังกะโล ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าที่พักและอาหาร นักท่องเที่ยวรู้สึกประทับใจธรรมชาติ มีการเปิดรับข่าวสารและการเรียนรู้ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด คือ เรื่องการศึกษาค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยว ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง ได้แก่ เพศ อายุ และประสบการณ์ความประทับใจที่มีต่อการเดินทางท่องเที่ยว

ประสพพร พุ่มพวง (2545 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความถี่ในการเดินทางภายในประเทศ 1-3 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่เดินทางโดยทางรถยนต์ โดยเดินทางไปกับครอบครัว วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางเนื่องจากหยุดพักผ่อน ส่วนมากตัดสินใจเดินทางด้วยตนเองหรือมีส่วนร่วม มีการวางแผนการเดินทางล่วงหน้า โดยหาข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวภายในประเทศทางโฆษณาทางสิ่งพิมพ์ / โทรทัศน์ / วิทยุ มีระยะเวลาพำนักเฉลี่ยต่อครั้งในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ 1-3 วัน ช่วงเวลาที่ชอบเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศมากที่สุด คือ ชอบเดินทางตลอดทั้งปี และภูมิภาคที่ชอบเดินทางไปท่องเที่ยวภายในประเทศมากที่สุดคือ ภาคเหนือ รองลงมาคือ ภาคกลาง ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครใช้ปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวภายในประเทศโดยรวมและรายได้อยู่ในระดับมาก ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงใช้ปัจจัยทางด้านการท่องเที่ยวโดยรวม และรายได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน ใช้ปัจจัยโดยรวมและด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านสินค้าของที่ระลึก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประชาชนที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ใช้ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศโดยรวม และด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นอกนั้นใช้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันใช้ปัจจัยโดยรวม และด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 นอกนั้นใช้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กุลธิดา เอี่ยมฉัตร (2545 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง ทศนคติที่มีต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการท่องเที่ยวในประเทศไทยจากโฆษณาทางอินเทอร์เน็ต ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่อาศัยในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล (75%) กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง (57.8%) มีอายุระหว่าง 26-35 ปี (45.5%) มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี (67.4%) เป็นพนักงานบริษัทเอกชน (33.6%) และมีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 20,000 บาท (35.4%) ค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวจากบริการสืบค้นข้อมูล (64.9%) จุดประสงค์หลักในการชมโฆษณาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจเลือกใช้บริการ (46.5%) สถานที่ที่เปิดรับชมโฆษณาทางอินเทอร์เน็ตคือ ที่ทำงาน (42.9%) โดยมีความถี่ในการเปิดรับชมสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง (35.9%) ใช้เวลาโดยเฉลี่ยต่อครั้งประมาณ 1 ชั่วโมง (40.7%) ข้อมูลที่เปิดรับชมมากที่สุดคือ สถานที่แหล่งท่องเที่ยว (74.7%) และหลังจากเปิดรับชมโฆษณาแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจ (68.9%) และมีแนวโน้มตัดสินใจว่าน่าจะใช้บริการ (58.1%) ผู้ใช้บริการอินเทอร์เน็ตมีทัศนคติต่อโฆษณาการท่องเที่ยวในประเทศไทยทางอินเทอร์เน็ต ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ($\bar{X} = 3.71$) ด้านความชอบ ($\bar{X} = 3.66$) และด้านแนวโน้มเกิดพฤติกรรม ($\bar{X} = 3.68$) สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการการท่องเที่ยวในประเทศไทย จากโฆษณาทางอินเทอร์เน็ตคือ ความสะดวกสบายในการเลือกใช้บริการและชมโฆษณา ($X = 24.7\%$) และสาเหตุที่ไม่ตัดสินใจเลือกใช้บริการฯ คือ ขาดความมั่นใจต่อระบบความปลอดภัย ($X = 26.3\%$)

วรวิทย์ สุวรรณภักดี (2547) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวบริเวณอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง จำนวน 384 คน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 26-45 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เดินทางไปท่องเที่ยวแบบเข้าไปเย็นกลับ ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง เกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของบริเวณสถานที่ ด้านบริหารจัดการโดยทั่วไป ด้านบุคลากร ด้านทั่วไปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ทั้งโดยรวมและจำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา และลักษณะการมาท่องเที่ยว มีความคิดเห็น เห็นด้วย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่าด้านบริหารจัดการ โดยทั่วไปมีความคิดเห็น เห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลาง

เสริมสกุล เสร็จกิจ (2547) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดภูเก็ต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุตั้งแต่ 30 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป และมีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท / ธุรกิจส่วนตัว ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ต เกี่ยวกับด้านปัจจัยพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ด้านทรัพยากรท่องเที่ยว ด้านบริการนักท่องเที่ยว และด้านสินค้าของที่ระลึก ทั้งโดยรวมและจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสินค้าของที่ระลึก มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ ในการวิจัย นำมาวิเคราะห์หาข้อมูล เพื่อสรุปผลต่อไป โดยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในเกาะเกร็ด ในปี พ.ศ. 2546 มีจำนวน 689,606 คน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. ภาคกลาง เขต 6, 2546 : 3-4)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการใช้ตารางเทียบขนาดตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 – 610) ได้จำนวน 384 คน จากประชากร จำนวน 689,742 คน และทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทย ที่เดินทางเข้ามาเที่ยวเกาะเกร็ด โดยแบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists) โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย ที่เดินทางเข้ามาเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนนและแปลความหมาย

เกณฑ์การให้คะแนน

สำหรับข้อคำถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อวัดความต้องการเลือกตอบของผู้ตอบแบบสอบถาม คิดเป็นคะแนน และกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวกให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	มีค่าคะแนน	5
มาก	มีค่าคะแนน	4
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	3
น้อย	มีค่าคะแนน	2
น้อยที่สุด	มีค่าคะแนน	1

ข้อความที่มีความหมายทางลบให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	มีค่าคะแนน	1
มาก	มีค่าคะแนน	2
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	3
น้อย	มีค่าคะแนน	4
น้อยที่สุด	มีค่าคะแนน	5

การแปลความหมาย

นำค่าคะแนนเฉลี่ยของความสำเร็จที่เลือกตอบแบบสอบถามมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ประมาณค่าดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 10)

ระดับความสำคัญของการเลือก	ช่วงคะแนน
มาก	3.67 - 5.00
ปานกลาง	2.34 - 3.66
น้อย	1.00 - 2.33

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

นำข้อมูลความคิดเห็นอย่างอิสระของผู้ตอบแบบสอบถามมาลำดับความสำคัญ โดยใช้เกณฑ์จำนวนความถี่ของข้อมูลที่เหมือนกัน หรือคล้าย ๆ กัน จากจำนวนความถี่มากไปสู่น้อย มาทำการจัดลำดับ

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาตำรา เอกสาร รายงานการวิจัย และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวของเกาะเกร็ด และความรู้เกี่ยวกับแรงจูงใจ อันเป็นเหตุแห่งการตัดสินใจเลือกไปท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

2. ขอคำปรึกษาจากคณะกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท และผู้ทรงคุณวุฒิในด้านจิตวิทยาสังคม ด้านการท่องเที่ยว และด้านนันทนาการ เพื่อนำแนวคิดมาเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบสอบถาม

3. นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาในข้อ 1 และข้อ 2 มาสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบปัจจัยของการจัดการท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยแยกเป็นส่วนประกอบด้านต่าง ๆ 5 ด้าน คือ 1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ 2. ด้านแหล่งท่องเที่ยว 3. ด้านวัฒนธรรมประเพณี 4. ด้านบริหารจัดการของรัฐ และ 5 ด้านวิธีการประชาสัมพันธ์ ได้จำนวน 50 ข้อคำถาม

4. หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสร็จแล้วไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบ แก้ไข เพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

4.2 นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไข ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตามที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้ง พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ใช้ดุลยพินิจพิจารณาเป็นรายข้อว่า แต่ละข้อคำถามนั้น มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ โดยพิจารณาจากเกณฑ์กำหนดน้ำหนักคะแนนของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 14-15)

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแบบสอบถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

บันทึกผลคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละข้อ แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ และเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.5 หรือมากกว่า ไปใช้ในการสอบถาม ปรากฏว่า มีจำนวนข้อคำถามที่ใช้ได้ 35 ข้อ จากที่สร้างไว้ 42 ข้อ

4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านขั้นตอนในข้อ 4.2 ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ที่มาเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 50 คน แล้วนำผลข้อมูลไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สถิติวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2536 : 170-171) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8051

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ขอนหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อนำไปขอความร่วมมือในการแจกและเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวไทย จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
2. ดำเนินแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 25 วัน โดยแจกแบบสอบถามไป 384 ชุด ได้รับคืนทุกชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกฉบับสมบูรณ์ไว้จำนวน 384 ฉบับ จาก 400 ฉบับ
2. ตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. คำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละของตัวแปร ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย คะแนนความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อ 1 ข้อ 3 โดยใช้ทดสอบค่าที (t-test) และข้อ 2 ข้อ 4 ข้อ 5 โดยใช้ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และกรณีผลการทดสอบระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ต้องทำการทดสอบเป็นรายคู่ต่อไป โดยใช้วิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls Method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ค่าร้อยละ โดยใช้สูตร (ประคอง กรรณสูตร. 2525 : 73)

$$P = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ	P	แทน	ค่าร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
	n	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.2 คะแนนเฉลี่ย โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537 : 74)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นค่าร้อยละ
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2537 : 74)

$$s = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ s แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาดัชนีสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 124)

$$IC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 การวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 170-171)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_1^2}{S_1^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum S_1^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ
S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม

2.3 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม เป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยใช้ t-test แบบเทคนิค 25 เปอร์เซนต์ ของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2536 : 185)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ t	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
\bar{X}_H	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
\bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_H^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มสูง
S_L^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
n_H	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
n_L	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่าง ระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม โดยทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) หรือทดสอบค่า เอฟ (F-test) เพื่อทดสอบสมมุติฐานตั้งแต่ข้อที่ 1-5 โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537 : 249)

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

เมื่อ F แทน ค่าที่ใช้พิจารณา F - distribution
 MS_B แทน ค่า Mean Square ระหว่างกลุ่ม
 MS_W แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม

3.2 ถ้าหากพบว่า ผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีนิวแมน-คูลส์ (Newman Keuls Method) โดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2537 : 267-268)

$$q = \sqrt{\frac{MS_W}{k}}$$

เมื่อ q แทน q - statistic ที่ได้จากตาราง
 MS_W แทน ค่า Mean Square ภายในกลุ่ม
 k แทน จำนวนคะแนนในแต่ละกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เท่ากัน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t – distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – distribution
df	แทน	ขั้นแห่งความอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 384 คน นำมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ และเสนอผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลด้านสภาพส่วนตัวโดยทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่ไปท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย โดยจำแนกเป็น 5 ด้านคือ ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและสิ่งแวดล้อม ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านวัฒนธรรมประเพณี ด้านบริหารจัดการของรัฐ และด้านวิธีการประชาสัมพันธ์

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบ ความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวโดยทั่วไปของนักท่องเที่ยวไทยที่ไปท่องเที่ยวเกาะเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี ดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับ
การศึกษา อาชีพ และรายได้ (N = 384)

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	248	64.48
หญิง	136	35.52
รวม	384	100.00
2. อายุ		
15 – 29 ปี	134	34.84
30 – 45 ปี	194	50.44
46 ปีขึ้นไป	56	14.72
รวม	384	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	218	56.68
ปริญญาตรีขึ้นไป	166	43.32
รวม	384	100.00
4. อาชีพ		
นักเรียน/นักศึกษา	94	24.44
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	80	20.80
พนักงานบริษัท	112	29.28
ธุรกิจส่วนตัว	98	25.48
รวม	384	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

สถานภาพทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
5. รายได้/เดือน		
ต่ำกว่า 7,200 บาท	194	50.44
7,200 – 18,200 บาท	140	36.40
18,201 บาทขึ้นไป	50	13.16
รวม	384	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่า นักท่องเที่ยวไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไปท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี มีลักษณะทั่วไปดังนี้

1. เพศ นักท่องเที่ยวไทยเป็นเพศชาย 248 คน คิดเป็นร้อยละ 64.48 เป็นเพศหญิง 136 คน คิดเป็นร้อยละ 35.52

2. อายุ นักท่องเที่ยวไทย มีอายุ 15 – 29 ปี 134 คน คิดเป็นร้อยละ 34.84 อายุ 30 – 45 ปี 194 คน คิดเป็นร้อยละ 50.44 และอายุ 46 ปีขึ้นไป 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14.72

3. ระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวไทย มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี 218 คน คิดเป็นร้อยละ 56.68 ปริญญาตรีขึ้นไป 166 คน คิดเป็นร้อยละ 43.32

4. อาชีพ นักท่องเที่ยวไทย ซึ่งมีอาชีพเป็นนักเรียน/นักศึกษา 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.44 เป็นข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ 80 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 และเป็นพนักงานบริษัท 112 คน คิดเป็นร้อยละ 29.28 และประกอบธุรกิจส่วนตัว 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.48

5. รายได้ นักท่องเที่ยวไทย มีรายได้ต่ำกว่า 7,200 บาท 194 คน คิดเป็นร้อยละ 50.44 รายได้ 7,200 – 18,200 บาท 140 คน คิดเป็นร้อยละ 36.40 และรายได้ 18,201 บาทขึ้นไป 50 คน คิดเป็นร้อยละ 13.16

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏผลตามตาราง 2-6

ตาราง 2 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ (N = 384)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก	ความสำคัญ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ			
1. สภาพภูมิทัศน์สวยงามเป็นธรรมชาติ	3.12	.68	ปานกลาง
2. ความร่มรื่นสวยงามของสวนพฤกษชาติ และสวนผลไม้บนเกาะเกร็ด	3.40	.71	ปานกลาง
3. ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนชาวมอญ	3.69	.66	มาก
4. ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว	3.19	.74	ปานกลาง
5. ระบบสาธารณูปโภคถูกสุขอนามัย และมีสมบูรณ์เพียงพอ	2.25	.76	น้อย
6. อาคารบ้านเรือนกลมกลืนกับธรรมชาติของเกาะ	3.12	.70	ปานกลาง
7. สถาปัตยกรรมแบบชาวมอญสวยงามโดดเด่น	3.71	.69	มาก
8. ทำเทียบเรือรอบเกาะทันสมัย แข็งแรง และปลอดภัย	3.42	.71	ปานกลาง
รวม	3.36	.70	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่านักท่องเที่ยวไทยเห็นข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบ เห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 3 ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนชาวมอญ ($\bar{X} = 3.69$) และข้อ 7 สถาปัตยกรรมแบบชาวมอญสวยงามโดดเด่น ($\bar{X} = 3.71$) นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านแหล่งท่องเที่ยว (N = 384)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก	ความสำคัญ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านแหล่งท่องเที่ยว			
1. วัดปรมย์ยิกาวาส	4.15	.68	มาก
2. วัดเสาชงทอง	3.51	.76	ปานกลาง
3. วัดไผ่ล้อม	4.26	.71	มาก
4. วัดป่าเลไลยก์	4.15	.66	มาก
5. วัดฉิมพลี	3.91	.60	มาก
6. วัดศาลากุล	3.51	.63	ปานกลาง
7. ศูนย์สาริตเครื่องปั้นดินเผา	4.36	.70	มาก
8. ศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ	3.69	.65	มาก
9. หมู่บ้านขนมหวานไทย	3.41	.70	ปานกลาง
10. สวนพฤกษชาติเกร็ดพุทธ	3.33	.71	ปานกลาง
รวม	3.82	.68	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่านักท่องเที่ยวไทยเห็นข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบ เห็นความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง คือ ข้อ 2 วัดเสาชงทอง ($\bar{X} = 3.51$) ข้อ 6 วัดศาลากุล ($\bar{X} = 3.51$) ข้อ 9 หมู่บ้านขนมหวานไทย ($\bar{X} = 3.41$) และข้อ 10 สวนพฤกษชาติเกร็ดพุทธ ($\bar{X} = 3.33$) นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมและประเพณี (N = 384)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก	ความสำคัญ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านวัฒนธรรมและประเพณี			
1. การแสดงกิจกรรมประเพณีพื้นบ้านชาวมอญ เช่น การฟ้อนรำ การจุดลูกหนู	3.70	.69	มาก
2. กิจกรรมการทำบุญตักบาตรดอกไม้ และอาหาร	3.40	.71	ปานกลาง
3. กิจกรรมการสังสรรค์ในรูปชมรมเพื่อความบันเทิง	3.15	.75	ปานกลาง
4. นิทรรศการแสดงกิจกรรม วัฒนธรรมและประเพณี ชาวมอญ เกาะเกร็ด เช่น การดำรงชีวิต การละเล่น การร่วมงานแสดงตามประเพณี การแต่งกาย	3.21	.68	ปานกลาง
5. การประกอบอาหารของชาวมอญ	3.45	.70	ปานกลาง
6. สินค้าของที่ระลึกของชาวมอญ และท้องถิ่น	4.12	.65	ปานกลาง
รวม	3.50	.69	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่านักท่องเที่ยวไทยเห็นข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านวัฒนธรรมและประเพณี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบเห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 1 การแสดงกิจกรรมประเพณีพื้นบ้านชาวมอญ เช่น การฟ้อนรำ การจุดลูกหนู ($\bar{X} = 3.70$) นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการของรัฐ (N = 384)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก	ความสำคัญ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านบริหารจัดการของรัฐ			
1. มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกประจำสำนักงานบริเวณเกาะเกร็ดตลอดเวลาที่มีการบริการตามกำหนดการ	2.10	.60	น้อย
2. มีเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคอยให้ความรู้ แนะนำ เพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยว	2.41	.61	ปานกลาง
3. มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยวในเกาะตามจุดต่างๆ	3.11	.70	ปานกลาง
4. มีการจัดบริการร้านค้า อาหาร ให้เลือกบริโภค ถูกสุขอนามัย และราคาเหมาะสม	3.41	.66	ปานกลาง
5. มีพนักงานต้อนรับดูแลประจำท่าเรือทั้งฝั่งแม่น้ำ และฝั่งเกาะเกร็ด	3.50	.71	ปานกลาง
6. จัดตกแต่งพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจบริเวณสวนพฤกษชาติ และลานเอนกประสงค์ริมเกาะ	2.10	.70	น้อย
7. จัดการประชาสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ละเอียด กว้างขวาง	3.11	.68	ปานกลาง
8. จัดบริการเครื่องอำนวยความสะดวกในการสาธารณูปโภคได้อย่างถูกสุขอนามัย	2.35	.60	ปานกลาง
รวม	2.76	.65	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่านักท่องเที่ยวไทยเห็นข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านบริหารจัดการของรัฐ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบ เห็นความสำคัญอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.10$) คือข้อ 1 มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกประจำสำนักงานบริเวณเกาะเกร็ดตลอดเวลาที่มีการบริการตามกำหนดการ ข้อ 6 จัดตกแต่งพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจบริเวณสวนพฤกษชาติ และลานเอนกประสงค์ริมเกาะ ($\bar{X} = 2.10$) นอกนั้นทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ (N = 384)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก	ความสำคัญ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านวิธีการประชาสัมพันธ์			
1. โทรทัศน์	3.11	.58	ปานกลาง
2. วิทยุ	3.05	.61	ปานกลาง
3. หนังสือพิมพ์	1.98	.60	น้อย
4. นิตยสาร/วารสารการท่องเที่ยว	3.50	.71	ปานกลาง
5. แผ่นพับ/ใบปลิวโฆษณา	2.44	.66	ปานกลาง
6. เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยว	3.15	.70	ปานกลาง
7. เพื่อนๆ	3.71	.71	มาก
8. ญาติ	2.76	.88	ปานกลาง
9. เว็บไซต์	2.35	.65	ปานกลาง
10. ป้ายประชาสัมพันธ์ข้างถนน	1.86	.74	น้อย
รวม	2.42	.68	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่านักท่องเที่ยวไทยเห็นข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านการประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.42$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบ เห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ข้อ 7 เพื่อนๆ และเลือกความสำคัญอยู่ในระดับน้อยคือ ข้อ 10 ป้ายประชาสัมพันธ์ข้างถนน ($\bar{X} = 1.86$)

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานความสำคัญของปัจจัย ที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมทุกด้าน (N = 384)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก	ความสำคัญ		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ	3.36	.70	ปานกลาง
2. ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.82	.68	มาก
3. ด้านวัฒนธรรมประเพณี	3.50	.60	ปานกลาง
4. ด้านบริหารจัดการของรัฐ	2.76	.65	ปานกลาง
5. ด้านวิธีการประชาสัมพันธ์	2.42	.68	ปานกลาง
รวม	3.17	.68	ปานกลาง

จากตาราง 7 แสดงว่านักท่องเที่ยวไทยเห็นข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมทุกด้านองค์ประกอบปัจจัยต่างๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบเห็นความสำคัญอยู่ในระดับมาก คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.82$) นอกนั้นทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยการวิเคราะห์ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ดังปรากฏผลตามตาราง 8-13

ตาราง 8 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปรเพศ (N = 384)

ตัวแปร	n	\bar{X}	S.D.	t	p
เพศ					
ชาย	248	3.34	.62	1.53	.128
หญิง	136	3.42	.71		

จากตาราง 8 แสดงว่า นักท่องเที่ยวไทยทั้งเพศชายและเพศหญิง เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 ที่ว่า นักท่องเที่ยวไทยที่มีเพศต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

ตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปร ระดับการศึกษา (N = 384)

ตัวแปร	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ระดับการศึกษา					
ต่ำกว่าปริญญาตรี	218	3.46	.56	0.38	.703
ปริญญาตรีขึ้นไป	166	3.32	.51		

จากตาราง 9 แสดงว่า นักท่องเที่ยวไทยที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 3 ที่ว่า นักท่องเที่ยวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของการเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปรอายุ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
อายุ				
ระหว่างกลุ่ม	2	10.840	5.39	.03
ภายในกลุ่ม	381	74805.810	198.61	
รวม	383	74816.650		

จากตาราง 10 แสดงว่า นักท่องเที่ยวไทยที่มีอายุต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 2 ที่ว่า นักท่องเที่ยวไทยที่มีอายุต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของการเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปรอาชีพ

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
อาชีพ					
ระหว่างกลุ่ม	3	2.236	.559	6.477*	.000
ภายในกลุ่ม	380	34.862	.086		
รวม	383	37.098			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า นักท่องเที่ยวไทยที่มีอาชีพต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพื่อให้ทราบว่านักท่องเที่ยวไทยที่มีอาชีพต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันเป็นรายคู่ใดบ้าง จึงนำไปทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls Method) ดังปรากฏในตาราง 12

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยว
เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย เป็นรายคู่ จำแนกตามตัวแปรอาชีพ

อาชีพ	\bar{X}	นักเรียน/ นักศึกษา	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	พนักงาน บริษัท	ธุรกิจ ส่วนตัว
นักเรียนนักศึกษา	3.48	-	.11*	.20*	.26*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.36		-	.09*	.15*
พนักงานบริษัท	3.31			-	.05
ธุรกิจส่วนตัว	3.29				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงว่านักท่องเที่ยวไทยที่มีอาชีพต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่านักท่องเที่ยวที่มีอาชีพ นักเรียน/นักศึกษา เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ อาชีพพนักงานบริษัท และอาชีพธุรกิจส่วนตัว โดยที่นักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X} = 3.48$) เห็นความสำคัญของปัจจัย อยู่ในระดับมากกว่าอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 3.36$) อาชีพพนักงานบริษัท ($\bar{X} = 3.31$) และอาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 3.29$) และอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างจากนักท่องเที่ยวที่มีอาชีพพนักงานบริษัทและอาชีพธุรกิจส่วนตัว โดยที่ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 3.36$) เห็นความสำคัญของปัจจัยอยู่ในระดับมากกว่าอาชีพพนักงานบริษัท ($\bar{X} = 3.31$) และอาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 3.29$) นอกนั้นคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของคะแนนเฉลี่ยความสำคัญของการเลือกปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย จำแนกตามตัวแปรรายได้

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
รายได้					
ระหว่างกลุ่ม	2	58.014	29.007	1.135	.323
ภายในกลุ่ม	381	10147.584	25.561		
รวม	383	10205.598			

จากตาราง 13 แสดงว่า นักท่องเที่ยวไทยที่มีรายได้ต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ในข้อ 5 ที่ว่า นักท่องเที่ยวไทยที่มีรายได้ต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย

ความมุ่งหมาย สมมุติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทย
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย ตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

สมมุติฐานในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวไทยที่มีเพศต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวไทยที่มีอายุต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวไทยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวไทยที่มีอาชีพต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวไทยที่มีรายได้ต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวไทยที่มาท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 384 คน ปี พ.ศ. 2546 ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากตารางเทียบสัดส่วนของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607 – 610) และทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check Lists) โดยตามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด มีจำนวน 35 ข้อ วัดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.8051

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยนี้ ดำเนินการโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ ทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวโดยทั่วไปของนักท่องเที่ยวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยการแจกแจงความถี่ แล้วแปลงเป็นค่าร้อยละ นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. วิเคราะห์ข้อมูล การตอบแบบสอบถามเลือกความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์หาค่าคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งรายข้อและรายด้าน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

3. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าที (t-test) สำหรับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) หรือทดสอบค่าเอฟ (F-test) และถ้าผลการทดสอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะต้องตรวจสอบความแตกต่างกันเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของนิวแมนคูลส์ (Newman Keuls Method)

4. นำข้อมูลแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระของแบบสอบถามปลายเปิด มานับจำนวนความถี่ที่ซ้ำๆ กัน แล้วจัดลำดับจากจำนวนความถี่มากไปหาน้อย เสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. การศึกษาลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยวไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเลือกไปท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำนวน 384 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 248 คน คิดเป็นร้อยละ 64.48 มีอายุระหว่าง 30-45 ปี จำนวน 194 คน คิดเป็นร้อยละ 50.44 รองลงมาอายุ 15 – 29 ปี จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 34.84 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 56.68 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัท จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 29.28 รองลงมาเป็นนักเรียนนักศึกษา จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 24.44 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 7,200 บาท รองลงมา 7,200 – 18,200 บาท จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 36.40

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบดังนี้

ความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี โดยรวมทุกองค์ประกอบปัจจัยด้านต่าง ๆ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.17$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ พบมองเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$)

2.2 ด้านแหล่งท่องเที่ยว พบมองเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$)

2.3 ด้านวัฒนธรรมประเพณี พบมองเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.50$)

2.4 ด้านบริหารจัดการของรัฐ พบมองเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.76$)

2.5 ด้านวิธีการประชาสัมพันธ์ พบมองเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.42$)

การวิเคราะห์การทดสอบสมมุติฐาน

จากการทดสอบสมมุติฐานของตัวแปรต่าง ๆ พบได้ดังนี้

1. นักท่องเที่ยวไทยที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน

2. นักท่องเที่ยวไทยที่มีอาชีพต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ นักท่องเที่ยวไทยที่มีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ($\bar{X} = 3.48$) เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากกว่าอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 3.36$) พนักงานบริษัท ($\bar{X} = 3.31$) และธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 3.29$) และ นักท่องเที่ยวไทยที่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ($\bar{X} = 3.36$) เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมากกว่าอาชีพพนักงานบริษัท ($\bar{X} = 3.31$) และอาชีพธุรกิจส่วนตัว ($\bar{X} = 3.29$)

การวิเคราะห์ผลการแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

จากการรวบรวมข้อมูลแสดงความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามอย่างอิสระ สรุปจากจำนวนความถี่ซ้ำ ๆ จากมากไปหาน้อย พบดังนี้

1. ไม่มีป้ายบอกทางที่ชัดเจน ควรมีป้ายบอกทางของการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งให้ชัดเจน
2. ถนนเดินระหว่างหมู่ 1 หมู่ 7 (จากวัดไผ่ล้อมไปยังวัดจิมพลี) แคบ
3. ความสะอาดบนเกาะ ควรปรับปรุงมากกว่านี้
4. ห้องน้ำที่เปิดให้บริการไม่เพียงพอ (ส่วนใหญ่จะไปใช้ของวัด)
5. ความปลอดภัยขณะนั่งเรือเที่ยวรอบเกาะ ควรมีเสื้อชูชีพหรือห่วงยางไว้ป้องกันอุบัติเหตุ
6. การให้บริการข่าวสารข้อมูลของเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี และด้านประชาสัมพันธ์ ยังน้อยเกินไปไม่ทั่วถึง
7. สถานที่จอดรถสำหรับผู้มาท่องเที่ยวโดยสารเรือข้ามฟาก ค่าจอดรถแพงเกินไป

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย มีประเด็นอภิปรายดังนี้

1. เมื่อพิจารณาการมองเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของนักท่องเที่ยวไทย เป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ ($\bar{X} = 3.36$) ด้านวัฒนธรรมประเพณี ($\bar{X} = 3.50$) ด้านบริหารจัดการของรัฐ ($\bar{X} = 2.76$) และด้านวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 2.42$) ยกเว้นด้านแหล่งท่องเที่ยว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักท่องเที่ยวไทยที่ไปท่องเที่ยวเกาะเกร็ด มีความมุ่งหมายและตั้งใจจะไปทัศนะแหล่งท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นปัจจัยองค์ประกอบที่เป็นประเด็นแรก ส่วนปัจจัยด้านอื่นๆ นับเป็นเพียงองค์ประกอบเกือหนุน เพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวสมบูรณ์เท่านั้น ดังเช่น การรับประทานอาหาร ความปลอดภัย การจัดการดูแลขณะมีกิจกรรมเดินทางท่องเที่ยว แต่สิ่งที่นักท่องเที่ยวปรารถนาอยู่เป็นสิ่งสำคัญ ตั้งแต่เริ่มต้นคิดจะมาท่องเที่ยวแล้ว คือ แหล่งท่องเที่ยวนั้นเอง โดยเฉพาะในส่วนละเอียด รายการของแหล่งท่องเที่ยวนั้น จะมีสิ่งจูงใจได้ยากได้พบอยากได้เห็น ทัศนาศด้วยความอึดมอก อึดใจทั้งสิ้น เช่น วัดต่างๆ ซึ่งเป็นสถานที่เก่าแก่ แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมอันงดงาม และเป็นที่น่าสนใจ เช่น วัดปรมย์ยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสาธงทอง มีประเพณีของชาวมอญในการไปทำบุญในวัด นอกจากนั้น ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นหน่วยงานที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมอันเก่าแก่ของชาวมอญที่โดดเด่น และเป็นที่น่าสนใจ รู้จักโดยทั่วกัน เป็นที่สนใจของผู้ที่ไปท่องเที่ยวโดยทั่วกัน เช่น ศูนย์สาธิตเครื่องปั้นดินเผา ศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ หมู่บ้านขนมหวาน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญลักษณ์ เกตุทัต (2546 : 134) ได้ศึกษาเรื่อง ทัศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด พบว่า

นักท่องเที่ยวชาวไทย ส่วนใหญ่ชอบที่จะไปพักผ่อนหย่อนใจ และสนใจที่จะอยู่กับความสวยงาม ความเป็นธรรมชาติของเกาะด้วยการได้สัมผัส ได้ชมวิถีธรรมชาติ ทิวทัศน์ มากกว่าที่จะสนใจใน ปัจจัยโครงสร้างด้านอื่นๆ และเมื่อพิจารณาตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ ทุกตัวแปรมีพฤติกรรมชอบ ฟังพอใจที่จะคลุกคลี และใช้เวลากับแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในเกาะ เสม็ดมากกว่าสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ นอกจากนั้น ยังสอดคล้องกับ วรวิทย์ สุวรรณภักดี (2547 : 105) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศใน อุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง พบว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญต่อแหล่ง ท่องเที่ยวบริเวณทะเลสาป สภาพชายหาด สถานที่สำหรับดูนก ดูสัตว์ทะเล มากเป็นอันดับ สูงสุด ส่วนปัจจัยอื่นๆ เช่น การบริหารจัดการ บุคลากร และความรู้ทั่วไปเชิงนิเวศ เป็นอันดับ รอง และสอดคล้องกับ ประสพพร พุ่มพวง (2545 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชน ใน กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความสนใจ และให้ความสำคัญ เป็นอันดับสูงสุดต่อการท่องเที่ยวทางภาคเหนือ รองลงมาเป็นภาคกลาง และสนใจในแหล่ง ท่องเที่ยวเจาะลึกเฉพาะสถานที่นั้นๆ เช่น วิถีธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ทรัพยากร ธรรมชาติเก่าๆ ที่อนุรักษ์ไว้เพื่อศึกษา และพบความแตกต่างของการเปรียบเทียบความสนใจ ในปัจจัยอิทธิพลต่างๆ โดยพิจารณาจากตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา พบว่า เห็นความ สำคัญของปัจจัยอิทธิพล แหล่งท่องเที่ยว หรือทรัพยากรการท่องเที่ยว ไม่แตกต่างกัน และ สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ กัลยา สมมาตย์ (2541 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลในเขตจังหวัดเพชรบุรี พบว่า ปัจจัยที่เป็นสิ่งจูงใจนักท่องเที่ยวมากที่สุดคือ แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ สิ่งประกอบตาม ธรรมชาติ ดันไม้ สัตว์ทะเล หาดทราย คลื่นน้ำทะเล เป็นต้น และสนใจรองลงมาคือ การคมนาคมขนส่ง และความปลอดภัยในการท่องเที่ยว

2. เมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบการเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือก ท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ พบดังนี้

2.1 ตัวแปรเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้ นักท่องเที่ยวไทยมีความเห็น ต่อความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า นักท่องเที่ยวไทยที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ รายได้ ต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัด นนทบุรี แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า ปัจจัยองค์ประกอบที่เป็นสิ่งจูงใจต่อการเลือก ไปท่องเที่ยว อันประกอบไปด้วยโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ วัฒนธรรมประเพณี การบริหาร จัดการของรัฐ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวทั้งหมดนี้มีความสำคัญเท่าๆ กัน และเนื่องจากความคิดเห็นต่อสิ่งใดของบุคคล ไม่ว่าจะเพศหญิง หรือเพศชาย อาจมองเห็นได้

เท่าเทียมกัน เพราะทุกคนมีสิทธิ โอกาสการศึกษา เรียนรู้ได้ทัดเทียมกันแล้ว และเมื่อพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มาท่องเที่ยวเกาะเกร็ดนี้ พบว่า มีปริมาณใกล้เคียงกัน คือ เป็นเพศชาย 248 คน เป็นเพศหญิง 136 คน และมีระดับการศึกษาก็ใกล้เคียงกันคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี 218 คน ปริญญาตรีขึ้นไป 166 คน ซึ่งคุณสมบัติและคุณลักษณะที่ติดอยู่กับบุคคลทั้ง เพศ และระดับการศึกษา ย่อมเป็นดรรชนีบ่งชี้ต่อการตัดสินใจได้ใกล้เคียงกัน และนอกจากนั้น บุคคลที่มาท่องเที่ยว ล้วนแล้วแต่มีความประสงค์จะไปหาความเพลิดเพลิน สนุก สบายใจมากกว่าที่จะมองหาความเครียดให้เกิดแก่ตนเอง จึงมีอารมณ์ดี ๆ อยู่บนพื้นฐานเดียวกัน ไม่ว่าจะเพศ ระดับการศึกษา และรายได้ อนึ่ง ส่วนปัจจัยตัวแปรรายได้ของแต่ละคนนั้นอาจไม่เท่ากัน และมีช่วงห่างกันมาก คือ ต่ำกว่า 7,200 บาท, ตั้งแต่ 7,200 – 18,200 บาท และมากกว่า 18,200 บาท ก็มองเห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่ารายได้นั้น ไม่มีอิทธิพลต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวเกาะเกร็ดเลย ทั้งนี้ ผู้ที่ตัดสินใจไปท่องเที่ยวนั้นได้คำนวณค่าใช้จ่ายของตนเองแล้วว่า ไม่กระทบกระเทือนต่อการดำเนินชีวิตของตนเอง เพราะทุกๆ คนไม่ว่าจะมีรายได้มากน้อยเพียงใด การวางแผนการใช้จ่ายย่อมไม่เหมือนกัน บุคคลที่มีรายได้สูงๆ เช่น รายได้มากกว่า 18,200 บาทต่อเดือน อาจจำเป็นต้องนำไปใช้ส่วนอื่นๆ มากกว่าบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า 7,200 บาทได้ ซึ่งภาระเหล่านี้จะต้องอยู่ในแผนการใช้จ่ายเงินแต่ละบุคคลอยู่แล้ว จึงเห็นว่ารายได้ต่อการนำไปท่องเที่ยวในราคาสัดส่วนที่เท่ากันของเกาะเกร็ดนี้จึงไม่มีผลต่อการตัดสินใจ จึงมีความเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับเพ็ญลักษณ์ เกตุทัต (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด พบว่า นักท่องเที่ยว เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน มีทศนคติโดยรวมต่อด้านปัจจัยต่างๆ ของการท่องเที่ยวเกาะเสม็ดไม่แตกต่างกัน และพบมีระดับทศนคติอยู่ในระดับปานกลางทุกๆ ด้าน และสอดคล้องกับ อารณีย์ วิวัฒน์ภรณ์ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดราชบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน มองเห็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกท่องเที่ยวไม่แตกต่างกัน แต่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องค่าใช้จ่าย

2.2 สำหรับตัวแปรอาชีพ นักท่องเที่ยวไทยที่มีอาชีพต่างกัน เห็นความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาชีพนับเป็นปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีพของบุคคล จะหล่อหลอมบุคลิกภาพ และพฤติกรรมการดำเนินชีวิตให้แตกต่างกันได้ จึงทำให้แนวคิดและการตัดสินใจมีวิธีการต่างๆ กัน นอกจากนี้ กระบวนการตัดสินใจของบุคคลแต่ละกลุ่มอยู่บนพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจ และทศนคติในอาชีพนั้นๆ ซึ่งจะแตกต่างกันได้ เช่น นักเรียน นักศึกษา มีความรับผิดชอบในการใช้จ่ายเงินทอง การรับ

ภาวะดำรงชีวิตต่างกัน บุคคลที่มีอาชีพการงานที่ต้องทำมาหากิน หาเงินทองมาเลี้ยงชีพเอง ส่วนนักเรียนนักศึกษามีรายได้จากผู้ปกครอง พ่อแม่ เป็นส่วนใหญ่ จึงอาจเป็นผลให้มีแนวความคิดแตกต่างกันได้ง่าย แต่เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่มของอาชีพ พบว่า มีความแตกต่างกันน้อยมาก และเห็นความสำคัญในแต่ละด้านของปัจจัยองค์ประกอบ ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลางทุกกลุ่ม ดังนั้น ความแตกต่างที่พบจะมีผลไม่มากนัก นอกจากนี้ มีความแตกต่างในอาชีพนักเรียน/นักศึกษา กับกลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ กลุ่มอาชีพ พนักงานบริษัท และประกอบธุรกิจส่วนตัวแล้ว ยังมีความแตกต่างระหว่างกลุ่มของข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจกับพนักงานบริษัท และอาชีพธุรกิจส่วนตัวด้วย ซึ่งพิจารณาเห็นว่า กลุ่มทั้งสองนี้จะมี ความแตกต่างในการประกอบอาชีพแตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับแต่ละวัน จะส่งผลในความคิดที่ไม่เหมือนกัน จึงอาจเป็นผลให้เห็นความแตกต่างในปัจจัยความสำคัญ ของตัวเลือกที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อารณีย์ วิวัฒนาภรณ์ (2546 : 112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ไทย ในจังหวัดราชบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีอาชีพ และค่าใช้จ่ายต่างกัน มีความเห็นต่อปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเลือกท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ กัลยา สมมาตย์ (2541 : 104) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบกับการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลในจังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวไทยที่ไป ท่องเที่ยวชายทะเลในจังหวัดเพชรบุรี ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส และการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่อปัจจัยที่มีผลกระทบกับการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลไม่แตกต่างกัน แต่จะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในตัวแปรอาชีพ และรายได้ อึ้ง ชงชัย สันติวงษ์ (2537 : 19) กล่าวว่า ในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจในการเลือกสิ่งใดๆ เพื่อเป็นความ สุขใจ สบายใจ และเป็นประโยชน์ตามต้องการของตนเองนั้น จะต้องอยู่บนพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ และการรับรู้จากสังคม สิ่งแวดล้อมในการประกอบอาชีพ และดำรงชีพของกลุ่ม ตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ของ นักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ซึ่งบางส่วนได้จากผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้

1. จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อ การเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านการประชาสัมพันธ์อยู่ในระดับ ปานกลาง ภาครัฐควรส่งเสริมและให้การสนับสนุนด้านการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจัง รับรู้ข้อมูล การท่องเที่ยวอย่างละเอียด นอกจากนี้ ควรประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวใน

กรุงเทพมหานครนิยมมาท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรีเพิ่มขึ้น เพราะเป็นสถานที่ใกล้กับ กรุงเทพมหานครมากที่สุด

2. ด้านบริหารจัดการของรัฐ ผลจากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวไทยเห็นข้อมูลความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เกี่ยวกับด้านการจัดการของรัฐอยู่ในระดับปานกลาง และในรายข้อพบว่า เจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกในระดับน้อย ควรมีการปรับปรุงให้มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกและบริการมากกว่านี้

3. ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ จากการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง และในรายข้อพบว่า อยู่ในระดับน้อยคือ ระบบสาธารณูปโภคภาครัฐควรปรับปรุงให้มีระบบสาธารณูปโภคที่เพียงพอ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ รวมไปถึงห้องน้ำสาธารณะที่ไว้คอยบริการสำหรับนักท่องเที่ยว และควรรอคำนึงถึงนักท่องเที่ยวที่สูงอายุด้วย

4. ข้อมูลใดที่พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับความสำคัญมาก ต้องปรับปรุงพัฒนาให้เกิดความสำคัญมากที่สุด และข้อมูลข้อใดที่มีความสำคัญอยู่ในระดับน้อยหรือปานกลาง ต้องหาวิธีการปรับปรุงให้มีระดับดีขึ้นโดยเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยพิจารณาปัจจัยอิทธิพลที่มีผลกระทบในด้านอื่นๆ ที่ต่างจากการวิจัยนี้

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวไทยและนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

3. ควรศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการท่องเที่ยวของเกาะเกร็ด

4. ควรศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของตัวแปรระหว่างกลุ่มและเปรียบเทียบสถานที่อื่นๆ ที่มีสภาพการจัดการหรือธรรมชาติที่คล้ายคลึงกัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2547). *คู่มือปฏิบัติงานการท่องเที่ยวและกีฬาสำหรับข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด มิลเล็ทกรุ๊ป.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2538-2539). *แผนการท่องเที่ยวปี 2545*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด มิลเล็ทกรุ๊ป.
- _____. (2539, มีนาคม). "บทความพิเศษ", *ECOTOURISM NETWORK*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด มิลเล็ทกรุ๊ป.
- กัลยา สมมาตย์. (2541). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลในจังหวัดเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- กุลธิดา เอี่ยมลฉัตร. (2545). *ทัศนคติที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการท่องเที่ยวทางอินเตอร์เน็ต*. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จิราพร กองทอง. (2540). *ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวบริเวณด่านช่องจอม อำเภอคาบเชิง จังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต (ภูมิศาสตร์). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จุดสารการท่องเที่ยว. (2538-2539). *แผนการท่องเที่ยวปี 2545*.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2542). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). *วิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.
- ชุลีพร ไกรเวียง. (2531). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของนักท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ดู๋ย ชุมสาย. มล. (ม.ป.ป.). *หลักวิชาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรวพิทยา.
- ดู๋ย ชุมสาย. มล. และ ญิบพัน พรหมโยธี. (2527). *ปฐมบทวิชาการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- ทวีศักดิ์ ทิพยมหิงษ์. (2544). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวไทยที่เดินทางไปท่องเที่ยวจังหวัดชลบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา. ฉะเชิงเทรา : สถาบันราชภัฏราชชนครินทร์.
- ทัศนวรรณ วิบุษกษมาพันธ์. (2545). พฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนของผู้เยี่ยมเยือน. ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2537). พฤติกรรมผู้บริโภคทางการตลาด. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- นภา จันทร์ศรี. (2545). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวบนเกาะช้าง จังหวัดตราด. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เนาวรัตน์ พลายน้อย และคณะ. (2538). พฤติกรรมการท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บรรจบพร สุมรัตน์กุล. (2544). ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยในจังหวัดกาญจนบุรี. สารนิพนธ์ บช.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประสพพร พุ่มพวง. (2545). พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกท่องเที่ยวภายในประเทศของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ บช.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปริญา ลักษิตานนท์. (2536). การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ : บริษัทเจ็ดล้านเพรส โปรดักส์ จำกัด.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพ็ญลักษณ์ เกตุทัต. (2546). ทัศนคติและพฤติกรรมการท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในเกาะเสม็ด. สารนิพนธ์ บช.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วรรณ วรชวาณิช. (2539). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วรวิทย์ สุวรรณภักดี. (2547). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานนกน้ำทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วิชัย เทียนน้อย. (2528). ภูมิศาสตร์การท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วินิจ วีรยางกูร. (2532). การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์
และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิภา วัฒนพงศ์ชาติ. (2542). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่
เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบุรี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศนิภาบุญจันทร์ เทพกาญจนา. (2542). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมา
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร สามารถ. (2545). ความพึงพอใจและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดกระบี่.
สารนิพนธ์. บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สมจิต กาหวงศ์. (2541). ความพึงพอใจของประชาชนที่มาท่องเที่ยวในสวนสาธารณะ
ในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สมบัติ กาญจนกิจ. (2544). นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิริยานุวัฒน์. (2540). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการพลเรือน. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานจังหวัดนนทบุรี. (2544). คู่มือการท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี นครปฐม สมุทรสาคร.
กรุงเทพฯ : บริษัท ที เอ ลีวี่ง จำกัด.
- สุรีพร ภัทรพรนันท์. (2541). ทักษะคตินักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติในจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต (สิ่งแวดล้อมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณา ศรุตีลาวัฒน์. (2541). ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย
ที่เดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ. สารนิพนธ์ บธ.ม. (การตลาด). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เสริมสกุล เสริมกิจ. (2547). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดภูเก็ต. ปริญา
นิพนธ์ วท.ม. (การจัดการนันทนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- เสาวนิต ตั้งตระกูล. (2532). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพบริเวณชายหาดหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์ บช.ม. (บริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- โสภาพร สุทธิศักดิ์. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเกี่ยวกับระยะเวลาในการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดเพชรบุรี ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์พัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมท้องถิ่น จังหวัดนนทบุรี. 2542. ท้องถิ่นของเรา. นนทบุรี : ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี.
- อรุณศรี นาคะวิสุทธิ. (2543). ความคิดเห็นของผู้ประกอบการต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกรณีศึกษา อำเภอพระนาง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ สศ.ม. (สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อารณีย์ วิวัฒน์ภรณ์. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวไทยในจังหวัดราชบุรี. สารนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เอ็ด ภิรมย์. (2542). เกาะเกร็ด. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ็น. พี. สกรีนพริ้นติ้ง จำกัด.
- Burkart, A. J. and Midlike, S. (1985). *The Management of Tourism*. London : Leinenman..
- Ceballos Laseurain, H. (1998). Proprietors "Opinion on Ecotourism : A Case Study of The Roxz Bay, Sydney Australia," *Journal of Ecotourism Research*. 60 (4) : 248-A.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper & Row.
- Cowan, W. E. (1989). *Assessing Employer – Employee Satisfaction with Training at Canadian Valley Area*. Canada : Oklahoma University.
- Ealine, Ruth. (1984, April). "Satisfaction of Tourist in Private Park and Recreation in New York", *Dissertation Abstracts International*. 44(10) : 1120-1128A.
- Krejcie, Robert V. and Morgan, Darty W. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities". *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607 – 610.

O' Relly, A. H. (1986). "Tourism Capacity Concept and Issues". *Tourism Management*. (December 1986) : 10-12.

Wolman, Lo. (1973). *Motivation Strategies*. New York: McGraw Hill.

Young, R. A. and M. L. Flowers. (1982). *Users of and Patterns Satisfaction and Recommendations*. Forest research report. University of Illinois.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม
เรื่อง
ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกท่องเที่ยวเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
ของนักท่องเที่ยวไทย

คำชี้แจง ในการตอบแบบสอบถามแต่ละตอน กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง
ที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

15 – 29 ปี

30 – 45 ปี

46 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรีขึ้นไป

4. อาชีพ

นักเรียน/นักศึกษา

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัท

ประกอบธุรกิจส่วนตัว

5. รายได้/เดือน

ต่ำกว่า 7,200 บาท

7,200 – 18,200 บาท

18,201 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับการเลือกมาท่องเที่ยวเกาะเกร็ด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับระดับความสำคัญมากที่สุด

ข้อ	ลักษณะ / สภาพทั่วไปของเกาะเกร็ด	ระดับความสำคัญการเลือก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	ด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ					
	สภาพภูมิทัศน์สวยงามเป็นธรรมชาติ					
2	ความร่มรื่นสวยงามของสวนพฤกษชาติ และสวนผลไม้บนเกาะเกร็ด					
3	ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนชาวมอญ					
4	ความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยว					
5	ระบบสาธารณูปโภคถูกสุขอนามัย และมีสมบูรณ์เพียงพอ					
6	อาคารบ้านเรือนกลมกลืนกับธรรมชาติของเกาะ					
7	สถาปัตยกรรมแบบชาวมอญสวยงามโดดเด่น					
8	ทำเทียบเรือรอบเกาะทันสมัย แข็งแรง และปลอดภัย					
	ด้านแหล่งท่องเที่ยว					
1	วัดปรมัยยิกาวาส					
2	วัดเสาธงทอง					
3	วัดไผ่ล้อม					
4	วัดป่าเลไลยก์					
5	วัดนิมพลี					
6	วัดศาลากุล					
7	ศูนย์สาธิตเครื่องปั้นดินเผา					
8	ศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ					
9	หมู่บ้านขนมหวานไทย					
10	สวนพฤกษชาติเกร็ดพุทธ					

ข้อ	ลักษณะ / สภาพทั่วไปของเกาะเกร็ด	ระดับความสำคัญการเลือก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	ด้านวัฒนธรรมและประเพณี					
1	การแสดงกิจกรรมประเพณีพื้นบ้านชาวมอญ เช่น การฟ้อนรำ การจุดลูกหนู					
2	กิจกรรมการทำบุญตักบาตรดอกไม้ และอาหาร					
3	กิจกรรมการสังสรรค์ในรูปชมรมเพื่อความบันเทิง					
4	นิทรรศการแสดงกิจกรรม วัฒนธรรมและประเพณีชาวมอญ เกาะเกร็ด เช่น การดำรงชีวิต การละเล่น การร่วมงานแสดงตามประเพณี การแต่งกาย					
5	การประกอบอาหารของชาวมอญ					
6	สินค้าของที่ระลึกของชาวมอญ และท้องถิ่น					
	ด้านบริหารจัดการของรัฐ					
1	มีเจ้าหน้าที่คอยอำนวยความสะดวกประจำสำนักงาน บริเวณเกาะเกร็ดตลอดเวลาที่มีการบริการตามกำหนดการ					
2	มีเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานคอยให้ความรู้ และนำเพื่อการบริการแก่นักท่องเที่ยว					
3	มีเจ้าหน้าที่รักษาดูแลความปลอดภัยประจำแหล่งท่องเที่ยวในเกาะตามจุดต่างๆ					
4	มีการจัดบริการร้านค้า อาหาร ให้เลือกบริโภค ถูกสุขอนามัย และราคาเหมาะสม					
5	มีพนักงานต้อนรับดูแลประจำท่าเรือทั้งฝั่งแม่น้ำ และฝั่งเกาะเกร็ด					
6	จัดตกแต่งพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจบริเวณสนาม สวนพฤกษชาติ และลานเอนกประสงค์ริมเกาะ					
7	จัดการประชาสัมพันธ์ในด้านต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ละเอียด กว้างขวาง					

ข้อ	ลักษณะ / สภาพทั่วไปของเกาะเกร็ด	ระดับความสำคัญการเลือก				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8	จัดบริการเครื่องอำนวยความสะดวกในการ สาธารณูปโภคได้อย่างถูกสุขอนามัย					
	ด้านวิธีการประชาสัมพันธ์					
1	โทรทัศน์					
2	วิทยุ					
3	หนังสือพิมพ์					
4	นิตยสาร/วารสารการท่องเที่ยว					
5	แผ่นพับ/ใบปลิวโฆษณา					
6	เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยว					
7	เพื่อน ๆ					
8	ญาติ					
9	เว็บไซต์					
10	ป้ายประชาสัมพันธ์ข้างถนน					

ตอนที่ 3 โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะโดยอิสระ

1. ปัญหาที่ท่านพบจากการมาท่องเที่ยวเกาะเกร็ดจังหวัดนนทบุรี

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการวางแผนจัดการการท่องเที่ยวของเกาะเกร็ดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้เกาะเกร็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข

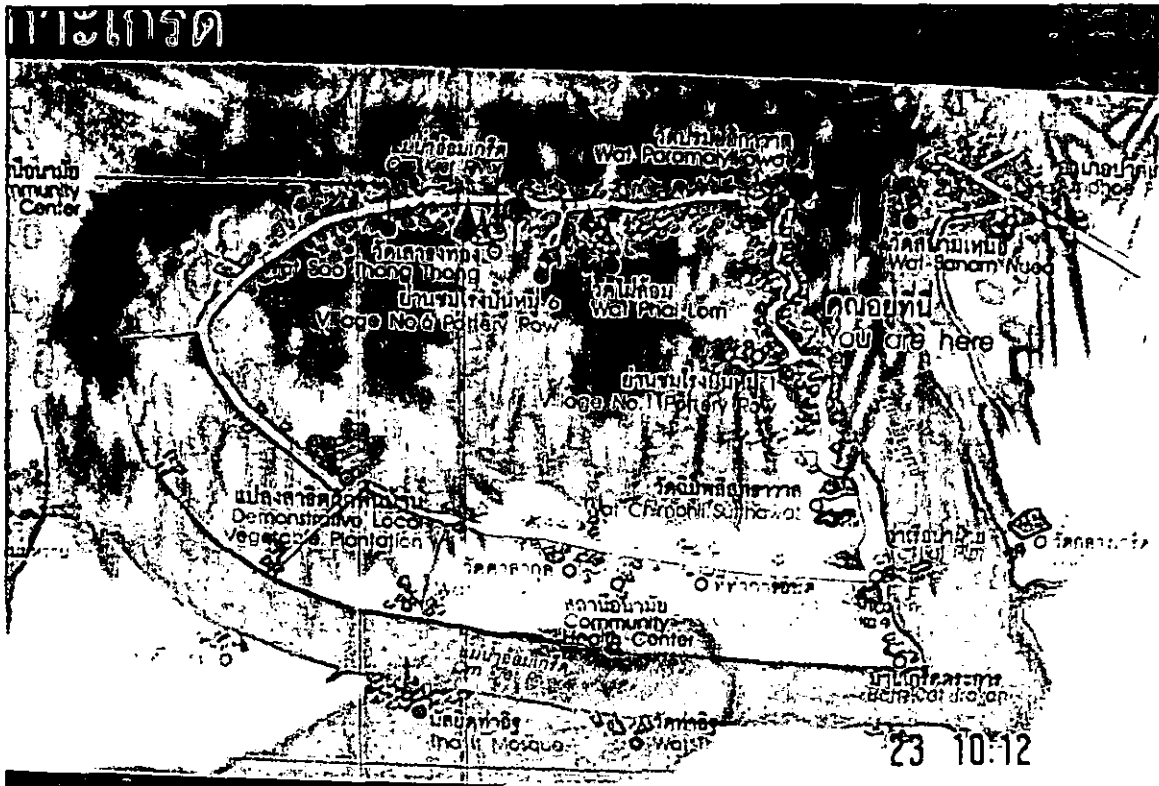
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นางสุภารัตน์ วรทอง
ตำแหน่ง รองศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ชื่อ นางกนกวดี พึ่งโพธิ์ทอง
ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน ภาควิชาสันตนาการ คณะพลศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. ชื่อ นางนิรมล เปลียนจรรุญ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว
สถานที่ทำงาน กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
4. ชื่อ ดร. สมบัติ กาญจนกิจ
ตำแหน่ง ศาสตราจารย์
สถานที่ทำงาน คณะสำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ชื่อ นางชุตติมา พัฒราช
ตำแหน่ง นักพัฒนาการท่องเที่ยว 8ว
สถานที่ทำงาน สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ภาคผนวก ค

ภาพแสดงสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญในเกาะเกร็ด

แผนที่ท่องเที่ยวเกาะเกร็ด

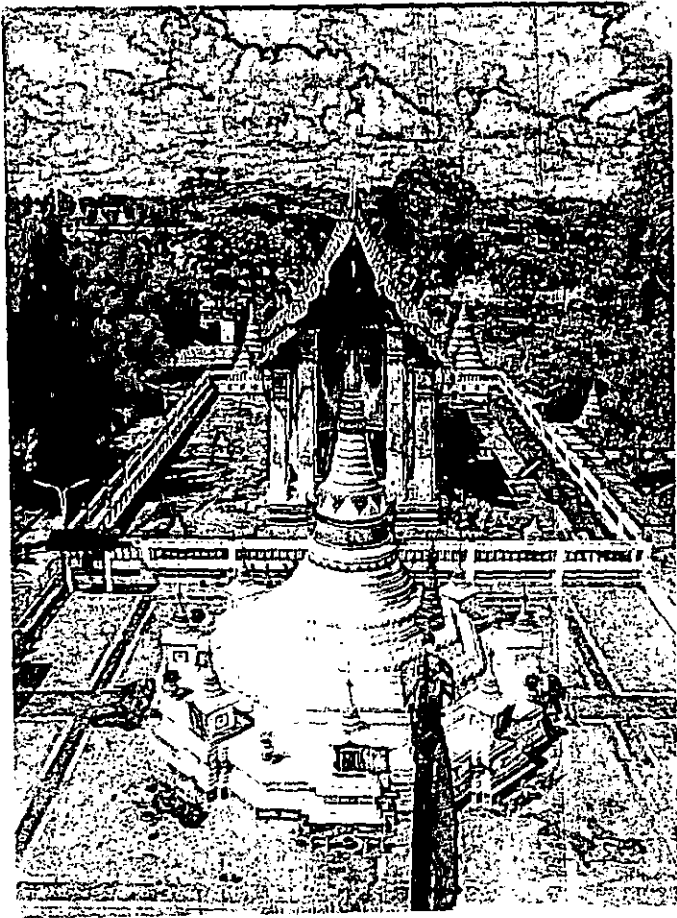
พิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา

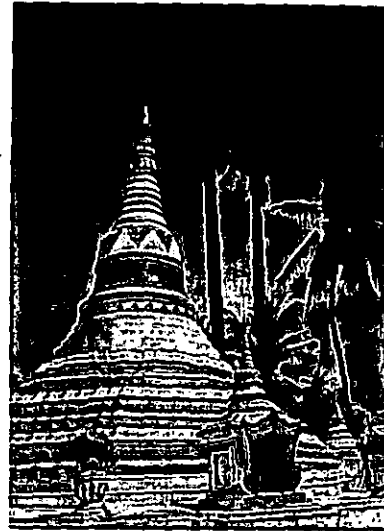
วัดสาขงทอง
ต้นยาง
อายุกว่า 200 ปี

พระอุโบสถ
วัดปรมัยยิกาวาส

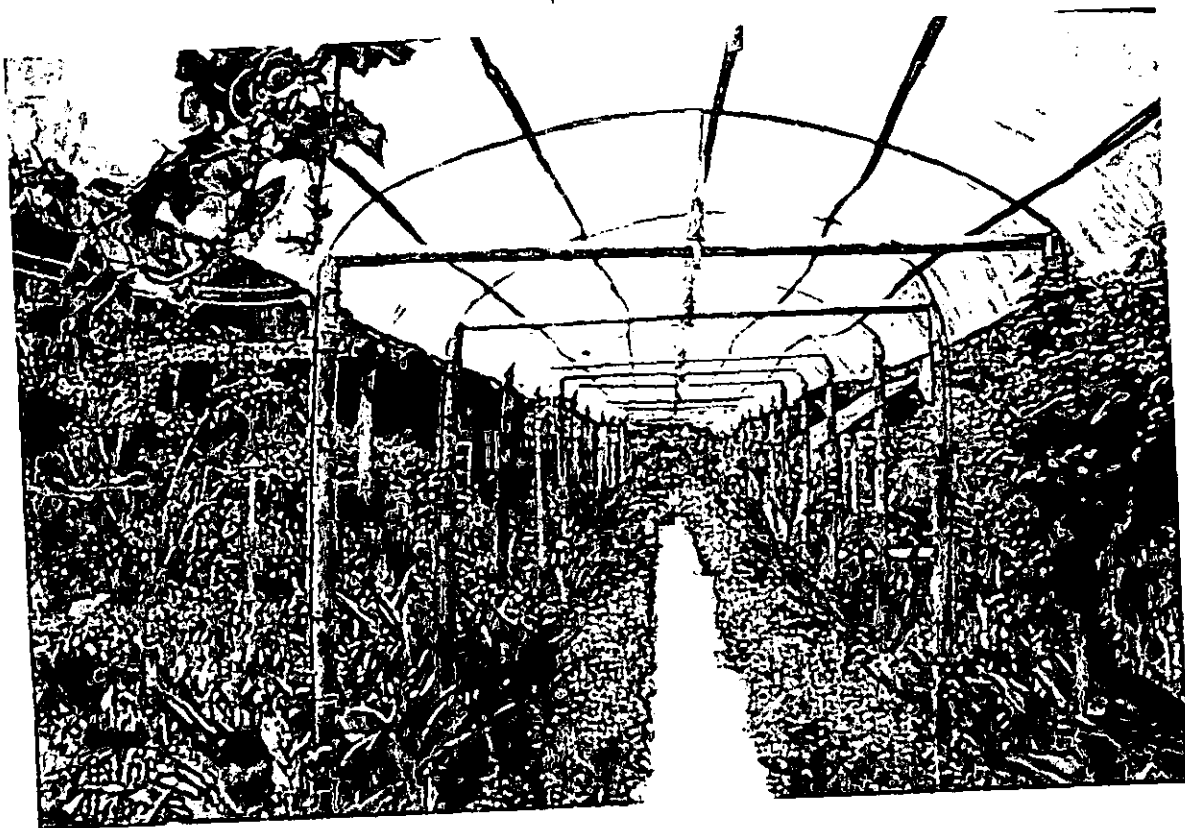

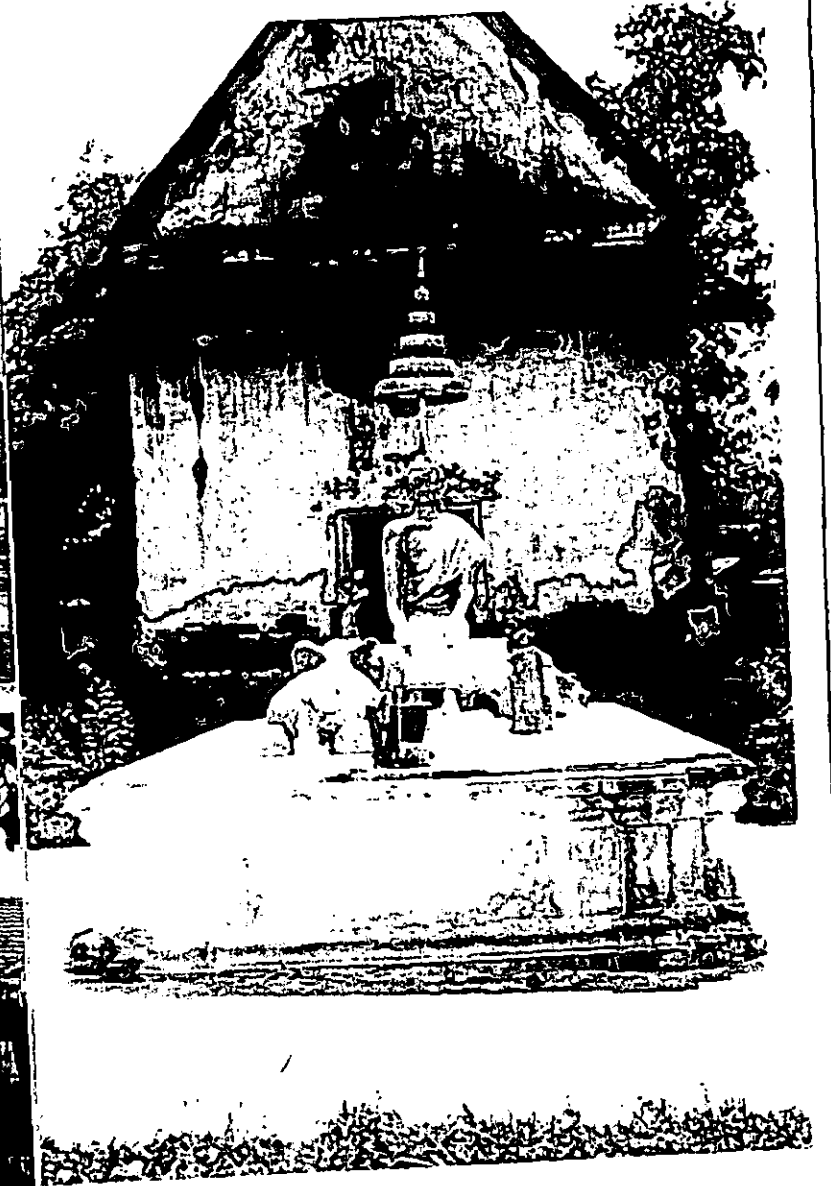
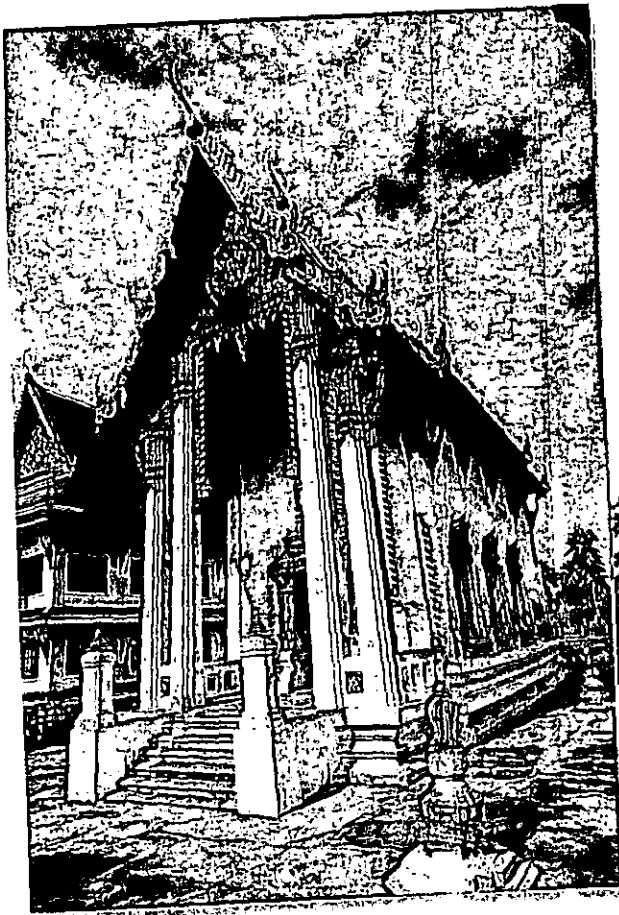
วัดไผ่ล้อม

สวนเกร็ดพุทธ

พระอุโบสถวัดฉิมพลี

พระพุทธรูปวัดป่าเลไลยก์

ประเพณีจุดลูกหนู

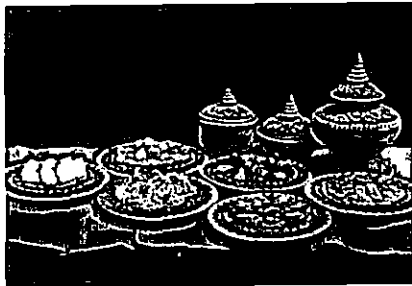
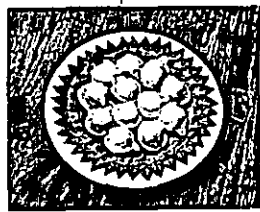
เครื่องปั้นดินเผา
โบราณ

เจดีย์มูเตา บริเวณ
หน้าวัด
ปรมย์ยิกาวาส

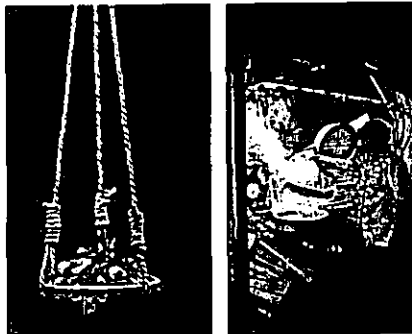
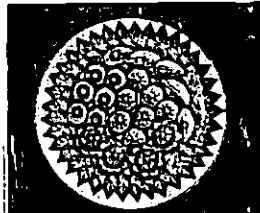

การรำมอญ

ขนมหวาน

ขนมมงคล

อาหารของเกาะเกร็ด

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายศักดิ์ชัย เสนาพรหม
วันเดือนปีเกิด	11 พฤศจิกายน พ.ศ.2504
สถานที่เกิด	จังหวัดยโสธร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 212/50 ม. 6 ต. บางกระสอ อ. เมือง จ. นนทบุรี
สถานที่ทำงาน	ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ จังหวัดนนทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่ การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 7ว
ประวัติการศึกษา	
2523	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนยโสธรพิทยาคม
2526	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาวิชาช่างอิเล็กทรอนิกส์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตนนทบุรี
2532	กศ.บ. เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2547	วท.ม. สาขาการจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ